

پاره مختصر شناسائی اسلام در روشنی قرآن و سنت

نبذة موجزة عن الإسلام (مشملة على الأدلة) دري

بيان الإسلام
Bayan AL-Islam

٣) جمعية خدمة المحتوى الإسلامي باللغات ، ١٤٤٥ هـ

فهرسة مكتبة الملك فهد الوطنية أثناء النشر

جمعية خدمة المحتوى الإسلامي باللغات
نبذة موجزة عن الإسلام - مشتملة على الأدلة - دري. / جمعية
خدمة المحتوى الإسلامي باللغات -. الرياض ، ١٤٤٥ هـ
١٢٢ ص .. سم

ردمك: ٥-٠١-٨٤١٢-٦٠٣-٩٧٨

١- الإسلام - تعليم أ.العنوان

١٤٤٥/١٤٩١

ديوي ٢١٠,٧

رقم الإيداع: ١٤٤٥/١٤٩١

ردمك: ٥-٠١-٨٤١٢-٦٠٣-٩٧٨

شركاء التنفيذ :

المحتوى الإسلامي

رواد التراجع

جمعية الربوة

بيان الإسلام

يتاح طباعة هذا الإصدار ونشره بأي وسيلة مع
الالتزام بالإشارة إلى المصدر وعدم التغيير في النص

Tel : +966 50 244 7000

info@islamiccontent.org

Riyadh 13245-2836

www.islamiccontent.org

پاره مختصر شناسائی
اسلام در روشنی قرآن و سنت

این کتاب ارزشمندیست که اسلام را بگونه بی مختصر معرفی نموده و اساسات، آموزه ها و زیبایی های آن را از مراجع اصلی آن که قرآن و سنت است بیان می دارد ، و این کتاب به زبانهای مختلف و در هر وقت و هر جا با شرائط مختلف برای مسلمانان و غیر مسلمانان تقدیم می گردد، این نسخه شامل دلائل از قرآن و سنت نبوی می باشد.

1- اسلام پیام الهی برای عموم انسانها است، و پیام جاویدان الله متعال است که پیام های الهی به آن پایان یافته است.

اسلام پیام الهی به عموم انسانها است، الله (متعال) می فرماید: و ترا نفرستادیم مگر برای همه مردم مژده دهنده و بیم دهنده، اما بسیاری مردم نمی دانند. [سبأ: ۲۸].
الله متعال میفرماید: بگوای مردم هر آئینه من پیامبر الله برای همه بی شما هستم. [الأعراف: ۱۵۸]

الله متعال می فرماید: ای مردم! به راستی پیامبر از جانب الله بسوی تان آمده است، پس ایمان بیاورید به سود شما است. و اگر کافر شوید (بدانید که زیانی به الله نمی‌رسانید). چرا که آنچه در آسمانها و زمین است از آن الله است. والله ذات آگاه و با حکمت است. [النساء: ۱۷۰]

اسلام پیام جاویدان الهی است که رسالت‌های الهی به آن خاتمه نموده است، الله متعال میفرماید: (محمد پدر هیچ کس از مردان شما نیست، بلکه رسول الله و خاتم پیامبران است، والله بر همه چیز داناست). [الاحزاب: ۴۰].

۲- اسلام دین مختص به هیچ گروه و نژاد نیست بلکه دین الله برای عموم انسانها است:

اسلام دین مختص به هیچ گروه و نژاد نیست بلکه دین الله برای عموم انسانها است، و نخستین امر که در قرآن کریم آمده این فرموده بی الله متعال است: (ای مردم پرستش پروردگارتان را کنید آن ذات که شما و آنانی را که قبل از شما بودند آفریده تا شما پرهیزگار شوید). [البقرة: ۲۱].

الله متعال میفرماید: ای مردم، بترسید از پروردگار خود، آن الهی که همه شما را از یک تن آفرید و هم از آن، جفت او را خلق کرد و از آن دو تن خلقی بسیار در اطراف عالم از مرد و زن پراکند. [النساء: ۱].

از ابن عمر (رضی الله عنهما) روایت شده است که رسول الله (صلی الله علیه وسلم) در روز فتح مکه به مردم فرمودند: ای مردم الله متعال از شما تفاخر دروان جاهلیت و بزرگنمائی بر پدران را دور ساخت، مردم همانند دو شخص اند: شخص مومن و پرهیزگار که او مرد خیر خواه و نزد الله متعال برگزیده می باشد، و شخص دیگری بد بخت و گمراه و نزد الله متعال بی ارزش، و مردم فرزندان آدم هستند، الله متعال آدم را از خاک آفرید.

الله متعال میفرماید: (ای مردم، ما شما را از مرد و زن آفریده ایم و شما را گروه ها و قبیله هایی گردانده ایم تا همدیگر را بشناسید. گرامی ترین شما در نزد الله پرهیزگارترین شما هست. بی گمان الله دانا و آگاه است). [الحجرات: ۱۳].

روایت ترمذی (۳۲۷۰) در اوامر قرآن کریم و اوامر پیامبر (صلی الله علیه وسلم) هرگز تشریح را سراغ نخواهید یافت که مختص به نژاد یا گروه باشد و یا قومیت و جنسیت آنها در نظر گرفته شده باشد.

۳- اسلام همان پیام الهی است که بخاطر تکمیل رسالت های پیامبران گذشته برای اقوام ایشان فرستاده شده است.

اسلام همان پیام الهی است که بخاطر تکمیل رسالت های پیامبران گذشته برای اقوام ایشان فرستاده شده است.

الله متعال میفرماید: ما چنان که به نوح و پس از او بر پیامبران وحی کردیم و [چنان که] به ابراهیم و اسماعیل و اسحاق و یعقوب و نوادگان [او] و عیسی و ایوب و یونس و هارون و سلیمان وحی کردیم برای تو [نیز] وحی کرده ایم و برای داوود زبور دادیم. [النساء: ۱۶۳].

این دین را که الله متعال به پیامبرش محمد (صلی الله علیه وسلم) نازل نموده است، همان دینیست که به پیامبران گذشته نازل و توصیه نموده است، الله متعال می فرماید: آیینی را برای شما تشریح کرد که به نوح توصیه کرده بود؛ و آنچه را بر تو وحی فرستادیم و به ابراهیم و موسی و عیسی سفارش کردیم این بود که دین را برپا دارید و در آن تفرقه ایجاد نکنید! و بر مشرکان گران است آنچه شما آنان را به سویش دعوت می کنید! الله هر کس را بخواهد برمی گزیند، و کسی را که به سوی او بازگردد هدایت می کند. [الشوری: ۱۳].

و آنچه را که الله متعال به پیامبرش صلی الله علیه وسلم وحی نموده است آن در حقیقت تصدیق کننده تمام کتابهای سابقه الهی مانند تورات و انجیل است البته قبل از تحریف آنها الله متعال فرموده است: و آنچه از کتاب [آسمانی] که به تو وحی کرده ایم حق [است و] تصدیق کننده آنچه [از کتابهای آسمانی که] پیش از آن است. به راستی الله از [حال] بندگان خود با خبر [و] بیناست. [فاطر: ۳۱].

۴- دین پیامبران علیهم السلام یکی است و احکام تشریحی آنها باهم تفاوت دارد:

دین پیامبران علیهم السلام یکسان است اما احکام تشریحی آنها باهم تفاوت دارد، الله متعال فرموده است: و ما این کتاب [قرآن] را به حق بسوی تو فرو فرستادیم در حالی که تصدیق کننده کتابهای پیشین و حاکم بر آنهاست پس میان

آنان بروفق آنچه الله نازل کرده حکم کن و از هواهایشان [با دور شدن] از حق که بسوی تو آمده پیروی مکن برای هر يك از شما [امتها] شریعت و راه روشنی قرار داده ایم و اگر الله می خواست شما را يك امت قرار می داد ولی [خواست] تا شما را در آنچه به شما داده است بیازماید پس در کارهای نیک بر یکدیگر سبقت گیرید بازگشت [همه] شما بسوی الله است آنگاه درباره آنچه در آن اختلاف میکردید آگاهتان خواهد کرد. [المائدة: ۴۸]. پیامبر صلی الله علیه وسلم فرمودند: من برای عیسی فرزند مریم در دنیا و آخرت اولتر و نزدیکتر هستم، پیامبران برادران علاتی (از یک پدر و از مادران مختلف) هستند، از مادران مختلف هستند، اما دین ایشان یکی هست. روایت امام بخاری (۳۴۴۳).

۵- اسلام به آنچه دعوت میکند که پیامبران گذشته به آن دعوت نموده بودند: مانند نوح، ابراهیم، موسی، سلیمان، داود، و عیسی علیهم السلام - و آن دعوت بسوی ایمان به الله متعال که او پروردگار، آفریدگار، روزی دهنده، زنده کننده، و میراننده، صاحب هستی، مدبر امور، رؤوف و مهربان است.

اسلام به آنچه دعوت می کند که پیامبران دیگر همچو نوح، ابراهیم، موسی، سلیمان، داود، و عیسی علیهم السلام - بسوی آن دعوت می کنند و آن ایمان به الله متعال که او پروردگار، آفریدگار، روزی دهنده، زنده کننده، و میراننده، صاحب هستی، مدبر امور، رؤوف و مهربان است، الله متعال فرموده است: ای مردم، نعمت الله متعال را بر خود یاد کنید. آیا آفریدگاری جز الله هست؟ [اوست که] شما را از آسمان و زمین روزی می دهد. معبود [راستی] جز او نیست. پس چگونه [از حق] گردانده می شوید. [فاطر: ۳].

الله متعال میفرماید: بگو: چه کسی از آسمان و زمین به شما روزی می دهد یا کیست که حاکم برگوش و دیدگان است؟ و کیست که زنده را از مرده بیرون می آورد و مرده را از زنده بیرون می آورد؟ و کیست که کار [هستی] را تدبیر می کند؟ خواهند گفت: الله. پس بگو: آیا (از الله) نمی ترسید؟ [یونس: ۳۱].

الله متعال می فرماید: [پرسش این است] چه کسی آفرینش را آغاز می کند، سپس آن را [باردیگر] باز می گرداند؟ و چه کسی از آسمان و زمین به شما روزی می دهد؟ آیا با الله معبود [دیگری] هست. بگو: اگر راست می گوید، دلیل خود را بیاورید. [النمل: ۶۴]

تمام پیامبران و فرستاده گان (علیهم السلام) بخاطر دعوت بسوی عبادت الله یگانه فرستاده شده اند، تا اینکه تنها پرستش او شود. الله متعال می فرماید: ما در هر امتی رسولی فرستادیم که: الله یکتا را پرستید؛ و از طاغوت اجتناب کنید. الله متعال گروهی را هدایت کرد؛ و گروهی ضلالت و گمراهی دامانشان را گرفت؛ پس در روی زمین بگردید و ببینید عاقبت تکذیب کنندگان چگونه بود! [النحل: ۳۶]

الله متعال می فرماید: و هیچ رسولی را قبل از تو نفرستادیم مگر آنکه برای او وحی می نمودیم که معبود [راستینی] جز من نیست، پس مرا پرستید. [الانبیاء: ۲۵].

در مورد نوح علیه السلام الله متعال می فرماید که به قوم خویش چنین فرموده است: ای قوم من، الله را پرستید. جز او هیچ معبود [راستینی] ندارید. به راستی من بر شما از عذاب روزی بزرگ بیمناکم. [الأعراف: ۵۹].

در مورد ابراهیم خلیل علیه السلام الله متعال می فرماید که به قوم خویش چنین فرمود: و ابراهیم [را نیز فرستادیم] چنین بود که به قومش گفت: الله را پرستید و از او بترسید، این برایتان بهتر است اگر میدانید. [العنکبوت: ۱۶]

در مورد صالح علیه السلام الله متعال می فرماید که به قوم خویش چنین فرمود: گفت: ای قوم من، الله را پرستید، شما جز او معبود [راستینی] ندارید. به تحقیق دلیلی از [سوی] پروردگارتان برای شما آمده است. این ماده شتر از سوی الله به عنوان معجزه برای شما است. پس آنرا بگذارید که در زمین الله بچرد. و هیچ گزندی به او مرسانید، که آنگاه عذاب دردناک شما را فرو می گیرد. [الأعراف: ۷۳]

در مورد شعیب علیه السلام الله متعال می فرماید که به قوم خویش چنین فرمود: ای قوم من، الله را پرستید. شما معبود [راستینی] جز او ندارید. بی گمان از [سوی] پروردگارتان دلیلی روشن بر ایتان آمده است. پس پیمانته و ترازورا تمام [عیار] کنید و به مردم، اشیای ما را ناقص ندهید و در زمین پس از اصلاحش فساد مکنید. اگر مؤمنید، این [کار] برای شما بهتر است. [الأعراف: ۸۵].

نخستین کلام الله متعال به موسی علیه السلام چنین بود: و من تورا برگزیده ام پس به آنچه وحی می شود، گوش فرا ده بی شک من الله هستم. معبود [راستینی] جز من نیست، پس مرا پرستش کن و برای یاد کردن من نماز برپا دار. [طه: ۱۳-۱۴].

الله متعال در مورد موسی علیه السلام خبر می دهد که او به الله پناه برد می فرماید: من از [دست] هر متکبری که به روز حساب ایمان نمی آورد به پروردگار خود و پروردگار شما پناه آورده ام. [غافر: ۲۷]

الله متعال در مورد مسیح علیه السلام خبر می دهد که او چنین فرمود: بی گمان الله پروردگار من و پروردگار شماست، پس او را پرستش کنید. این است راه راست. [آل عمران: ۵۱].

همچنان الله متعال در مورد مسیح علیه السلام خبر می دهد که او چنین فرمود ای بنی اسرائیل، الله را که پروردگار من و پروردگار شماست، پرستید. بی گمان

کسی که به الله شرک آورد، الله بهشت را بر او حرام می گرداند و جایگاهش آتش [دوزخ] است. و ستمکاران یاورانی ندارند. [المائدة: ۷۲].

بلکه حتی در تورات و انجیل هم بر عبادت یگانه‌ء الله متعال تأکید شده است، در سفر تثنیه از موسی علیه السلام چنین نقل شده است: بشنو ای اسرائیل که پروردگار ما یکتا و او معبود برحق است در انجیل مرقص تأکید به وحدانیت الله شده است، مسیح علیه السلام می فرماید: نخستین وصیت این است: بشنو ای اسرائیل که پروردگار ما یکتا و او معبود برحق است.

الله متعال بیان نموده که تمام پیامبران بخاطر این مسئولیت بزرگ فرستاده شدند که همانا دعوت بسوی یکتا پرستی است الله متعال می فرماید: ما در هر امتی رسولی فرستادیم که: «الله یکتا را پرستید؛ و از طاغوت اجتناب کنید!» الله متعال گروهی را هدایت کرد؛ و گروهی ضلالت و گمراهی دامانشان را گرفت؛ پس در روی زمین بگردید و ببینید عاقبت تکذیب کنندگان چگونه بود! [النحل: ۳۶].

الله متعال می فرماید: بگو: آیا نگریده‌اید به آنچه که به جای الله [به نیایش] می خوانید؟ به من بنمایید چه چیز از زمین را آفریده اند یا اینکه آنان در [آفرینش] آسمانها شرکتی دارند؟ اگر راستگویند کتابی پیش از این یا بازمانده ای از دانش [پیشینیان] را برای من بیاورید. [الأحقاف: ۴]

شیخ سعدی رحمه الله می فرماید: پس ظاهر گردید که مجادله مشرکین در اعتقاد شرکی ایشان به هیچ دلیل استوار نبوده بلکه آنها رهروان گمانهای دروغین و نظریات فرسوده و عقل های فاسد بودند، این فساد از عملکرد و دانستنی ها و وضعیت ایشان رونما می گردد، که تمام عمر ایشان را در پرستش

آنها بخرج رساندند ، آیا این معبودها برایشان جز الله سودی دنیوی و اخروی رساندند . تیسیر الکریم المنان: ۷۷۹

۶- الله متعال آفریدگار و تنها مستحق پرستش می باشد که هیچ کس دیگری با او پرستش نشود :

الله متعال ذاتیست که تنها او باید پرستش شود و هیچ کسی دیگر با او پرستش نشود، الله متعال می فرماید: ای مردم، پروردگارتان را که شما و پیشینیان تان را آفریده است، بندگی کنید تا [از خشم الله] ایمن مانید کسی که زمین را [مانند] فرشی و آسمان را [مانند] سقفی برایتان قرار داد. و از آسمان آبی باراند، سپس بدان از [انواع] میوه جات را برای روزی شما بر آورد. پس در حالی که می دانید برای الله همتایانی مقرر مکنید. [البقرة: ۲۱-۲۲]

پس کسی که ما را و نسلهای پیشین را آفرید و زمین را برای ما مانند فرشی قرار داد، و از آسمان آب فرود آورد، سپس بدان از انواع میوه جات برای ما روزی بر آورد. پس تنها او سزاوار پرستش است، الله متعال می فرماید: ای مردم، نعمت الله را بر خود یاد کنید. آیا خالق جز الله هست؟ [اوست که] شما را از آسمان و زمین روزی می دهد. معبود [راستی] جز او نیست. پس چگونه [از حق] گردانده می شوید. [فاطر: ۳].

پس کسی که می آفریند و روزی می دهد تنها او سزاوار پرستش است، الله متعال می فرماید: این است الله که، پروردگار شماست، معبود [برحق] جز او نیست، آفریننده همه چیز است. پس او را بندگی کنید و او بر همه چیز نگهبان است. [الأنعام: ۱۰۲].

و هر چیزی جز الله متعال پرستش شده است سزاوار عبادت نیست، چون آنها به اندازه یک مثقال در آسمانها وزمین توان تصرف را ندارند، و با الله در هیچ چیز همتا، همکار، مدد رسان نمی توان باشد، پس چگونه با الله کس دیگر را مورد نیایش و یا همتای وی قرار می دهید؟!

الله متعال می فرماید: بگو: آنان را که به جای الله می پندارید [به فریاد] بخوانید. به اندازه ذره ای در آسمانها و در زمین اختیار ندارند و در [تدبیر] آنها هیچ شرکتی ندارند و او (الله متعال) از آنان پشتیبانی ندارد. [سبأ: ۲۲].

الله متعال ذاتیست که تمام مخلوقات را آفریده، و آنها را از نیست خلق کرد، و موجودیت این مخلوقات نماینگر وجود الله و ربوبیت والوهیت او است، الله متعال میفرماید. و از نشانه هایش آن است که شما را از خاک آفرید. آنگاه شما مردمانی در زمین پراکنده شدید (۲۰) و از نشانه هایش آن است که برایتان از [جنس] خودتان همسرانی آفرید تا به آنها آرام گیرید و بین شما دوستی و مهربانی مقرر داشت. بی گمان در این [کار] برای گروهی که می اندیشند مایه های عبرتی است. (۲۱) و از نشانه هایش آفرینش آسمانها و زمین و گوناگونی زبانها و رنگهایتان است. بی گمان در این [کار] برای دانایان مایه های عبرتی است و از نشانه هایش خفتن تان در شب و روز و روزی جستن تان از فضل اوست. بی گمان در این [کار] برای گروهی که گوش شنوا دارند مایه های عبرتی هست (۲۳) و از نشانه های اوست که برای بیم و امید برق را به شما می نمایاند و از آسمان آبی نازل می کند، آنگاه از آن زمین را پس از پژمردنش زنده [و خرم] می گرداند. بی گمان در این [کار] برای گروهی که خرد می ورزند مایه های عبرتی است (۲۴) و از نشانه های اوست که آسمان و زمین به حکم او [بر جای] می ایستند. سپس چون شما

را با يك بار خواندن فرا خواند، ناگهان شما برانگیخته می شوید (۲۵) و هر آن چه که در آسمانها و زمین است، از آن اوست. یکا یک [آنان] فرمان پذیرا و هستند. و اوست کسی که آفرینش را آغاز می کند، سپس آن را باز می گرداند و آن [باز گرداندن] بر او آسانتر است. [الروم: ۲۰ - ۲۷].

زمانیکه نمرود از وجود الله انکار نمود ابراهیم علیه السلام برایش چنین فرمود: ابراهیم گفت: به راستی الله آفتاب را از مشرق [بر] می آورد، پس [اگر راست می گویی] تو آن را از مغرب [بر] آور. در نتیجه کسی که کفر ورزیده بود، میهوت شد و الله گروه ستمکاران را هدایت نمی کند. [البقرة: ۲۵۸].

همچنان ابراهیم علیه السلام بالای قومش چنین استدلال کرد که الله ذاتیست که وی را رهنمائی نمود و وی را غذا داد و به وی آشامیدنی نوشاند، و چون بیمار شد شفایش داد، و او کسی است که او را می میراند و زنده می گرداند، الله تعالی می فرماید: کسی که مرا آفریده است، هدایتم می کند (۷۸) و کسی که او به من غذا می دهد و به من [آشامیدنی] می نوشاند (۷۹) و چون بیمار شوم، شفایم می دهد (۸۰) و کسی که مرا می میراند آنگاه زنده ام می گرداند (۸۱). [الشعراء: ۷۸-۸۱]

الله متعال در مورد موسی علیه السلام می فرماید زمانی که با فرعون استدلال و مناظره نمود به او گفت که الله پروردگار او است: کسی است که به همه چیز [شکل] آفرینش را داده، آنگاه او را [به جستجوی نیازهایش] هدایت کرده است. [طه: ۵۰].

الله متعال آنچه را که در آسمانها و زمین است برای انسان رام گردانید، و نعمت های خود را بالایش ارزانی فرمود تا پرستش الله را کند و از کفر اباورزد، الله متعال می فرماید: آیا نیاندیشیده اید که الله آنچه را که در آسمانها و آنچه را که در زمین است بر ایتان رام گردانید، و نعمت های پنهان و آشکارا بر شما تمام کرد؟

وازمردم کسی هست که در [بارہ] اللہ بی هیچ علم و ہدایت و کتاب روشن مجادلہ می کند. [لقمان: ۲۰]

چنانچہ اللہ متعال آنچه را کہ در آسمانها و زمین هست برای انسان رام و آفریدہ است، همچنان برایش ہر آنچه نیاز دارد فراہم ساخت، و بہ او شنوائی و بینائی و دل داد تا علمی را بیاموزد کہ برایش سودمند است و او را رہنمائی کند بسوی پروردگارش، اللہ تعالی میفرماید: **واللہ شما را از شکم های مادران تان [در حالی] بیرون آورد کہ چیزی نمی دانستید و برای شما [توان] شنوایی و دیدگان و دلہا پدید آورد، باشد کہ سپاس گزارید. [النحل: ۷۸]**

اللہ متعال تمام جہان را آفرید، وانسان را ہم آفرید و برایش تمام اعضا و نیروی را کہ بہ او نیاز دارد فراہم نمود، سپس توانائی نصیبت کرد تا اللہ متعال را پرستش نماید و زمین را آباد سازد، و آنچه را کہ در آسمانها و آنچه را کہ در زمین است برای او رام گردانید.

و اللہ متعال آفرینش مخلوق اش را در این مخلوقات بزرگ حجت دال بر ربوبیت کہ مستلزم الوہیت او است قرار داد اللہ متعال می فرماید: **بگو: چہ کسی از آسمان و زمین بہ شما روزی می دہد یا کیست کہ حاکم برگوش و دیدگان است؟ و کیست کہ زندہ را از مردہ بیرون می آورد و مردہ را از زندہ بیرون می آورد؟ و کیست کہ کار [ہستی] را تدبیر می کند؟ خواهند گفت: اللہ. پس بگو: آیا پروا نمی کنید؟ [یونس: ۳۱] اللہ متعال می فرماید: بگو: آیا نگریستہ اید بہ آنچه کہ بہ جای اللہ [بہ نیایش] می خوانید؟ بہ من بنمایید چہ چیز از زمین را آفریدہ اند یا اینکہ آنان در [آفرینش] آسمانها شرکتی دارند؟ اگر راستگوید کتابی پیش از این یا بازماندہ ای از علم [پیشینیان] را برای من بیاورید. [الأحقاف: ۴].**

الله متعال می فرماید: آسمانها را بدون ستون هایی که آنها را ببینید آفریده است، و در زمین کوه های استوار را افکنده که مبادا شما را بجنابند و در آنجا از هر جانوری پراکنده است. و از آسمان آبی نازل کردیم، آنگاه در زمین از هرگونه ای ارزشمند رویانیدیم، این آفرینش الله است. پس به من بنمایید، کسانی که جزا هستند، چه آفریده اند؟ بلکه ستمگاران درگمراهی آشکارند. [لقمان: ۱۰-۱۱].

الله متعال می فرماید: آیا بدون خالق آفریده شده اند یا اینکه خود خلق کنندگان اند (۳۵) آیا آسمانها و زمین را آفریده اند؟ [نه] بلکه آنان یقین نمی کنند. آیا خزانه های پروردگارت نزد آنان است یا آنان چیره هستند. [الطور: ۳۵-۳۷].

شیخ سعدی می فرماید: این حجت است بالای آنها که جز تسلیم شدن به حق یا بیرون شدن از موجب عقل و دین دیگر راه ندارند. تفسیر ابن سعدی: ۸۱۶.

۷- تمام آنچه که در جهان هست، و هر آنچه قابل مشاهده هست و یا نیست، خالق آن الله متعال است، و تمام اشیاء جز الله متعال از آفرینش او است، والله متعال آسمانها و زمین را در شش روز آفرید.

تمام آنچه که در جهان هست، و هر آنچه قابل مشاهده هست و یا نیست، آفریدگار آن الله متعال است، و تمام اشیاء جز الله متعال از آفرینش او است، الله متعال می فرماید: بگو: پروردگار آسمانها و زمین چه کسی است؟ [در پاسخ آنان] بگو: الله است. بگو: آیا به جای او دوستانی گرفته اید که برای خودشان اختیار سود و زبانی ندارند؟ بگو: آیا نابینا و بینا بر ابراست؟ [هرگز] آیا تاریکی ها و روشنی بر ابراست؟ آیا شریکانی برای الله قایل شده اند که همچون آفرینش بر آنها مشتبه شده است؟ بگو: الله آفریننده همه چیز است و او یگانه قهار است. [الرعد: ۱۶].

الله متعال می فرماید: و چیزی را می آفریند که نمی دانید. [النحل: ۸].

الله متعال آسمانها و زمین را در شش روز آفرید، الله تعالی میفرماید: **اوست کسی که آسمانها و زمین را در شش روز آفرید، آنگاه بر عرش قرار گرفت. آنچه را که وارد زمین می شود و آنچه را که از آن خارج می گردد و آنچه را که از آسمان فرود می آید و آنچه را که در آن فرو می رود، می داند. او هر جا که باشید با شماست. والله به آنچه انجام می دهد، بیناست. [الحديد: ۴].** الله متعال میفرماید: **و به راستی آسمانها و زمین و آنچه را که در بین آن دو است در شش روز آفریدیم. و هیچ خستگی به ما نرسید. [ق: ۳۸].**

۸ - الله متعال در فرمانروایی آفرینش تدبیر و پرستش اش هیچ شریک ندارد.

الله متعال دارنده فرمانروایی است هیچ شریک در مخلوق فرمانروایی و تدبیر اش ندارد، الله تعالی میفرماید: **بگو: آیا ننگریسته اید به آنچه که به جای الله [به نیایش] می خوانید؟ به من بنمایید چه چیز از زمین را آفریده اند یا اینکه آنان در [آفرینش] آسمانها شرکتی دارند؟ اگر راستگوید کتابی پیش از این یا بازمانده ای از علم [پیشینیان] را برای من بیاورید. [الأحقاف: ۴].**

شیخ سعدی رحمه الله میفرماید: **بگو به آنهایی که با الله متعال بت ها و هممتیان را شریک ساخته اند ، که آنها نه به کسی سود و نه زیان رسانده میتوانند ، و نه به کسی توان زندگی و مرگ و نه دوباره زنده شدن را دارند، برایشان بگو که بت های آنها ناتوان اند و سزاوار پرستش نیستند (بمن بنمایید چه چیز از زمین را آفریده اند یا اینکه آنان در [آفرینش] آسمانها شرکتی دارند) آیا یکی از کائنات فضائی وزمینی را آفریده اند؟ آیا کوهها را آفریده اند؟ آیا آب دریا را روان کرده اند؟ آیا چهارپایان را پراکنده ساخته اند؟ آیا درختان را رویانیده اند؟ آیا در آفرینش یک مخلوق همکاری نموده اند؟ هیچ چیز از این صورت نگرفته به اعتراف خود آنها گذشته از دیگران، پس این دلیل عقلی قاطع است که پرستش غیر از الله باطل است.**

سپس نفي دليل نقلی را بيان نموده می گوید: (کتاب قبل از این را بیاورید) که این کتاب دعوت به شرک نماید (یا مانده از علم را بیاورید) که از پیامبران به میراث برده باشند و به این عقیده شرکی امر نموده باشد. بدون شک آنها از آوردن دليل که نقل یکی از پیامبران باشد ناتوان اند، و ما به جزم کامل گفته میتوانیم که تمام پیامبران به یکتا پرستی دعوت نموده و از شرک آوردن با الله منع نمودند، و این بزرگترین علمی است که از آنها آنرا دریافتیم. تفسیر ابن سعدي: ۷۷۹.

الله متعال دارنده فرمانروایی است هیچ شریک در فرمانروایی اش ندارد، الله متعال میفرماید: بگو: اله، ای دارنده فرمانروایی، به هر کس که خواهی فرمانروایی دهی و از هر کس که خواهی، فرمانروایی بازستانی و هر کس را که خواهی گرامی داری و هر کس را که خواهی خوارسازی. نیکی به دست توست. به راستی تو بر هر کاری توانایی [آل عمران: ۲۶] الله متعال می فرماید: که فرمانروایی روز قیامت تنها از آن اوست: روزی که آنان آشکار شوند. چیزی از آنان بر الله پوشیده نمی ماند. [الله متعال می گوید]: امروز فرمانروایی از آن چه کسی است؟ [در پاسخ می فرماید]: از آن الله یگانه قهار است. [غافر: ۱۶].

الله متعال در فرمانروایی آفرینش تدبیر و پرستش اش هیچ شریک ندارد، الله متعال میفرماید: و بگو: ستایش الهی راست که فرزندی بر نگرفته و در فرمانروایی او را هیچ شریکی نیست. و از ناتوانی کارسازی ندارد. و چنان که سزاوار است او را به بزرگی یاد کن. [الإسراء: ۱۱۱].

الله متعال میفرماید: کسی که فرمانروایی آسمانها و زمین از آن اوست و هیچ فرزندی نگرفته و او در فرمانروایی شریکی ندارد و همه چیز را آفریده است، آنگاه چنان که می باید آنها را به اندازه مقرر کرده است. [الفرقان: ۲].

الله متعال تنها فرمانروا است و دیگران فرمانبردار میباشند، او آفریننده است و دیگران آفریده شده اند ، و او تعالی تدبیر کننده کار است و کسی که دارای چنین صفات باشد سزاوار پرستش است، و پرستش دیگران نقیصه عقلی است ، و شرک دنیا و آخرت انسان را نابود میسازد، الله متعال میفرماید: **[و اهل کتاب] گفتند: یهودی یا مسیحی باشید تا راه یابید. بگو: [هرگز] بلکه از آیین ابراهیم که پاک دین غیر مشرک بود [پیروی می کنیم]. [البقرة: ۱۳۵].**

الله متعال میفرماید: **و چه کسی نیک آیین تر است از کسی که نیکوکارانه روی خویشتن به سوی الله نهاد و از آیین ابراهیم که پاک دین بود پیروی کرد. و الله متعال ابراهیم را دوست گرفت. [النساء: ۱۲۵].**

الله متعال فرمود کسی بغیر آیین ابراهیم رو آورد ، خود را به نادانی می زند. الله متعال میفرماید: **و چه کسی از آیین ابراهیم روی برمی تابد، جز کسی که خود را به نادانی بزند و او را درد دنیا برگزیدیم و به یقین او در آخرت از شایستگان است. [البقرة: ۱۳۰].**

۹- الله متعال نه [فرزند] زاده و نه زاده شده است و او را همتا و همانند نیست.

الله متعال نه [فرزند] زاده و نه زاده شده است ، و او را هیچ همتا و همانند نیست، الله متعال میفرماید: **بگو، الله یک است (۱) الله بی نیاز است (۲) نه [فرزند] زاده و نه زاده شده است (۳) و هیچ کس همتای او [نبوده] و نیست (۴). [الإخلاص: ۱-۴].**

الله متعال میفرماید: **[اوست] پروردگار آسمانها و زمین و آنچه بین آن دواست، پس او را پرستش کن و بر عبادت او پایداری نما. آیا همنامی برای او می شناسی. [مریم: ۶۵].**

الله متعال میفرماید : **آفریننده آسمانها و زمین است. از خودتان برای شما همسرانی قرار داده است. و [نیز] از چارپایان اقسامی [آفریده است] با این [تدبیر] شما را بسیار می گرداند. چیزی مانند او نیست. و او شنوای بیناست [الشوری: ۱۱].**

۱۰-الله (متعال) در هیچ چیزی حلول نمی کند، و در هیچ چیز از مخلوقاتش

مجسم نمی گردد:

الله متعال در هیچ چیز از مخلوقش نه حلول کرده و نه در آن مجسم می شود و نه با هیچ مخلوقش همتا است، چرا که الله آفریدگار است و جز او همه آفریده شده اند، و او باقی خواهد بود و دیگران رو به نابودی هستند، و هر چیز از ملک او است، و او مالک حقیقی آن است، والله متعال در هیچ مخلوقش حلول نمی کند و نه در ذات پاک او کسی از مخلوقش حلول می کند، و الله متعال از هر چیز بزرگتر است.

و اینکه گویا الله متعال در مسیح حلول نموده است را سرزنش می کند: بی گمان آنان که گفتند: «الله همانا مسیح پسر مریم است» کافر شدند. بگو: اگر [الله] بخواهد مسیح پسر مریم و مادرش و هر آن کس را که در زمین است، همگی نابود خواهد کرد، چه کسی در برابر الله [اختیار کمترین] کاری را دارد؟ و فرمانروایی آسمانها و زمین و آنچه درین آن دوست از آن الله است، هر چه بخواهد، می آفریند و الله بر هر کاری تواناست. [المائدة: ۱۷].

الله متعال می فرماید: مشرق و مغرب از آن الله است. پس به هر کجا که روی آورید، همانجا قبله خداست. حقا که الله فراخ (نعمت) و داناست (۱۱۵) و گفتند: الله فرزندی برگزیده است او منزه است بلکه هر چه در آسمانها و زمین است، از آن اوست. و هر کدام [از اینها] فرمانبردار اویند (۱۱۶) پدید آورنده آسمانها و زمین است و چون خواهد کاری را انجام دهد تنها به آن می گوید: موجود شو پس [بی درنگ] موجود می شود (۱۱۷). [البقرة: ۱۱۵-۱۱۷].

الله متعال می فرماید: و گفتند: [الله] رحمان فرزندی برگرفته است (۸۸) به راستی چیزی [بس] زشت [در میان] آوردید (۸۹) نزدیک است آسمانها از آن سخن

پاره پاره شوند و زمین بشکافد و کوه ها درهم شکسته فرو ریزند (۹۰) که برای [الله] رحمان فرزندی مدعی شدند (۹۱) و سزاروار [الله] رحمان نباشد که فرزندی گزیند (۹۲) هیچ کدام از آنان که در آسمانها و زمین اند، جز در بندگی [به پیشگاه الله] رحمان نمی آیند (۹۳) به راستی [الله] آنان را فرا گرفته و چنان که باید بر شمرده است (۹۴) و هر یک از آنان روز قیامت تنها [به پیشگاه] او خواهد آمدند (۹۵). [مریم: ۸۸-۹۵]. الله (متعال) می فرماید: الله [است که] معبود برحق جز او نیست. زنده [و] تدبیرگر [هستی] است. پینه گی و خوابی او را فرا نمی گیرد. آنچه در آسمانها و آنچه در زمین است، از آن اوست. چه کسی است که بدون حکم او در پیشگاهش شفاعت کند؟ گذشته و [حال و] آینده آنان را می داند و به چیزی از علم او جز به آنچه خود خواسته است، احاطه نمی یابند. کرسی [فرمانروایی] او آسمانها و زمین را فرا گرفته است و حفظ آن دو بر او گران نمی آید و او بلند مرتبه بزرگ [قدر] است. [البقرة: ۲۵۵].

بس ذاتیکه دارای چنین صفات الهی باشد ، و مخلوق که داری چنین صفات ناتوانی باشد چگونه در مخلوقش حلول میکند؟ و یا او را فرزند خویش قرار میدهد؟ و یا او را معبود خود میگیرد؟

۱۱- الله (سبحانه و تعالی) بر بندگانش بخشنده و مهربان است بنابراین پیامبران را فرستاد و کتاب ها را نازل نمود.

الله (سبحانه و تعالی) بر بندگانش بخشنده و مهربان است بنابراین پیامبران را فرستاد و کتاب ها را نازل نمود ، تا آنها را از تاریکی های کفر و شرک به نور یکتا پرستی و هدایت باز برد. الله متعال میفرماید: اوست کسی که بر بنده اش آیه

های روشن نازل می کند تا شما را از تاریکی ها به نور باز برد. و به یقین الله در حق شما بخشنده [و] مهربان است. [الحديد: ۹].

الله متعال میفرماید: و نفرستاده ایم تو را جز مایه رحمت برای جهانیان. [الانبیاء: ۱۰۷].
الله متعال پیامبرش را امر نموده تا بندگان را آگاه سازد که او آمرزنده و مهربان است،
الله متعال میفرماید: (به بندگان خبر ده که منم آمرزنده مهربان). [الحجر: ۴۹]

و از مهربانی و رحمت الله این است که از آنها ضرر را دور میسازد، و بالای آنها خیر و برکت فرو می آورد، الله میفرماید: و اگر الله زنجی به تو برساند، آن را جز او باز دارنده ای نیست. و اگر خیری در حق تو بخواد، فضلش را [نیز] باز دارنده ای نیست. آن را به هر کس از بندگان که بخواد می رساند. و او آمرزنده مهربان است. [یونس: ۱۰۷].

۱۲- الله (متعال) پروردگار مهربان است و او تنها کسی است که مخلوقات را زمانی که در روز قیامت از قبرهای شان برمی خیزاند محاسبه می نماید، پس هر شخص را مطابق آنچه عمل نیک و یا زشت انجام داده است پاداش می دهد، کسی که اعمال نیک انجام داده است در حالی که مومن باشد برایش نعمت های جاویدان است، و کسی که کفر ورزیده و اعمال ناشایسته انجام داده است او را عذاب بزرگی در آخرت است.

الله (متعال) پروردگار مهربان است و او تنها کسی است که مخلوقات را زمانی که در روز قیامت از قبر های شان بر می خیزاند محاسبه می نماید، هر شخص را مطابق آنچه عمل نیک و یا زشت انجام داده است پاداش می دهد، کسی که اعمال نیک انجام داده است در حالی که مومن باشد برایش نعمت های جاویدان است، و کسی که کفر ورزیده و اعمال ناشایسته انجام داده است او را عذاب بزرگی در آخرت است. و از عدل و حکمت و مهربانی الله متعال بالای بندهایش این است که

این جهان را بخاطر انجام عمل آفریده است و آخرت را بخاطر پاداش و محاسبه اعمال قرار داده است ، تا نیکوکاران پاداش نیکوئی های خویش را بدست آرند ، و بدکاران و ستمگران و باغیان پاداش کرده های خویش را ببینند ، شاید بعضی ها زنده شدن بعد از مرگ را نپذیرند ، حالانکه الله متعال دلائل زیادی را بیان نموده است که دوباره زنده شدن انسانها بعد از مرگ حق است و در این حقیقت هیچ شک نیست، الله متعال میفرماید: و [یکی] از نشانه های اوست که تو زمین را خشکیده می بینی. آنگاه چون بر آن آب [باران] فروفرستیم به [خود] جنبد و بروید. [بدان] کسی که آن را زنده ساخته است، به یقین مردگان را نیز زنده خواهد کرد. او بر هر کاری تواناست. [فصلت: ۳۹]

الله متعال میفرماید: ای مردم، اگر از زندگی بعد از مرگ در شک هستید، [بدانید که] ما شما را از خاکی، سپس از نطفه ای سپس از خونی بسته سپس از پاره گوشتی نقش یافته و نقش نیافتده آفریدیم تا برایتان [حقیقت را] روشن سازیم و هر چه خواهیم تا وقت معین در رحم ها قرار می دهیم، سپس شما را که کودکی شده اید، بیرون آوریم، سپس تا به [نهایت] رشدتان برسید. و از شما کسی هست که میمیرد و از شما کسی هست که به نهایت عمر باز برده می شود تا آنکه پس از [آن همه] دانستن چیزی نداند و زمین را خشکیده می بینی، پس هنگامی که آب را بر آن فروفرستیم به جنبش در آید و رشد یابد و از همه نوع [گیاهان] خرم برویاند. [الحج: ۵].

الله متعال در این آیه سه دلائل عقلی را در مورد دوباره زنده شدن بعد از مرگ بیان نمود که قرار ذیل است:

۱- الله متعال انسان را نخستین بار از خاک آفرید ، پس کسیکه از خاک آفرید قادر بر آن است که او را بعد از خاک شدن دوباره زندگی دهد .

۲- آن ذات که از نطفه بشری آفرید ، قادر بر آن است که انسان را بعد از مرگش زنده سازد.

۳- آن ذات که زمین خشک را توسط باران رویانید ، قادر بر آن است که انسانها را بعد از مرگ ایشان زنده سازد. پس در این آیت دلیل بزرگی اعجاز قرآن است ، که چگونه یک آیت کوچک سه دلائل عقلی بزرگی را در این موضوع مهم ارایه نموده است.

الله متعال میفرماید: **روزی که آسمان را همچون طومار [برای نگارش] نامه ها در هم پیچیم. چنان که نخستین آفرینش را آغاز کردیم، [دیگر بار] آن را تکرار کنیم. [که به عنوان] وعده ای لازم بر ماست. بی گمان ما توانا [بر این].** **کاریم [الأنبیاء: ۱۰۴].**

الله متعال میفرماید: **و برای ما مثلی آورد و آفرینش خود را فراموش کرد. گفت: چه کسی استخوانها را در حالی که پوسیده اند زنده می کند (۷۸) بگو: کسی آنها را زنده می کند که نخستین بار آنها را پدید آورده است و او به هر آفرینشی داناست (۷۹). [یس: ۷۸].**

الله متعال میفرماید: **آیا شما در آفرینش استوارترید یا آسمان؟ [الله] آن را ساخته است (۲۷) بلندی اش را بر افراشته و آن را به سامان ساخت (۲۸) و شب آن را تاریک کرد و روزش را نمایان ساخت (۲۹) و پس از آن زمین را هموار ساخت (۳۰) از (زمین) آب آن و چراگاهش را بیرون آورد (۳۱) و کوهها را استوار ساخت (۳۲). [النازعات: ۲۷-۳۲].**

لذا الله متعال بیان نمود که آفرینش انسان دشوار تر از آفرینش آسمان و زمین و آنچه در بین آن دو است نیست، آن ذات که توان آفرینش آسمانها و زمین را دارد ، توان آفرینش دوباره انسان را هم دارد.

۱۳-الله (متعال) آدم (علیه السلام) را از خاک آفرید، و اولاد او را بعد از وی گسترش داد، پس مردم همه نظربه اصل شان برابر اند، هیچ نژادی را بر نژاد دیگری و هیچ قومی را بر قوم دیگری برتری نیست مگر بر اساس تقوا.

الله (متعال) آدم (علیه السلام) را از خاک آفرید، و اولاد او را بعد از وی گسترش داد، پس مردم همه نظر به اصل شان برابر اند، هیچ نژادی را بر نژاد دیگری و هیچ قومی را بر قوم دیگری برتری نیست مگر بر اساس تقوا، الله متعال میفرماید: ای مردم، ما شما را از مرد وزنی آفریده ایم و شما را گروه ها و قبیله هایی گردانیده ایم تا همدیگر را بشناسید. گرامی ترین تان در نزد الله پرهیزگارترین تان است. بی گمان الله دانا [و] آگاه است. [الحجرات: ۱۳]

الله متعال میفرماید: و الله شما را از خاک سپس از نطفه آفرید، آنگاه شما را دو گونه [زن و مرد] گردانید. و هیچ مادینه ای باردارنی شود و نهی زاید مگر به علم او. و هیچ عمریابنده ای عمر نمی یابد و از عمرش کاسته نمی شود مگر آنکه در کتابی [نوشته است] این [کار] بر الله آسان است. [فاطر: ۱۱].

الله متعال میفرماید: اوست کسی که شما را از خاک، سپس از نطفه، آن گاه از خون بسته آفرید. آن گاه شما را کودکی [کامل شده از شکم مادر] بیرون می آورد، سپس [بزرگ می شوید] تا به توانمندی تان برسید. باز [به شما زندگی می بخشد] تا پیر [و فرتوت] شوید و از شما کسی است که پیش از این [سپری کردن دوران ها] جانش گرفته می شود و [مهلت می دهد] تا به مدتی معین برسید و باشد که خرد ورزید. [غافر: ۶۷].

الله متعال فرمود که او مسیح (عیسی) را به امر کونی آفرید، قسمیکه آدم را از خاک به امر کونی آفرید، الله متعال میفرماید: به راستی مثل عیسی در نزد

الله مانند مثل آدم است. [که خداوند] او را از خاک آفرید، آن گاه به او فرمود:
موجود شوو [بی درنگ] موجود شد. [آل عمران: ۵۹].

قبلا در پاراگراف شماره (۲) یاد آورشدم ، که پیامبر صلی الله علیه وسلم فرمودند : انسانها همه باهم یکسان استند ، وهیچ یکی آنها بالای دیگری برتری ندارد جز به تقوا.

۱۴- هر نوزادی بر فطرت زاده می شود

هر نوزادی بر فطرت زاده می شود ، الله متعال میفرماید : پس روی [دل] ات را با حق گرای تمام به سوی این دین بگردان. از فطرت الهی که مردم را بر اساس آن پدید آورده است [پیروی کن] . آفرینش الله دگرگونی نمی پذیرد. دین استوار این است. ولی بیشتر مردم نمی دانند. [الروم: ۳۰].

حنیفیت (دین مایل از باطل به حق) آیین ابراهیم خلیل علیه السلام بود ، الله متعال میفرماید: سپس به توحی کردیم که از آیین ابراهیم که حنیف بود و از مشرکان نبود، پیروی کن. [النحل: ۱۲۳]

پیامبر صلی الله علیه وسلم میفرماید : هر نو زاد بر فطرت زاده می شود ، مگر پدر ومادر او، وی را یهودی یا نصرانی یا مجوسی می سازد، همانند جانوری که چوچه سالم میزاید آیا در آن بینی بریده سراغ میکنید.

سپس ابو هریره (رضي الله عنه) فرمود: از فطرت الهی که مردم را بر اساس آن خلق کرده است [پیروی کن] . آفرینش الله دگرگونی نمی پذیرد. دین استوار این است. ولی بیشتر مردم نمی دانند. [الروم: ۳۰].

[صحیح بخاری: ۴۷۷۵].

پیامبر (صلی الله علیه وسلم) می فرماید: اما الله متعال برایم دستور داد آنچه را که نهی دانید آموزش دهم، آنچه را که در این روز برایم آموخت این است، تمام مال که برای بنده داده ام برای او حلال است، و من تمام بنده هایم را حنفاء (مسلمان، و منزله از گناه) خلق کرده ام، ولی شیطان آنها را از دین ایشان گمراه ساخت، و آنچه که برای آنها حلال نموده بودم حرام ساخت، و به آنها دستور داد که به من شرک بورزند، در حالی که در این مورد هیچ دلیلی برایشان نازل ننموده ام. (روایت از مسلم: ۲۸۶۵).

۱۵- هیچ بشر خطا کار تولد نمی شود، و نه گناه دیگران را به میراث می برد.

هیچ بشر خطا کار تولد نمی شود، و نه گناه دیگران را به میراث می برد، الله متعال برای ما خبر داده است زمانی که آدم علیه السلام از امر الله مخالفت ورزید، او و همسرش حواء از درختی خوردند که از آن منع شده بودند، بعدا پشیمان شد و توبه نمود، و از الله متعال خواست تا برایش عفو نماید، الله متعال برای او الهام نمود تا این کلمات نیک را به زبان آرد، پس توبه هردو را پذیرفت. الله متعال می فرماید: و گفتیم: ای آدم! با همسرت در بهشت سکونت کن و از نعمت های آن هر چه میل دارید بخورید؛ اما به این درخت نزدیک نشوید که (اگر از میوه ای آن بخورید)، جزو ستم کاران می شوید (۳۵). پس شیطان آنها را به لغزش افکند (تا از آن درخت خوردند) و (بدین عصیان) آنان را از آن مقام بیرون آورد، و گفتیم که (از بهشت) فرود آید که برخی از شما برخی را دشمنید، و شما را در زمین تا روز مرگ قرارگاه و بهره خواهد بود. (۳۶) آنگاه آدم از پروردگارش کلماتی فرا گرفت، سپس الله از او در گذشت. بی گمان او توبه پذیر و مهربان است (۳۷). گفتیم: همه از آنجا فرود آید،

آنگاه اگر از [جانب] من هدایتی به شما رسد کسانی که از هدایت من پیروی کنند،
بیمی بر آنان نیست و آنان اندوهگین نخواهند بود (۳۸). [البقرة: ۳۵-۳۸].

هرگاه الله متعال توبه آدم را پذیرفت، به این معنی است که او خطایی ندارد، و بعد از
او اولاد او هیچ خطایی را به میراث نمی برد، زیرا آن به توبه پاک شده است، و اصل
این است که هیچ کسی گناه کسی دیگری را بدوش نمی گیرد. الله متعال می فرماید: و
کسی هیچ گناهی مرتکب نمی شود مگر آنکه به [زبان] خود اوست. و هیچ بردارنده
ای بارگناه دیگری را بر ندارد. آنگاه بازگشت تان به سوی پروردگارتان است، پس
شما را خبر خواهد داد به آنچه که در آن اختلاف می ورزیدید. [الأنعام: ۱۶۴].

الله متعال می فرماید: (هرکس که راه بیابد، فقط به [سود] خودش راه می یابد،
و هرکس که گمراه شود، فقط به زبان خود گمراه می شود. و هیچ بردارنده ای
بار [گناه] دیگری را بر نمی دارد. و ما عذاب دهنده نیستیم تا آنکه پیامبری
بفرستیم). [الإسراء: ۱۵].

الله متعال می فرماید: (و هیچ بردارنده ای بار [گناه] دیگری را بر نمی دارد. و اگر [نفسی]
گر انبار [کسی را] به [برداشتن] بار [گناه] خود بخواند، چیزی از آن [بارگناه] برداشته
نمی شود. اگر چه [آن کس] خویشاوند باشد. تنها می توانی به آنان هشدار دهی که از
پروردگارشان در نهان می ترسند و نماز بر پا داشته اند. و هرکس پاک گردد [بداند] که
تنها به [سود] خویش پاک می شود. و بازگشت به سوی الله است). [فاطر: ۱۸].

۱۶- وهدف آفرینش انسانها: تنها پرستش الله متعال می باشد:

وهدف آفرینش انسانها: تنها پرستش الله متعال می باشد. الله متعال می فرماید:
(و نیافریده ام جنّ و انس را جز برای آنکه مرا عبادت کنند). [الذاریات: ۵۶].

۱۷- اسلام انسان را گرامی داشته است - اعم از مرد وزن - وضمانت تمام حقوق وی را نموده، و او را مسول تمام اختیارات، کردارها، و عملکردها قرار داده است، و همچنان او مسول هر زیان که به شخص وی و یا به دیگران می رسد می باشد.

اسلام انسان را گرامی داشته است - اعم از مرد وزن - الله متعال انسان را آفرید تا جانشینی در روی زمین باشد. الله متعال میفرماید: (و چون پروردگارت به فرشتگان فرمود: به راستی من جانشینی در زمین خواهم گمارم). [البقرة: ۳۰].
و این گرامی داشت فراگیر تمام فرزندان آدم میشود. الله متعال میفرماید: (و به راستی فرزندان آدم را گرامی داشتیم و در بیابان و دریا آنان را [بر مرکب و غیر آن] حمل کردیم و از پاکیزه ها به آنان روزی دادیم و آنان را بر بسیاری از مخلوقات خویش برتری دادیم). [الإسراء: ۷۰].

الله متعال می فرماید: (به یقین انسان را در نیکوترین صورت آفریدیم). [التین: ۴].
الله متعال انسان را منع نموده که خود را در مقابل معبودی یا رهنمایی یا فرمان دهنده بی بجز الله متعال ذلیل سازد، الله متعال می فرماید: (و از مردم کسانی هستند که به جای الله شریکانی را می گیرند که آنها را مانند دوست داشتن الله دوست می دارند و مؤمنان در دوستی الله قوی ترند و اگر [این] ستمکاران هنگامی که عذاب را می بینند، ببینند [که شریکانشان سودی نمی بخشند، خواهند دانست] که همه توان از آن الله است و اینکه الله سخت کیفر است. هنگامی که پیروی شدگان از پیروان بیزارشوند و عذاب را ببینند و پیوندها در حق آنان گسسته شود). [البقرة: ۱۶۵-۱۶۶].

الله متعال در مورد حالت پیروان و پیروی شدگان باطل در روز قیامت چنین می فرماید: (مستکبران به مستضعفان گویند: آیا ما شما را از هدایت پس از آنکه برایتان آمد باز داشتیم؟ [هرگز] بلکه گناهکار بودید). و مستضعفان به

مستکبران گویند: بلکه مکر شب و روزتان [ما را از ایمان آوردن بازداشت] چون به ما دستور می دادید که به الله کفر ورزیم و برای او شریک مقرر کنیم. و چون عذاب را ببینند پشیمانی را [در دل] نهان دارند. و طوقها در گردن کافران اندازیم. جز [مطابق] آنچه می کردند سزا داده نمی شوند (۳۳). [سبأ: ۳۲ - ۳۳].

و از عدل الهی این است که در روز قیامت دعوتگران و پیشوایان گمراه بار خویش، و بار آنان را که در حالت نادانی گمراه ساخته اند بر می دارند، الله متعال می فرماید: [سر انجام این سخن] آنکه روز قیامت به طور کامل بار گناهان خویش و [نیز برخی] از بار گناهان کسانی را که از روی نادانی گمراه شان می سازند، بر خواهند داشت. بدان چه بد است آنچه بر می دارند. [النحل: ۲۵].

اسلام ضمانت کامل حقوق انسان را در دنیا و آخرت نموده است، و بزرگترین این حقوق که ضمانت آنها اسلام نموده و آن را توضیح داده است: حق الله متعال بر انسان ها، و حق انسان ها بالای الله متعال می باشد. از معاذ (رضی الله عنه) روایت است فرمودند: من همراکب پیامبر صلی الله علیه وسلم بودم، برایم فرمود: ((ای معاذ))، گفتم: با کمال خوشنودی فرمانبردارم، و این را سه بار تکرار نمود، (آیا میدانی حق الله متعال بالای بندهایش چیست؟) گفتم نخیر. فرمودند: (حق الله متعال بالای بندهایش این است که او را پرستش کنند، و هیچ چیزی را با او شریک نسازند)، سپس لحظاتی رفتند و فرمودند: ((ای معاذ)) گفتم با کمال خوشنودی فرمانبردارم، فرمودند: (آیا میدانی حق بندگان بالای الله چیست، اگر چنین کردند، وی آنها را عذاب نمی دهد). صحیح البخاری (۶۸۴۰).

اسلام برای انسان ضمانت دین حق، نسل، مال، و ناموس او را نموده است. پیامبر صلی الله علیه وسلم فرمودند: الله متعال بالای شما (تجاوز به) خون، مال،

و ناموس تان را حرام قرار داده است، همانند حرمت این روز شما (روز عرفه)، در این ماه شما (ذی الحجة)، در این شهر شما (مکه). (صحیح البخاری: ۶۵۰۱).

پیامبر صلی الله علیه وسلم این پیمان بزرگ را در حجة الوداع اعلام نمود، که بیشتر از صد هزار صحابی حضور داشتند، و این مفهوم را تکراراً بیان نمودند، و در روز نحر (قربانی) در حجة الوداع به این پیمان تأکید نمودند.

اسلام انسان را مسول تمام اختیارات، کردارها، و عملکردهای خویش قرار داده است الله متعال می فرماید: **(و کردار انسان را [خیر یا شر] به گردن او بسته ایم. و روز قیامت کتابی را برای او بیرون آریم که آن را بازگشوده ببیند، کارنامه ات را بخوان. امروز نفس توبه عنوان حسابگر بر خودت کافی است).** [الإسراء: ۱۳].

بدین معنی که هر کسیکه عمل خیر یا شر را انجام داده باشد، به او تعلق میگیرد، به دیگران انتقال نمی یابد، قسمیکه این شخص به عمل دیگران محاسبه نمی شود، همچنان دیگران به اعمال این شخص محاسبه نمی شوند، الله متعال می فرماید: **(ای انسان، تو تا [زمان ملاقات] پروردگارت در تلاش سخت خواهی بود آنگاه به ملاقات او خواهی رسید).** [الانشقاق: ۶].

الله متعال می فرماید: **هر کس که کار شایسته ای انجام دهد به سود خود اوست. و هر کس کار بد انجام دهد، به زیان اوست. و پروردگارت در حق بندگان ستمکار نیست.** [فصلت: ۴۶].

اسلام انسان را مسول هر کرداری که زیان او به خود او و یا به دیگران برسد قرار داده است الله متعال میفرماید: **(کسی که مرتکب گناه می شود، تنها به خودش زیان می رساند؛ والله دانای حکیم است).** [النساء: ۱۱۱].

الله متعال می فرماید: (از این رو برای بنی اسرائیل چنین مقرر کردیم که هرکس، انسانی را جز به قصاص یا به کیفر فسادِ در زمین قتل کند، گویا همه ی مردم را قتل کرده است و هرکس سبب زنده ماندن کسی گردد، گویا همه ی مردم را نجات داده است). [المائدة: ۳۲].

پیامبر صلی الله علیه وسلم می فرماید: ((هر انسان که به ستم کشته می شود، در این جرم اولین فرزند آدم (قابیل که برادر خویش هابیل را به قتل رساند) شریک می باشد، چرا که او نخستین تهداب کشتن را بجا گذاشت)). صحیح مسلم (۵۱۵۰).

۱۸- اسلام مرد و زن را در عملکرد، مسئولیت، پاداش و مجازات یکسان قرار داده است.

اسلام مرد و زن را در عملکرد و مسئولیت، پاداش و مجازات یکسان قرار داده است. الله متعال می فرماید: آن دسته از زنان و مردانی که کارهای شایسته انجام می دهند و مومن هستند، وارد بهشت می شوند و به اندازه ی نقطه ی روی هسته ی خرما هم به آنان ستم نمی شود. [النساء: ۱۲۴].

الله متعال می فرماید: به هر مومن نیکوکاری اعم از مرد و زن زندگی نیک و پاکیزه ای می بخشیم و به آنان مطابق بهترین کردارشان پاداش می دهیم. [النحل: ۹۷].

الله متعال می فرماید: هرکس عمل بدی انجام دهد، فقط همانند آن مجازات می شود و هرکس کار نیکی انجام دهد، زن یا مرد؛ به شرطی که مؤمن باشد، چنین کسانی وارد بهشت می شوند و آنجا بی حساب روزی می یابند. [غافر: ۴۰].

الله متعال می فرماید: (به راستی مردان و زنان مسلمان، مردان و زنان مؤمن، مردان و زنان فرمانبردار، مردان و زنان راستگو، مردان و زنان شکیبا، مردان و

زنان فروتن، مردان و زنان صدقه دهنده، مردان و زنان روزه دار، مردان و زنان پاک دامن، مردان و زنانی که الله را بسیار یاد می کنند، الله برایشان آمرزش و پاداش بزرگی آماده کرده است). [الأحزاب: ۳۵].

۱۹- اسلام زن را گرامی داشته است، و زنان را همسوان مردان قرار داده است، مرد را در حد توان مکلف به نفقه نموده است، قسمیکه نفقه دختر را بالای پدر، و مادر بالای پسر بالغ تو انمند، و همسر بالای شوهر لازم نموده است. اسلام زنان را همسوان مردان قرار داده است. پیامبر صلی الله علیه وسلم می فرماید: ((بدون شک زنان همسوان مردان هستند)). (روایت ترمذی: ۱۱۳).

از گرامی داشت اسلام به زن این است، که اسلام نفقه مادر را بالای فرزند که توان آنرا داشته باشد لازم نموده است. پیامبر صلی الله علیه وسلم فرمودند: ((دست دهنده (سخاوتمندی) بالا بهتر است، و باید بالای مادر، پدر، خواهر، برادر، و بالای همین سلسله نسبی خرج نمائید)). روایت امام احمد. در مورد جایگاه پدر و مادر ان شاء الله در فقره (۲۹) خواهیم پرداخت.

از گرامی داشت زن در اسلام اینست که شوهر را مکلف به انفاق بالای خانم نموده است، اگر توانمند باشد، الله متعال می فرماید: (توانا باید از دارایی خویش هزینه کند و کسی که تنگدست شده، از آنچه الله به او بخشیده، هزینه نماید. الله، هیچ کس را جز به اندازه ای که به او داده، مکلف نمی داند. الله، پس از تنگدستی، فراخی و گشایشی فراهم خواهد کرد). [الطلاق: ۷].

مردی از رسول الله صلی الله علیه وسلم پرسید: حق زن بالای شوهر چیست؟ فرمودند: ((وقت غذا می خورید برایش غذا دهید، وقت لباس می پوشید برایش لباس تهیه نمائید، و بر چهره مزین، و از زشت گوئی پرهیز کن)). روایت امام احمد.

پیامبر صلی الله علیه وسلم در مورد برخی از حقوق زنان بالای شوهران چنین فرموده است: بالای شما خوراک و پوشاک (همسرانتان) به نیکوئی لازم است. صحیح مسلم.

پیامبر صلی الله علیه وسلم فرمودند: «برای مرد همین گناه کافیهست، که در پرداخت مصارف کسی که مسئولیت آن بر عهده‌ی اوست، کوتاهی کند و از آن دریغ نماید» (روایت امام احمد).

خطابی فرموده است: (قول: "من یقوت" کسی که مخارجش بر عهده‌ی اوست، بدین معنی که برای خرج کننده فرموده: خرج مکن از مصارفی که بیشتر از خرج خانواده نباشد و قصد ثواب و پاداش را داشته باشی؛ چرا که به ضایع شدن آنها مرتکب گناه می شوی).

و از گرامی داشت زن در اسلام این است که خرج دختر را بالای پدرش لازم نموده است.

الله متعال می فرماید: **مادران (اعم از مطلقه و غیر مطلقه) دو سال تمام فرزندان خود را شیر می دهند، هرگاه یکی از والدین یا هر دوی ایشان خواستار تکمیل دوران شیرخوارگی شوند، بر آن کس که فرزند برای او متولّد شده (یعنی پدر) لازم است خوراک و پوشاک مادران را (در آن مدّت به اندازه‌ی توانائی) به گونه‌ی شایسته بپردازد. [البقرة: ۲۳۳].**

الله متعال بیان نمود که: **بر آن کس که فرزند برای او متولّد شده (یعنی پدر) خوراک و پوشاک او را به گونه‌ی شایسته بپردازد. (اگر آنان حاضر شدند بعد از جدائی، فرزندان) شما را شیر دهند، مزدشان را به تمام و کمال بپردازید. [الطلاق: ۶].**

الله متعال مزد شیردادن فرزند را بالای پدر واجب نموده است، پس معلوم گردید که خرج طفل بالای پدر می باشد، و لفظ "ولد" شامل دختر و پسر می شود، در حدیث

ذیل اشاره واضح بر این است که نفقه همسر و فرزندان بالای پدر واجب است. از عایشه رضی الله عنها روایت شده است (گفت): هند (زن ابوسفیان) در خدمت پیامبر (صلی الله علیه وسلم) عرض کرد: ابوسفیان مرد بخیل است (و به اندازه‌ی کفایت من و پسرانم مخارج زندگی را به من نمی‌دهد)، جز آن مقدار که خودم از مال او برمی‌دارم (و او نمی‌داند)، پیامبر صلی الله علیه وسلم فرمودند: «مقداری را که برای تو و فرزندان کفایت می‌کند، با شیوه پی پسندیده بردار». روایت بخاری

پیامبر صلی الله علیه وسلم در مورد فضیلت خرچ نمودن بالای دختران و خواهران چنین فرموده است: «هر کس سرپرستی (و مخارج زندگی) دو یا سه دختر، دو یا سه خواهر را متعهد شود، تا آنها جدا شوند (به ازدواج) یا او از ایشان بمیرد، (روز قیامت در حالی که) من و او با همدیگر مثل این دو تا هستیم. (این را فرمودند) و انگشتان سبابه و میانه خود را در کنار هم یکجا نموده نشان دادند». [السلسلة الصحيحة ۲۹۶].

۲۰- مرگ بمعنی نابودی همیشگی نیست بلکه انتقال از مرحله عمل به مرحله پاداش می باشد. مرگ سراغ روح و جسد می رسد، مرگ روح جدا شدن از جسد است ، که بعد از برانگیختن در روز قیامت دوباره به او برمی گردد. و روح بعد از مرگ به جسد شخص دیگر انتقال نمی کند، و نه در جسد دیگر داخل می شود.

مرگ نابودی همیشگی نیست، الله متعال می فرماید: **بگو: فرشته‌ی مرگ که بر شما گماشته شده است، به سراغتان می‌آید و جان شما را می‌گیرد، سپس به سوی پروردگارتان بازگردانده می‌شوید. [السجدة: ۱۱].**

مرگ سراغ روح و جسد می‌رسد، و مرگ روح بمعنی جدا شدن وی از بدن می‌باشد، که بعد از برانگیختن در روز قیامت دوباره به آن باز می‌گردد، الله متعال می‌فرماید: (الله ارواح را به هنگام مرگ انسانها و در وقت خواب انسانها برمی‌گیرد. ارواح کسانی را که فرمان مرگ آنان را صادر کرده است نگه می‌دارد، و ارواح دیگری را بازمی‌گرداند تا وقت معینی. هر آئینه در آن نشانه‌های روشنی است برای اندیشمندان است). [الزمر: ۴۲].

پیامبر صلی الله علیه وسلم فرمودند: (هنگامیکه روح گرفته شد چشم آن را تعقیب می‌کند). (روایت مسلم: ۹۲۰).

بعد از مرگ انسان از مرحله عمل به مرحله پاداش انتقال می‌کند، الله متعال می‌فرماید: (بازگشت همه‌ی شما به سوی او است. این وعده‌ی راستین الله است. الله است که از آغاز، موجودات را می‌آفریند و هم او است که آنها را برمی‌گرداند. تا پاداش کسانی را بدهد که ایمان آورده‌اند و کارهای نیکو کرده‌اند. و اما کسانی که کفر ورزیده‌اند، نوشیدنی از آب داغ و سوزانی دارند و دارای عذاب بسا دردناکی هستند، به سبب کفری که ورزیده‌اند). [یونس: ۴].

روح بعد از مرگ نه به جسد دیگری انتقال میابد و نه در آن جا بجا می‌شود، پس دعوی استنساخ ارواح را نه عقل می‌پذیرد و نه حس، و نه دلیلی از پیامبران علیهم السلام مبنی بر صحت چنین عقیده وجود دارد.

۲۱- اسلام ما را به ایمان داشتن به اساسات بزرگ ایمان فرا می خواند، که آن ایمان داشتن به الله و فرشتگان او، و ایمان به کتاب های الهی مانند تورات، انجیل، زبور- قبل از تحریف و دستخورد این کتابها - و ایمان به قرآن ، و ایمان به همه پیامبران و رسولان علیهم السلام، و ایمان داشتن بر اینکه محمد صلی الله علیه وسلم آخرین پیامبران و رسولان می باشد، و ایمان بر روز قیامت ، و ایمان داشتن به قضاء و قدر. و یقین داریم اگر زندگی دنیا مرحله پایانی می بود؛ زندگی وجود ما بی ارزش و بیهوده می بود.

اسلام ما را به ایمان داشتن به اساسات بزرگ ایمان فرا می خواند، آن اساسات که تمام پیامبران و رسولان بسوی او فرا خوانده اند که او عبارات است از: اول : ایمان داشتن بر این که الله متعال پروردگار، آفریدگار، روزی دهنده، تدبیر کننده جهان است، و تنها او سزاوار پرستش است، و پرستش غیر او همه باطل است، و هر معبود غیر او باطل است، پس تنها او سزاوار پرستش است، و تنها او باید پرستش شود. و دلایل آن در پراگراف (۸) تذکر داده شده است.

الله متعال این اساسات بزرگ را در آیات زیاد و متعدد از قرآن کریم بیان نموده است چنانچه میفرماید: پیامبر (الله) به آنچه از جانب پروردگارش بر او نازل شده است ایمان آورده است، و مؤمنان همگی به الله و فرشتگان و کتابها و فرستادگانش ایمان آورده اند (و گفتند:) (میان هیچ يك از فرستادگانش فرق نمی گذاریم) و گفتند: (شنیدیم و گردن نهادیم، پروردگارا، آمرزش تو را (خواستاریم) و فرجام بسوی تو است.) [البقرة: ۲۸۵].

الله متعال میفرماید: (نیکی، این نیست که رو بسوی مشرق و مغرب کنید؛ بلکه نیکی، (ایمان و رفتار) کسی است که به الله و رستاخیز و فرشتگان و

کتابِ آسمانی و پیامبران ایمان بیاورد، و مالش را با وجود علاقه ای که به آن دارد، به خویشاوندان، یتیمان، فقیران، در راه ماندگان، سائلان و در راه آزادی برده ها، ببخشد و نماز را به پا دارد و زکات بدهد. و چون پیمانی ببندد، به آن وفا کند و در سختی های مالی و جانی و نیز هنگام جهاد صابر و شکیبا باشد. اینها راستگو و پرهیزکارند). [البقرة: ۱۷۷].

الله متعال بسوی ایمان داشتن به این اساسات فراخواند، و بیان نمود که کسانی که بدن کفر ورزند به گمراهی دور و درازی مبتلا می گردند.

الله متعال می فرماید: (ای کسانی که ایمان آورده اید! به الله و پیغمبرش (محمد) و کتابی که بر پیغمبر نازل کرده است (قرآن) و به کتابهایی که پیش نازل نموده است ایمان بیاورید. هر کس که به الله و فرشتگان و کتابهای الهی و پیغمبرانش و روز رستاخیز کافر شود و اقعاً در گمراهی دور و درازی افتاده است). [النساء: ۱۳۶].

در حدیثی که عمر (رضی الله عنه) آنرا روایت نموده است میفرماید: (روزی، نزد پیامبر صلی الله علیه وسلم نشسته بودیم، ناگهان مردی با لباس بسا سفید و موی بسا سیاه، بدون این که اثر خستگی یا گرد و غبار سفر بر او دیده شود، در مجلس ما پیدا شد؛ هیچ یک از ما او را نمی شناختیم، نزدیک پیامبر صلی الله علیه وسلم نشست که زانوهایش را بر دو زانوی پیا مبرصلی الله علیه وسلم تکیه داد و هر دو دست را بر دو ران نهاده و گفت: ای محمد! مرا از اسلام آگاه کن؛ پیامبر صلی الله علیه وسلم فرمودند: «اسلام، آن است که شهادت دهی معبودی جز الله نیست، و محمد فرستاده ای او است و نماز را بر پا داری و زکات مال را

بدهی و روزهی ماه رمضان را بگیری و اگر توانستی حج کعبه را انجام دهی؛» گفت: راست گفتی! ما از او تعجب کردیم که می پرسد و خود تصدیق می نماید. دوباره پرسید: مرا از ایمان مطلع نما؛ پیامبر صلی الله علیه وسلم فرمودند: «ایمان آن است که به الله، ملائکه او، و کتاب های آسمانی، و پیامبران، و روز آخرت، و به قضا و قدر خیر و شرش ایمان داشته باشی؛» دوباره گفت: راست گفتی! بعد پرسید: احسان چیست؟ پیامبر صلی الله علیه وسلم فرمودند: «احسان آن است که به گونه ای الله را پرستی، مثل آن که او را عیناً می بینی و اگر دیدن او برای تو ممکن نیست، بدان که او حتماً تو را می بیند.» (صحیح مسلم: ۸).

در این حدیث جبریل علیه السلام نزد رسول الله صلی الله علیه وسلم آمد، و از او در مورد مراتب دین پرسید که آن: اسلام ایمان و احسان است، رسول الله صلی الله علیه وسلم به او پاسخ داد، سپس رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمودند: «او، جبرئیل بود، نزد آنها آمد که دین ایشان را برای آنان بیاموزاند» اسلام پیام الهی است که توسط جبریل علیه السلام انتقال یافت، و رسول الله صلی الله علیه وسلم آنها را برای مردم تبلیغ نمود، و یاران او (رضی الله عنهم) آنها حفاظت نموده و بعد از وی به مردم رسانیدند.

دوم: ایمان داشتن به فرشتگان است، آنها مخلوقات غیبی هستند، الله متعال آنها را آفرید، و چهره خاص به آنها بخشید، و به مسؤولیت های بزرگ آنها را مکلف ساخت، که بزرگترین مسؤولیتهای آنها تبلیغ رسالت های الهی به پیامبران علیهم السلام بود، و گرامی ترین فرشتگان جبریل علیه السلام است، که آیه ذیل دلالت بر آن دارد که جبریل علیه السلام وحی را بالای پیامبران علیهم السلام فرو آورده

است: (به خواست و اراده ی خویش فرشتگان حامل وحی را بر هر کس از بندگانش که بخواهد، فرومی فرستد (وبه آنان امر می کند) که هشدار دهید: که هیچ معبود بر حقى جز من وجود ندارد؛ پس از من بترسید). [النحل:۲].

الله متعال میفرماید: این (قرآن) فرو فرستاده ی پروردگار جهانیان است (۱۹۲). جبرئیل آن را فرو آورده است (۱۹۳). بر قلب تو، تا از مرده ی بیم دهندگان باشی (۱۹۴). با زبان عربی روشن و آشکار (۱۹۵). وهمانا (خبر قرآن) آن در کتاب های (آسمانی) پیشین آمده است. [الشعراء: ۱۹۲-۱۹۶].

سوم: ایمان داشتن به کتابهای الهی، مانند تورات انجیل و زبور - البته قبل از تحریف آنان- و قرآن. الله متعال می فرماید: (ای کسانی که ایمان آورده اید! به الله و پیغمبرش (محمد) و کتابی که بر پیغمبر نازل کرده است (قرآن) و به کتابهایی که پیش (از قرآن) نازل نموده است ایمان بیاورید. هر کس که به الله و فرشتگان و کتابهای الهی و پیغمبرانش و روز آخرت کافر شود (ویکی از اینها را نپذیرد) و اقعاً در گمراهی دور و درازی افتاده است). [النساء: ۱۳۶].

الله متعال میفرماید: آن الهی که قرآن را به راستی بر تو فرستاد که تصدیق کننده کتب آسمانی قبل از خود است و (پیش از قرآن) تورات و انجیل را فرستاد، (پیش از این رهنما برای مردم نازل کرد. و «فرقان» را [نیز] نازل کرد. به راستی کسانی که به آیات الهی کفر ورزیده اند عذاب سخت [در پیش] دارند. و الله غالب و انتقام گیر است) (۴). [آل عمران: ۳-۴].

الله متعال میفرماید: (پیامبر به آنچه از جانب پروردگارش بر او نازل شده است، ایمان دارد و نیز مؤمنان؛ همگی به الله و فرشتگانش، و به کتاب ها، و

فرستادگانش ایمان داشته، (می گویند:) میان هیچ یک از فرستادگانش فرق
نی گذاریم (و به همه ایمان داریم؛ فرمان پروردگارا) شنیدیم و اطاعت کردیم.
پروردگارا! ما خواهان آموزش هستیم و بازگشت به سوی توست). [البقرة: ۲۸۵].

الله متعال میفرماید: (بگو: به الله و آنچه بر ما، و بر ابراهیم و اسماعیل و
اسحاق و یعقوب و نوادگانش نازل شده و نیز به آنچه موسی و عیسی و (سایر)
پیامبران از پروردگارش دریافت کرده اند، ایمان داریم و میان هیچ یک از
پیامبران (از لحاظ ایمان به آنها) فرقی نمی گذاریم؛ و ما تسلیم و فرمانبردار
الله هستیم). [آل عمران: ۸۴].

چهارم: ایمان داشتن به تمام پیامبران و رسولان علیهم السلام، ایمان داشتن به
تمام پیامبران و رسولان علیهم السلام واجب و لازم است، و اعتقاد بر اینکه همه
آنها فرستادگان الله هستند، و بخاطر رساندن دین و شریعت الله به امت های
ایشان فرستاده شده اند. الله متعال می فرماید: (بگوید: به الله و آنچه که به ما
فرو فرستاده شده و آنچه که به ابراهیم و اسماعیل و اسحاق و یعقوب و نوادگان
یعقوب فرو فرستاده شده و آنچه که به موسی و عیسی داده شده و [نیز] آنچه که
به [دیگر] پیامبران از سوی پروردگارش داده شده است، ایمان آورده ایم. بین
هیچ یکی از آنان تفاوتی نمی گذاریم. و فرمانبردار او (الله) هستیم). [البقرة: ۱۳۶].

الله متعال می فرماید: (پیامبر به آنچه از جانب پروردگارش بر او نازل شده
است، ایمان دارد و نیز مؤمنان؛ همگی به الله و فرشتگانش، و به کتاب ها و
فرستادگانش ایمان داشته، (می گویند:) میان هیچ یک از فرستادگانش فرق
نی گذاریم (و به همه ایمان داریم؛ فرمان پروردگارا) شنیدیم و اطاعت

کردیم. پروردگارا! ما خواهان آموزش هستیم و بازگشت به سوی تو است).
[البقرة: ۲۸۵].

الله متعال میفرماید: (بگو: به الله و آنچه بر ما، و بر ابراهیم و اسماعیل و اسحاق و یعقوب و نوادگانش نازل شده و نیز به آنچه موسی و عیسی و (سایر) پیامبران از پروردگارشان دریافت کرده اند، ایمان داریم، و میان هیچ یک از پیامبران (از لحاظ ایمان به آنها) فرقی نمی گذاریم؛ و ما تسلیم و فرمانبردار الله هستیم). [آل عمران: ۸۴].

و ایمان داشتن بر اینکه محمد صلی الله علیه وسلم خاتم پیامبران و رسولان است. الله متعال می فرماید: (و آنگاه که الله از پیامبران پیمان گرفت: وقتی به شما کتاب و حکمت دادم و سپس فرستاده ای آمد که آنچه را با شماست، تصدیق می کرد، حتما به او ایمان بیاورید، و او را یاری کنید؛ (و) فرمود: آیا اقرار کردید و پیمان مرا بر این کار پذیرفتید؟ گفتند: پذیرفتیم. فرمود: پس گواه باشید؛ و من هم با شما از گواهانم). [آل عمران: ۸۱].

اسلام ایمان داشتن را به تمام پیامبران و رسولان بشکل عام، و به خاتم آنها که محمد صلی الله علیه وسلم است بشکل خاص واجب نموده است. الله متعال میفرماید: (بگو: ای اهل کتاب! شما هیچ بهره ای از حق ندارید، مگر آنکه تورات و انجیل و آنچه را از سوی پروردگارتان بر شما نازل شده است برپا دارید). [المائدة: ۶۸].

الله متعال میفرماید: (بگو: ای اهل کتاب! به سخنی روی بیاورید که میان ما و شما یکسان است؛ اینکه جز الله را پرستش نکنیم، و هیچ چیزی را شریکش نسازیم و

برخی از ما، برخی دیگر را به جز الله در جایگاه ربوبیت قرار ندهیم. پس اگر سرپیچی کردند، بگویید: شما گواه باشید که ما مسلمانیم). [آل عمران: ۶۴].

اگر کسی به یک پیامبر کفر ورزید، او در حقیقت به تمام پیامبران و رسولان علیهم السلام کفر ورزیده است، الله متعال در مورد قوم نوح علیه السلام چنین میفرماید: (قوم نوح پیامبران را تکذیب کردند). [الشعراء: ۱۰۵].

چونکه قبل از نوح علیه السلام رسول فرستاده نشده بود، هنگامیکه قومش او را تکذیب نمودند، این به مثابه تکذیب تمام پیامبران و رسولان بشمار می رود، چرا که دعوت و هدف آنها یکی بود.

پنجم: ایمان داشتن به روز آخرت، که آن روز قیامت است، در پایان زندگی دنیا، الله متعال فرشتهء بنام اسرافیل علیه السلام را امر میکند؛ تا در صور بدمد، و تا همه ی آنان که الله متعال خواسته باشد بمیرند، الله متعال میفرماید: (و در «صور» دمیده می شود؛ پس همه ی کسانی که در آسمان ها و زمین هستند، می میرند مگر کسی که الله بخواهد. و آنگاه دوباره در آن دمیده می شود و ناگهان همگی در حالی که نظاره گرند، به پا می خیزند). [الزمر: ۶۸].

وقت همه ی آنهایکه در آسمانها و زمین هستند بمیرند، جز آنها ی که الله متعال خواسته باشد، در همان وقت الله متعال آسمانها و زمین را می پیچاند، چنانچه فرموده اند: (روزی که آسمان را درهم می پیچیم؛ مانند درهم پیچیدن تومار برای نوشتن. همان طور که نخستین آفرینش را آغاز نمودیم، دوباره آن را تکرار می کنیم. وعده ی راستینی که بر عهده ی ماست. به طور قطع ما این کار را انجام می دهیم). [الأنبیاء: ۱۰۴].

الله متعال میفرماید: و (مشرکان که در عبادت به الله شرک ورزیدند) الله را آن گونه که حق شناخت اوست، نشناختند؛ و روز رستاخیز همه ی زمین در قبضه او قرار دارد، و آسمان ها با دست راستش درهم پیچیده می شود. وی از آنچه شریکش می سازند، پاک و منزّه است. [الزمر: ۶۷].

پیامبر صلی الله علیه وسلم می فرماید: (الله متعال در روز قیامت آسمانها را بدست راست خود می پیچاند، و می فرماید: من فرمان روایم، کجا است سلطه گران و زورگویان؟ کجاست تکبرکنندگان؟ سپس زمینها را به دست چپ خویش می پیچاند و می فرماید: من فرمان روایم، کجا است سلطه گران و زورگویان؟ کجاست تکبرکنندگان؟). (روایت مسلم).

سپس الله متعال فرشته را امر میکند، تا دوباره در صور بدمد، آنگاه است که آنان ایستادگانی خواهند بود که می نگرند. الله متعال می فرماید: (سپس دوباره در آن دمیده شود. آنگاه است که آنان ایستادگانی خواهند بود که می نگرند). [الزمر: ۶۸].

وقتی که الله متعال مردم را برانگیزد، و آنها را بخاطر محاسبه کرده هایشان گرد آورد قسمیکه می فرماید: (روزی که زمین از روی آنها شکافته می شود و شتابان (از قبرها) بیرون می آیند. این گردآوری و برانگیختنی است که بر ما آسان می باشد). [ق: ۴۴].

الله متعال می فرماید: (روزی که آنان آشکار شوند. چیزی از آنان بر الله پوشیده نمی ماند. [الله می گوید]: امروز فرمانروایی از آن کسیت؟ [در پاسخ می فرماید]: از آن الله که یگانه قهار است). [غافر: ۱۶].

این همان روز است که الله متعال با مردم محاسبه می کند، وحق هر ستمدیده را از ستمگارش می گیرد، وهر انسان را به کرده هایش مجازات می نماید، الله متعال می فرماید: (امروز هرکسی به آنچه کرده است پاداش می یابد. امروز ستمی نیست. بی گمان الله زود شماراست). [غافر: ۱۷].

الله متعال می فرماید: (بی گمان الله به اندازه ی ذره ای ستم نمی کند؛ و اگر نیکوئی باشد، آن را چند برابر می نماید و از نزد خویش پاداش بزرگی (به او) می دهد). [النساء: ۴۰].

الله متعال می فرماید: (پس هرکس به اندازه ذره ای نیکی کند، آن را می بیند)(۷). (و هرکس به اندازه ذره ای بدی کند، آن را می بیند)(۸). [الزلزلة: ۷-۸].
الله متعال می فرماید: (و در روز قیامت ترازوهای عدالت را در میان نهیم، و هیچ کسی ستمی نبیند، و اگر [عمل انسان هموزن دانه خردلی باشد، آن را می آوریم، و ما حسابرسی را کفایت می کنیم). [الأنبياء: ۴۷].

بعد از برانگیختن و حساب پاداش انسانها داده می شود، اگر کسی عمل خوب انجام داده بود در نعمتهای جاودان می باشد، و اگر کسی عمل زشت یا کفر ورزیده بود برایش عذاب داده می شود. الله متعال می فرماید: (آن روز حاکمیت و فرماندهی، از آن الله است، و میان شان داوری می کند؛ پس کسانی که ایمان آورده، و کارهای شایسته انجام داده اند، در بوستان ها و بهشت های پر نعمتی خواهند بود)(۵۶). (و آنان که کفر ورزیده و نشانه های مان را انکار نموده اند، عذاب خوار کننده ای خواهند داشت)(۵۷). [الحج: ۵۶-۵۷].

وما می دانیم اگر زندگی دنیا نقطه پایانی می بود، این زندگی و وجود بیهوده می بود، الله متعال می فرماید: (آیا پنداشتید که ما شما را بیهوده آفریده ایم، و شما به سوی ما بازگردانده نمی شوید). [المؤمنون: ۱۱۵].

ششم: ایمان داشتن به قضاء و قدر، بمعنی لزوم ایمان داشتن که الله متعال می دانست آنچه صورت گرفته، و آنچه صورت میگیرد، و آنچه صورت خواهد گرفت. و این همه را الله متعال قبل از آفرینش آسمانها و زمین نگاه داشته بود. الله متعال می فرماید: (وکلیدهای غیب نزد اوست، جزوی کسی از آن آگاه نیست، و می داند آنچه را که در بیابان و دریاست. و هیچ برگی از درخت نمی افتد مگر آنکه آن را می داند، و هیچ دانه ای در تاریکی های زمین نمی افتد، نه هیچ ترو خشکی، مگر آنکه در کتابی روشن نوشته است). [الأنعام: ۵۹].

والله متعال به هر چیز علم فراگیر دارد الله متعال می فرماید: (الله، ذاتی است که هفت آسمان را آفرید، و از زمین نیز همانند آنها را خلق کرد؛ فرمان و تقدیر الهی میان آنها فرود می آید، تا بدانید که الله بر همه چیز تواناست، به راستی علم الله همه چیز را دربر گرفته است). [الطلاق: ۱۲].

و در این جهان هیچ چیزی رخ نمی دهد، مگر این که الله متعال آنرا خواسته است، و آنرا آفریده و اسباب آنرا فراهم نموده است، الله متعال می فرماید: (ذاتی که فرمانروایی آسمانها و زمین از آن اوست، و هیچ فرزندی نگرفته، و در فرمانروایی شریکی ندارد، و هر چیزی را آفریده، و اندازه و تناسب شایسته و دقیق آن را رعایت نموده است). [الفرقان: ۲].

و در آن حکمتهای سرشار و رسای دارد که انسانها به آن آگاهی ندارند، الله متعال می فرماید: (حکمتی سرشار و واضح است ولی هشدارها سودی نمی بخشد). [القمر: ۵].

الله متعال می فرماید: (وی ذاتی است که آفرینش را آغاز می کند، و سپس تکرارش می نماید، و این کار برای وی آسان تر است. و برترین وصف ها در آسمان ها و زمین از آن اوست، و وی غالب و حکیم می باشد). [الروم: ۲۷]

الله متعال ذات حکیمی است، و خویش را به صفت حکمت یاد نموده است، الله متعال می فرماید: (الله که همواره امور هستی را به عدالت تدبیر می کند، گواهی می دهد که هیچ معبود برحق جز او وجود ندارد؛ و فرشتگان و صاحبان دانش نیز همین گونه گواهی می دهند، که هیچ معبود برحق جز الله غالب و حکیم وجود ندارد). [آل عمران: ۱۸].

الله متعال از عیسی علیه السلام یاد کرده است که او در روز قیامت به الله متعال می فرماید: (اگر عذابشان دهی، بندگان توهستند؛ و اگر آنها را ببخشی، به راستی تو غالب و توانایی). [المائدة: ۱۱۸].

زمانی که موسی علیه السلام در کنار کوه طور بود، الله متعال برایش نداء نمود، و فرمود: (ای موسی همانا من الله تو انا و حکیم هستم). [النمل: ۹]

الله متعال قرآن کریم را هم به صفت حکمت یاد نموده است، می فرماید: (الرء این کتابی است که آیاتش محکم و استوارگشته، و از سوی پروردگار حکیم و دانا بیان شده است). [هود: ۱]. الله متعال می فرماید: (این احکام از حکمت هایی است که پروردگارت به سوی تو وحی نموده است. و هیچ معبودی را شریک الله قرار نده، که نکوهیده و بدور از رحمت الهی در دوزخ خواهی افتاد). [الإسراء: ۳۹].

۲۲- پیامبران علیهم السلام در آنچه از پروردگارایشان تبلیغ می کنند معصوم هستند، و از هر آنچه که خلاف عقل و اخلاق سلیم باشد همچنان معصوم هستند. و پیامبران مکلف هستند تا احکام الهی را به مردم برسانند، و پیامبران هرگز ویژگی ربوبیت والوهیت را ندارند، بلکه آنها همانند دیگران بشراند، که به اساس رسالت‌های الهی برایشان وحی می شود.

پیامبران علیهم السلام در آنچه از الله متعال تبلیغ می کنند معصوم هستند. چرا که الله متعال بهترین بندهایش را بر می گزیند، تا رسالت الهی را به مردم برسانند. الله متعال می فرماید: (الله، از فرشتگان و مردم، فرستادگانی برمی گزیند. بی گمان الله شنوای بیناست). [الحج: ۷۵].

الله متعال می فرماید: (الله آدم و نوح، و خاندان ابراهیم و خاندان عمران را بر جهانیان برتری بخشید). [آل عمران: ۳۳].

الله متعال می فرماید: (فرمود: ای موسی! من، تو را با پیام ها و کلام خویش بر سایر مردم برگزیدم؛ پس آنچه را به تو داده ام، بگیر و از بندگان سپاس گزار باش). [الأعراف: ۱۴۴].

و پیامبران علیهم السلام می دانند آنچه بالایشان نازل می شود وحی الهی است، و آنها در وقت نزول وحی فرشتگان را مشاهده می کنند. الله متعال می فرماید: (پروردگرم دانای غیب است. و کسی را بر غیب خویش آگاه نمی سازد) (۲۶). (مگر کسانی از رسولانی را که خود بپسندد. که او پیشاپیش و پشت سر او نگهبانی رهسپاری کند) (۲۷). (تا مشخص کند که پیام های پروردگارش را ابلاغ کرده اند، و او به آنچه نزد آنهاست، احاطه دارد و تعداد همه چیز را به شمارش درآورده است) (۲۸). [الجن: ۲۶-۲۸].

وآنها را امر نموده است تا رسالت های الهی را به مردم برسانند.

الله متعال می فرماید: (ای رسول، برسان آنچه را که از جانب پروردگارت به سوی تو فرو فرستاده شده است، و اگر این کار را نکنی، رسالتش را نرسانده ای. والله تورا از مردم حفظ می کند. الله گروه کافران را هدایت نمی کند). [المائدة: ۶۷].

الله متعال می فرماید: (فرستادگانی مژده رسان و بیم دهنده بر انگیخیم، تا مردم پس از ارسال پیامبران، عذر و بهانه ای در برابر الله نداشته باشند. والله غالب و باحکمت است). [النساء: ۱۶۵].

پیامبران علیهم السلام از همه بیشتر از الله متعال ترس و هراس دارند، و هرگز در رسالت های الهی زیادت و کاستی نمی آورند، الله متعال می فرماید: (اگر پیامبر، سخنان دروغینی بر ما می بست) (۴۴). (بی گمان از او به سختی انتقام می گرفتیم) (۴۵). (سپس رگ قلبش و بند دلش را قطع می کردیم) (۴۶). (و هیچ کس از شما نمی تواند مانع مجازاتش شود) (۴۷). [الحاقه: ۴۴-۴۷].

ابن کثیر رحمه الله می فرماید: الله متعال می فرماید: {وَلَوْ تَقَوَّلَ عَلَيْنَا} اگر محمد صلی الله علیه وسلم قسمی که همین کفار گمان و ادعا کردند، بالای ما دروغ می بست، و یا در رسالت چیزی می افزود یا از آن می کاست، و یا از خود چیزی می گفت و او را بما نسبت می داد - در حال که چنین نمی بود- او را ما عاجل مجازات می کردیم، قسمی که فرمود: {لَأَخَذْنَا مِنْهُ بِالْيَمِينِ} بعضیها گفتند: ما از او بدست راست انتقام می گرفتیم، چرا که چنین انتقام سختی است. و بعضی دیگر گفتند: از دست راست او می گرفتیم.

الله متعال می فرماید: (وقتیکه الله می فرماید ای عیسی فرزند مریم، آیا توبه مردم گفتی که مرا و مادرم را به عنوان دو معبود به جای الله گیرید؟ گوید: تو را به پاکی یاد می کنم، مرا نسازد چیزی بگویم که سزاوار من نیست. اگر آن را گفته باشم، بی گمان آن را دانسته ای. آنچه را که در ذات من است، می دانی، و آنچه را که در ذات تو است نهی دانم. بی گمان تو خود به غیبه دانی. چیزی جز دستوری که به من دادی، به آنان نگفتم؛ اینکه الله را که پروردگار من و شماست، پرستش نمایید. و تا زمانی که در میانشان بودم، گواشان بودم و چون مرا از میانشان برداشتی، خودت مراقبشان بودی و تو بر همه چیز گواهی). [المائدة: ۱۱۶-۱۱۷].

از فضل و مهربانی الله متعال بالای پیامبران علیهم السلام این است، که آنها را در تبلیغ رسالت خویش پایدار و استوار می دارد، الله متعال می فرماید: (هود) گفت: من، الله را گواه می گیرم و شما نیز گواه باشید که من از آنچه شریکش قرار می دهید، بیزارم (۵۴) جز او؛ پس همه ی شما بر ضد من نیرنگ کنید و آن گاه به من مهلت ندهید (۵۵). (همانا من بر الله که پروردگار من و شماست، توکل نمودم. هیچ جنبنده ای نیست مگر آنکه او، مهارش را به دست دارد. بی گمان پروردگارم بر راه راست است). [هود ۵۴-۵۶].

الله متعال می فرماید: (و نزدیک بود تو را از آیاتی که بر تو نازل می کنیم، بازدارند تا سخنان دیگری به ما نسبت دهی و آن گاه تو را دوست بگیرند) (۷۳). (و اگر تو را استوار و پیاپی برجا نهی گردانیم، نزدیک بود اندکی به آنان گرایش یابی) (۷۴). (در این صورت در دنیا و پس از مرگ، عذابی دوچندان به تو می چشاندیم، و آن گاه در برابرمان هیچ یار و یاور برای خود نهی یافتی) (۷۵). [الإسراء: ۷۳-۷۵].

این آیات و آیات قبل از آن گواه بر این است که قرآن کریم از جانب پروردگار نازل گردیده است؛ زیرا اگر از جانب پیامبر محمد صلی الله علیه وسلم می بود، در بر گیرنده بی این زیبائی و پر معنی نمی بود.

الله سبحانه وتعالی پیامبرانش را از ضرر و زیان مردم در پناه خود قرار می دهد
الله متعال می فرماید: (ای فرستاده (ی ما، ای محمد)! آنچه را از سوی پروردگارت بر تو نازل شده است، تبلیغ کن و اگر چنین نکنی، پیام الهی را نرسانده ای. الله تورا در برابر مردم حفظ می کند. همانا الله مردم کفرپیشه را هدایت نمی کند). [المائدة: ۶۷].

الله متعال می فرماید: (و بر آنان سرگذشت نوح را بخوان؛ آنگاه که به قومش گفت: ای قوم من! اگر اینکه در میان شما بایستم و شما را با آیات الله پند و اندرز دهم، بر شما دشوار تمام می شود. پس من بر الله توکل نمودم؛ شما با معبودان تان هر تدبیری که می خواهید، فراهم آورید و این کار بر شما پوشیده و تردید آمیز نباشد و آن گاه درباره ام حکم کنید و به من مهلت ندهید). [یونس: ۷۱].

الله متعال می فرماید: که موسی علیه السلام چنین گفت: (گفتند: ای پروردگاران! ما از این می ترسیم که به شکنجه و آزارمان پردازد یا سرکشی نماید. فرمود: نترسید. من با شما هستم؛ می شنوم و می بینم). [طه: ۴۵-۴۶].

الله متعال بیان نمود که او پیامبرانش را از شر و اذیت دشمنان ایشان محفوظ می دارد، و الله سبحانه وتعالی وحی خویش را هم از هر نوع زیادت و نقصان حفظ می دارد، الله متعال می فرماید: (بی گمان ما، قرآن را نازل کرده ایم و به طور قطع خود نگهبان آن هستیم). [الحجر: ۹].

پیامبران علیهم السلام از هر آنچه که خلاف عقل و اخلاق باشد معصوم می باشند، الله متعال پیامبرش محمد صلی الله علیه وسلم را تزکیه نموده می فرماید: (وَبِيْ غَمَانٍ تَو، بِرَ اَخْلَاقٍ بَزْرَگِی قَرَار دَارِی). [القلم: ۴].

وهمچنان می فرماید: (وَرَفِیْقَتَانِ (مُحَمَّدِ)، دِیَوَانَه نِیْسْت). [التکویر: ۲۲].

بخاطر این که پیامبران وجیبه رسالت را به درستی انجام دهند، و پیامبران علیهم السلام مکلف هستند تا اوامر الهی را به مردم برسانند. آنها نه صفات ربوبیت را دارند و نه صفات الوهیت را، بلکه آنها بشر هستند همانند سایر انسانها، فقط الله متعال به آنها وحی می فرستد.

الله متعال می فرماید: (پیامبران شان به آنان گفتند: ما انسان های همانند خود شما هستیم؛ ولی الله بر هر کس از بندگانش که بخواهد، منت می گذارد و ما جز به خواست الله نمی توانیم برایتان معجزه ای بیاوریم. و مومنان باید بر الله توکل کنند). [ابراهیم: ۱۱].

الله متعال به پیامبرش محمد صلی الله علیه وسلم امر می کند تا برای قومش بگوید: (بگو: من فقط بشری مانند شما هستم که به من وحی می شود که معبودتان، معبود یکتاست. پس کسی که به لقای پروردگارش امیدوار است باید که کار پسندیده ای انجام دهد، و در پرستش پروردگارش کسی را شریک نیاورد). [الکھف: ۱۱۰].

اسلام بسوی پرستش یگانه الله متعال به بزرگترین اصول عبادات دعوت می نماید که آن عبارت است از: نماز که دارای قیام رکوع سجده ذکر و ستایش الله و دعاء می باشد، روزانه پنج بار اداء می گردد، تمام امتیاز طلبی ها توسط آن برطرف می گردد، ثروتمند مستمند رئیس و مرؤوس همه بخاطر ادای نماز در یک صف ایستاده می شوند.

زکات: مقدار کمی مال است - به اساس شروط و اندزه که الله متعال آن را بیان نموده است- در مال ثروتمندان لازم می گردد که برای فقیران و غیر آنها در سال یکبار تادیه می گردد. روزه: بمعنی اجتناب از هر نوع مفطرات در روز ماه رمضان، که توسط آن نفس انسان به ارادت و شکیبائی تربیت می گردد. حج: بمعنی نیت بیت الله در مکه مکرمه، که در عمر يك بار بالای شخص توانمند فرض می گردد، و در حج همه یکسان به سوی الله متعال رو می آورند، و تمام امتیاز طلبی ها در آن بر طرف می گردد.

اسلام بسوی پرستش الله متعال به بزرگترین عبادات دعوت می نماید، که آن همان عبادات بزرگ است که الله متعال آن را بالای تمام پیامبران و رسولان علیهم الصلاة والسلام واجب نموده است، که بزرگترین آن:

اول: نماز، الله متعال آن را بالای مسلمانان فرض نموده است قسمیکه بالای پیامبران علیهم الصلاة والسلام فرض نموده بود، الله متعال پیامبرش ابراهیم خلیل را امر نمود تا بیت الله را برای طواف کنندگان و معتکفان و اهل رکوع و سجده پاک نماید.

الله متعال می فرماید: **(و چون کعبه را برای مردم محل اجتماع و مرکز امن قرار دادیم، مقام ابراهیم را جایگاه نماز قرار دهید؛ ما به ابراهیم و اسماعیل وحی کردیم که بیت الله را برای طواف کنندگان و معتکفان و اهل رکوع و سجده پاکیزه نمایید).** [البقرة: ۱۲۵].

الله متعال آن را بالای موسی علیه السلام واجب نمود، قسمیکه در نخستین نداء برایش فرمود: **(همانا من، پروردگار تو هستم؛ کفش هایت را بیرون بیاور که تو در میدان پاک طوی هستی)** (۱۲). **(و من تورا برگزیده ام پس به آنچه وحی می شود**

گوش فراده(۱۳). (همانا من الله هستم که هیچ معبود برحقى جز من وجود ندارد؛ پس مرا عبادت و پرستش کن و نماز را برای یاد من برپا دار)(۱۴). [طه: ۱۲-۱۴].

الله متعال در مورد مسیح عیسی علیه السلام می فرماید، که او را به برپایی نماز و تادیه زکات امر نمود: (و هر جا که باشم مرا پُراز خیر و برکت نهاده، و مرا تا زنده ام به نماز و زکات سفارش نموده است). [مریم: ۳۱].

نماز در اسلام همان عبادت است که دارای قیام رکوع سجده ذکر و ستایش الله و دعاء می باشد، روزانه هر مسلمان آن را پنج بار اداء می کند، الله متعال می فرماید: (بر نمازها و (به ویژه) نماز عصر، پای بند باشید و خاشعانه در پیشگاه الله (به عبادت) بایستید). [البقرة: ۲۳۸].

الله متعال می فرماید: (به هنگام زوال خورشید تا تاریکی شب نماز برپا دار، و نیز به قرآن خواندن فجر (نماز صبح پایبند باش، بی گمان قرآن خواندن فجر (نماز صبح) با حضور فرشتگان است). [الإسراء: ۷۸].

پیامبر صلی الله علیه وسلم فرمودند: اما آنچه در رکوع است در آن بزرگی پروردگارتان را اظهار نمائید، و در سجده تلاش کنید تا دعاء نمائید، مطمئنا که پذیرفته خواهد شد). (صحیح مسلم).

دوم: زکات است که الله متعال آن را بالای مسلمانان فرض نموده است چنانچه آن را بالای پیامبران و مرسلین علیهم الصلاة والسلام فرض نموده بود، و زکات مقدار کمی مال است - به اساس شروط و اندازه که الله متعال آن را بیان نموده است - در مال ثروتمندان لازم می گردد که برای فقیران و غیر آنها در سال یک بار باید تادیه گردد. الله متعال می فرماید: (بخشی از اموالشان را به عنوان زکات

بگیرتا بدین وسیله آنان را پاک و تزکیه نمایی و برایشان دعا کن، به راستی که دعایت، مایه ی آرامش آنهاست، و الله، شنوای داناست). [التوبة: ۱۰۳].

وقت پیامبر صلی الله علیه وسلم معاذ رضی الله عنه را به یمن فرستاد برایش چنین فرمود: (تو با قوم اهل کتاب روبرو می شوی، آنها را دعوت کن به گواهی بر این که نیست معبود برحق جز الله متعال، ومن فرستاده الله هستم، اگر این را از تو پذیرفتند، آنها را آگاه کن که بالایشان در روز و شب پنج وقت نماز فرض است، اگر این را از تو پذیرفتند، آنها را آگاه کن که الله متعال بالای آنها در مالهای شان زکاة را فرض نموده است که از ثروتمندان گرفته می شود و بالای مستمندان توزیع می گردد. اگر این را از تو پذیرفتند، از گرفتن بهترین مالهای شان پرهیز کن. و از دعا مظلوم هراس کن؛ چرا در بین او والله متعال هیچ حجاب و مانعی وجود ندارد). روایت الترمذی: ۶۲۵

سوم: روزه که الله متعال آن را بالای مسلمانان فرض نموده است قسمیکه بالای پیامبران و رسولان گذشته علیهم الصلاة والسلام فرض نموده بود. الله متعال می فرماید: (ای کسانی که ایمان آورده اید! روزه بر شما فرض شده، چنان که بر کسانی که پیش از شما بودند، فرض شده بود؛ تا پرهیزگار شوید). [البقرة: ۱۸۳]. روزه: بمعنی اجتناب از هر نوع مفطرات در روز ماه رمضان، و توسط روزه نفس انسان به ارادت و شکیبائی تربیت می گردد. پیامبر صلی الله علیه وسلم فرمودند: (الله متعال می فرماید: روزه از من است، ومن پاداش روزه را می دهم، بخاطر من شهوت و خوردن و نوشیدن خویش را ترک می کند.

روزه سپر است. برای روزه دار دو خوشحالی می باشد: خوشحالی وقت افطار،
و خوشحالی که با پروردگارش روبرو می شود). صحیح البخاری ۷۴۹۲

چهارم: حج است. الله متعال حج را بالای مسلمانان فرض نموده است، قسمیکه
بالای پیامبران و رسولان گذشته عليهم الصلاة والسلام فرض نموده بود. الله متعال
ابراهیم خلیل را امر نمود تا برای فرا خواندن حج آواز بلند نماید.

الله متعال می فرماید: (در میان مردم برای حج بانگ برآور؛ تا پیاده و سوار
بر شتران باریک اندام و چابکی که راه های دور و دراز را پشت سر می نهند،
نزدت بیایند). [الحج: ۲۷].

الله متعال او را امر نمود تا بیت الله را برای حجاج پاکیزه نماید. الله متعال می فرماید:
(وزمانی را یاد کن که برای ابراهیم مکان خانه ی کعبه را مشخص نمودیم و به او
فرمان رسید: چیزی را شریکم مگردان و خانه ام را برای طواف کنندگان و
نمازگزاران و کسانی که رکوع و سجده می کنند، پاک بگردان). [الحج: ۲۶].

حج: بمعنی قصد نمودن خانه الله در مکه مکرمه، بخاطر انجام اعمال
مشخص که در عمر یکبار بالای شخص توانا و توانمند فرض می گردد.

الله متعال می فرماید: (حج این خانه برای الله بر کسی که توانایی رفتن به
آنجا را دارد، واجب است. و هر کس سرباززند، بداند که الله از جهانیان بی
نیاز است). [آل عمران: ۹۷].

در حج حجاج مسلمان در یکجا با هم گرد می آیند، بخاطر الله متعال
مخلصانه عبادت را انجام می دهند، و تمام حجاج یکسان مناسک حج را اداء
می کنند، و تمام تفاوت های محیطی فرهنگی مادی را پشت سر می گذارند.

۲۳- بزرگترین ویژگیهای عبادات در اسلام این است، که الله متعال چگونگی، اوقات، و شروط آن را بیان نموده است، و پیامبر صلی الله علیه وسلم آنرا فقط تبلیغ کرده است. و تا امروز هیچ بشر در آن زیادی و کاستکی نیاورده است. این همان عبادات بزرگی است که تمام پیامبران بسوی آن دعوت نموده اند.

بزرگترین ویژگیهای عبادات در اسلام این است، که الله متعال چگونگی، اوقات، و شروط آن را بیان نموده است، و پیامبر صلی الله علیه وسلم آنرا فقط تبلیغ کرده است. و تا امروز هیچ بشر در آن زیادت و کاستکی نیاورده است.

الله متعال می فرماید: (امروز برای شما دین تان را کامل کردم، و نعمتم را بر شما تمام نمودم، و اسلام را برای شما به عنوان دین پسندیدم). [المائدة: ۳].

الله متعال می فرماید: (پس به آنچه به تو وحی شده، تمسک بجوی؛ بی گمان تو، بر راه راست هستی). [الزخرف: ۴۳].

الله متعال در مورد نماز می فرماید: (و هنگامی که نماز را به جای آوردید، الله را در حالت ایستاده و نشسته و برپهلوهای تان یاد کنید. و چون آرامش یافتید، نماز را (به طور کامل) به جای آورید. بی گمان نماز در اوقات مشخص و معینی بر مومنان فرض است). [النساء: ۱۰۳].

الله متعال در مورد مستحقین زکات می فرماید: (زکات، ویژه ی نیازمندان، و مستمندان، و کارگزاران زکات و کسانی است که باید از آنان دل جویی شود، و نیز برای (آزادی) برده گان، و (ادای بدهکاری) بده کاران و (مجاهدان) راه الله، و در راه ماندگان می باشد، این فریضه ای از سوی الله است. و الله دانای حکیم است). [التوبة: ۶۰].

الله متعال در مورد روزه می فرماید: (ماه رمضان، ماهی است که در آن قرآن به عنوان راهنمای مردم و نشانه های هدایت و جداکننده ی حق از باطل نازل شده است. کسی که ماه رمضان را دریابد، باید آن را روزه بگیرد، و هرکس مریض یا مسافر باشد، باید به تعداد روزهای فوت شده در سایر ایام روزه بدارد. الله برای شما آسانی می خواهد، نه سختی. تا روزه ی ماه رمضان را کامل کنید، و الله را بر اینکه هدایت تان کرده است، به بزرگی یاد کنید؛ باشد که سپاس گزاری نمایید). [البقرة: ۱۸۵].

الله متعال در مورد حج می فرماید: (حج ماه های معینی است. هرکس در این ماه ها خود را به انجام فریضه ی حج ملزم کرد، باید از هم بستری با زنان و از گناه و مجادله خود داری کند، و الله از هر کار نیکی که انجام می دهید آگاه است. وزاد و توشه بردارید و بدانید که بهترین توشه، تقواست. ای خردمندان! از من بترسید.) [البقرة: ۱۹۷].

این همان عبادات بزرگ است که تمام پیامبران علمهم السلام مردم بسوی آن را فرا خوانده اند.

۲۴- پیامبر اسلام محمد بن عبدالله از نسل اسماعیل بن ابراهیم علمهم السلام می باشد، در مکه سال ۵۷۱ م تولد گردید، و در آنجا مبعوث گردید، و از آنجا بسوی مدینه هجرت نمود، با قومش در امور بت پرستی سهم نگرفت، فقط در کارهای خوب با آنها سهیم می بود، قبل از بعثتش دارای اخلاق نیکوی بزرگی بود، قومش او را بنام امین یاد می کردند، هنگامی به چهل سالگی رسید، الله متعال او را به پیامبری مبعوث نمود، و او را به نشان ها و معجزات بزرگ تایید ویاری نمود، که بزرگترین آن قرآن کریم می باشد، و آن بزرگترین نشانه پیامبران است که تا امروز باقی مانده و موجود است، و وقت الله متعال دین خویش را تکمیل نمود، و پیامبر صلی الله علیه وسلم آنرا تبلیغ نمود، سپس در عمر شصت و سه سالگی از دنیا چشم پوشید، و در مدینه منوره دفن گردید، صلی الله علیه وسلم.

محمد صلی الله علیه وسلم خاتم انبیاء و مرسلین می باشد، الله متعال او را به هدایت و دین حق مبعوث نمود؛ تا مردم را از تاریکی های بت پرستی و کفر و نادانی بیرون آورد، و در نور یکتا پرستی و ایمان داخل سازد، و الله متعال گواهی می دهد که او را به امر و اجازه اش دعوت کننده بسوی الله فرستاده است.

پیامبر اسلام محمد بن عبدالله از نسل اسماعیل بن ابراهیم علمهم السلام می باشد، در مکه سال ۵۷۱ م تولد گردید، و در آنجا مبعوث گردید، و از آنجا بسوی مدینه هجرت نمود، قومش او را بنام امین یاد می کردند، با قومش در امور بت پرستی سهم نگرفت، فقط در کارهای خوب با آنها سهیم می بود، وی قبل از بعثتش دارای اخلاق نیکوی بزرگی

بود، پروردگارش او را به اخلاق بزرگ یاد کرده است، الله متعال در موردش می فرماید: (وَبِيْ غَمَانٍ تَو، دَارَايِ اخْلَاقٍ بَزْرِكِي اسْتِي). [القلم: ۴].

وقت به چهل سالگی رسید به پیامبری مبعوث گردید، والله متعال وی را به معجزه ها تایید کرد، که بزرگترین آن معجزه قرآن کریم بود.

پیامبر صلی الله علیه وسلم می فرماید: (هیچ پیامبر در گذشته نگذشته مگر این که برایش يك یا چند معجزه داده شده است، که مردم به او ایمان آوردند، و آنچه بالای من نازل گردیده وحی از جانب الله متعال است، امید وارم که در روز قیامت پیروان من از همه بیشتر باشند). صحیح البخاری

قرآن کریم وحی است از جانب الله متعال که بالای پیامبر صلی الله علیه وسلم نازل گردیده است، الله متعال می فرماید: (در این کتاب که راهنما و هدایتگر پرهیزگاران است، هیچ شک و تردیدی وجود ندارد). [البقرة: ۲].

الله متعال می فرماید: (آیا در قرآن نمی اندیشند؟ اگر قرآن از نزد غیر الله بود، به طور قطع در آن اختلاف بسیاری می یافتند). [النساء: ۸۲].

الله متعال جنیبات و انساها را چالش داد، تا همانند قرآن کتاب بیاورند، الله متعال می فرماید: (بگو: اگر همه ی انسان ها و جن ها جمع شوند و بخواهند همانند این قرآن را بیاورند، هرگز نمی توانند مانند آن را بیاورند؛ هر چند یاور و پشتیبان یکدیگر باشند). [الإسراء: ۸۸]

همچنان الله متعال آنها را چالش داد، تا همانند ده سوره های قرآن کریم بیاورند، الله متعال می فرماید: (آیا می گویند قرآن را از پیش خود ساخته و بافته

است. بگو اگر راست می گویند، شما هم ده سوره بر ساخته همانند آن بیاورید،
و برای این منظور هر که جز الله را که می توانید، به کمک بخوانید). [هود: ۱۳].

حتی این که الله متعال آنها را چلنج داد، تا همانند يك سوره قرآن کریم را
بیاورند، الله متعال می فرماید: (و اگر در مورد آیاتی که بر بنده ی خویش نازل
کرده ایم، شک و تردید دارید، پس اگر راست می گویند، یک سوره همانند
قرآن بیاورید، و بدین منظور گواهانتان جز الله را فرابخوانید). [البقرة: ۲۳].

قرآن کریم یگانه معجزه از معجزه های جاویدان پیامبران است که تا امروز باقی
مانده است. و تئیکه الله متعال دین خویش را تکمیل نمود، و پیامبر صلی الله علیه
وسلم آنرا بکمال امانتداری به مردم تبلیغ کرد، در سن شصت سه سالگی از دنیا
چشم پوشید، و در مدینه منوره به خاک سپرده شد (صلی الله علیه وسلم).

محمد صلی الله علیه وسلم خاتم پیامبران و رسولان است الله متعال می فرماید:
(محمد، پدر هیچ یک از مردان شما نیست؛ ولی فرستاده ی الله و آخرین پیامبر
است و الله به هر چیزی داناست). [الأحزاب: ۴۰].

از ابوهریره (رضی الله عنه) روایت شده است که رسول الله صلی الله علیه
وسلم فرمود: (مثال من و سایر پیامبران قبل از من، مانند مردی است که
خانه ای زیبا و کامل بسازد مگر اینکه در گوشه ای، جای یک خشت را خالی
بگذارد. مردم، اطراف آن دور می زنند و با تعجب می گویند: آیا این یک خشت،
گذاشته نمی شود؟» نبی اکرم (ﷺ) فرمود: «من همان یک خشت و خاتم
پیامبران هستم). صحیح البخاری

در انجیل عیسی علیه السلام مژده نبوت محمد رسول الله (ﷺ) را داده بود: (سنگ که معماران از گذاشتن آن ابا ورزیدند، آن در قسمت بلند و بلائی زاویه قرار گرفت. آیا شما در کتابها نخوانده اید که یسوع از جانب رب برای ایشان فرمود: این همان شگفتی در نگاه ما بود). در سفر تورات که تا امروز هم موجود است چنین یاد شده است، الله متعال به موسی علیه السلام فرمود: (در بین آنها از قوم آنها پیامبر را مبعوث می کنم، که از وحی من صحبت می کند، و به قومش وحی من را می رساند). الله متعال پیامبرش محمد (ﷺ) را با هدایت و دین حق فرستاد، والله گواهی میدهد که او بر حق است، و او وی را دعوتگر بسوی الله فرستاده است.

الله متعال می فرماید: (اما الله در مورد آنچه بالای تو نازل نموده، گواهی می دهد که آن را به علم و دانش خود فرو فرستاده است؛ و فرشتگان نیز گواهی می دهند. و همین بس که الله گواه است). [النساء: ۱۶۶].

الله متعال می فرماید: (او ذاتی است که پیامبرش را با هدایت و دین حق فرستاد تا آن را بر همه ی ادیان پیروز نماید. و همین بس که الله گواه است). [الفتح: ۲۸].
الله متعال وی را با هدایت مبعوث نمود، تا مردم را از تاریکی های بت پرستی کفر و نادانی؛ بسوی نور یکتاپرستی و ایمان بکشاند.

الله متعال می فرماید: (الله بدین وسیله، راه های نجات را به آنان که در پی خشنودی او هستند نشان می دهد، و آنان را از تاریکی ها به سوی نور می برد، و به راه راست هدایت شان می کند). [المائدة: ۱۶].

الله متعال می فرماید: (الر (این) کتابی است که بر تو نازل کردیم تا مردم را به فرمان پروردگارش از تاریکی ها به سوی نور و راه پروردگار توانا و چیره و ستوده، بیرون آوری). [إبراهیم: ۱].

۲۵- شریعت اسلام که محمد (ﷺ) آنرا آورده است، پایان رسالت‌های الهی، و شرائع ربانی می باشد. و این کاملترین شریعت است، که ضمانت دین و زندگی مردم را نموده است، و نخست از همه: حفظ دین جان مال عقل و نسل مردم را می کند، و این شریعت تمام شرائع قبلی را نسخ نموده است، قسمیکه شرائع قبلی یکدیگر را نسخ می نمودند.

شریعت اسلام که محمد (ﷺ) آنرا آورده است، پایان رسالت‌های الهی، و شرائع ربانی می باشد. الله متعال توسط بعثت محمد (ﷺ) دین خویش را تکمیل نمود، و نعمتش را بالای مردم به اتمام رساند، الله متعال می فرماید: (امروز برای شما دینتان را کامل کردم، و نعمتم را بر شما تمام نمودم، و اسلام را برای شما به عنوان دین پسندیدم). [المائدة: ۳].

شریعت اسلام شریعت کامل است که در آن صلاح دین و زندگی مردم نهفته است؛ و تمام مسائل که در شرائع قبلی بوده، آنرا به درجه تکاملی به اتمام رسانیده است. الله متعال می فرماید: (بی گمان این قرآن به استوارترین راه ها هدایت می کند، و به مومنان نیکوکار نوید می دهد که پاداش بزرگی در پیش دارند). [الإسراء: ۹]. شریعت اسلام تکالیف سنگین و قید و بندهایی را که بر عهده ی امت‌های قبلی بود، از مردم رفع ساخت.

الله متعال می فرماید: (آنان که از پیامبر درس نخوانده ای که نامش را در تورات و انجیل می بینند، پیروی می کنند؛ پیامبری که به سوی نیکی فرا می خواند، و از بدی بازمی دارد، و نعمت های پاک را بر ایشان حلال می گرداند و ناپاکی را بر آنان حرام می نماید، و تکالیف سنگین و قید و بندهایی را که بر عهده ی آنان بود، از آنان رفع می کند. پس کسانی که به او ایمان بیاورند و او را گرمی بدارند و یاریش کنند و از نوری که بر او نازل شده است، پیروی نمایند؛ چنین کسانی رستگارند). [الأعراف: ۱۵۷].

شریعت اسلام ناسخ تمام شرایع قبلی می باشد، الله متعال می فرماید: (وقرآن را که تصدیق کننده ی کتاب های پیشین و گواه و حافظ آنهاست، به درستی بر تو نازل کردیم ؛ پس در میان شان مطابق احکامی که الله نازل کرده است، حکم نما و به پیروی از خواسته های نفسانی آنان، از حقیقتی که (از سوی الله) بر تو فرو فرستاده، روی مگردان. برای هر یک از شما آیین و راه روشنی قرار داده ایم. و اگر الله می خواست، شما را یک امت قرار می داد؛ ولی می خواهد در احکامی که به شما داده، شما را بیازماید. پس به سوی نیکی ها بشتابید؛ بازگشت همه ی شما به سوی اوست و از آنچه در آن اختلاف دارید، آگاهتان می کند). [المائدة: ۴۸].

قرآن کریم که شامل شریعت است، مؤید تمام کتابهای سابقه الهی بوده، و چیره بر آن، و ناسخ آنها می باشد.

۲۶- الله متعال هیچ دین جز اسلام که آنرا محمد (ﷺ) آورده است نمی پذیرد، اگر کسی جز اسلام به دین دیگری رو آورد هرگز از او پذیرفته نمی شود.

الله متعال بعد از بعثت محمد (ﷺ) هیچ دین جز اسلام را نمی پذیرد، آن دین که محمد (ﷺ) آنرا آورده است، و اگر کسی جز اسلام به دین دیگری رو آورد هرگز از او پذیرفته نمی شود. الله تعالی می فرماید: (وهرکس دینی جز اسلام بجوید، هرگز از او پذیرفته نمی شود، و در آخرت از زیان کاران خواهد بود). [آل عمران: ۸۵].

الله متعال می فرماید: بی گمان دین حق و قابل قبول نزد الله اسلام است، و اهل کتاب تنها پس از آن، در قبول اسلام با هم اختلاف نمودند که با وجود آگاهی از حق، از روی حسادت که در میانشان بود، به سرکشی پرداختند. (وهرکس به آیات الله کفر بورزد، بداند که الله خیلی زود حساب کننده است). [آل عمران: ۱۹].

این همان اسلام است که آیین ابراهیم الخلیل بود، الله متعال می فرماید: (و چه کسی جز افراد نادان از آیین ابراهیم، رویگردان است؟! ما ابراهیم را در این دنیا برگزیدیم، و او در آخرت از افراد شایسته خواهد بود). [البقرة: ۱۳۰].

الله متعال می فرماید: (وجه آیینی بهتر از دین کسی است که خود را تسلیم الله می کند، و نیکوکار و پیرودین حنیف و توحیدی ابراهیم است، الله ابراهیم را به دوستی برگزید). [النساء: ۱۲۵].

الله متعال پیامبرش محمد (ﷺ) را امر نمود تا بگوید: (بگو: همانا پروردگارم مرا به راه راست هدایت کرده است؛ به دینی استوار؛ دین ابراهیم حنیف و توحیدگرا، و او از زمره مشرکان نبود). [الأنعام: ۱۶۱].

۲۷- قرآن کریم کلام الله متعال است، که آن را بالای پیامبر (ﷺ) نازل نموده است، توسط آن به انسانها و جنیات چالش داد؛ تا همانند آن و یا يك سوره آن را بیاورند، و این چالش تا امروز با برجاست، و قرآن کریم پاسخگوی تمام پاسخ های شگفت انگیز است، و قرآن کریم به همان زبان عربی که نازل گردیده و نگهداری شده است، که يك حرف آن هم از آن کم نشده است، که به همان شیوه چاب و نشتر گردیده است، و آن کتاب بزرگ است که باید آن و یا ترجمه و معانی آن خوانده شود، همچنان آموزه ها و سیرت پیامبر (ﷺ) نگهداری شده است، و توسط راویان موثق نقل و روایت گردیده است، و به زبان عربی که به آن پیامبر (ﷺ) صحبت می کرد پخش و نشتر گردیده است، و به زبانهای زیادی ترجمه گردیده است. قرآن کریم و سنت نبوی دو مصدر تشریحی و احکام اسلامی می باشد، اسلام از روشهای اسلام نماها گرفته نمی شود، بلکه از وحی الهی که قرآن و سنت نبوی است اخذ می گردد.

قرآن کریم کلام الله متعال است، که آن را بالای پیامبر عربی محمد (ﷺ) به زبان عربی نازل نموده است، الله متعال می فرماید: (و بی تردید این قرآن، نازل

شده ی پروردگار جهانیان است(۱۹۲). (روح الامین (جبرئیل) آن را فرو آورده است)(۱۹۳). (برقلبت نازل کرد تا از هشدار دهندگان باشی)(۱۹۴). (به زبان عربی روشن و رسا)(۱۹۵). [الشعراء: ۱۹۲-۱۹۵].

الله متعال می فرماید: (به یقین تو، قرآن را از نزد حکیمی دانا فرا می گیری). [النمل: ۶]. قرآن کریم از جانب الله متعال نازل گردیده، ومؤید کتابهای قبلی الهی می باشد، الله متعال می فرماید: (چنین نیست که این قرآن، ساختگی و از سوی غیرالله باشد؛ بلکه تصدیق کننده ی کتاب های پیشین، و شرح و توضیحی این کتاب است، و در آن شک و تردیدی نیست؛ بلکه از سوی پروردگار جهانیان است). [یونس: ۳۷].

قرآن کریم تمام مسائلی را که یهود و نصاری در دین ایشان در آن اختلاف نموده اند، حل و فصل نموده است، الله متعال می فرماید: (به راستی این قرآن، بیشتر مواردی را که بنی اسرائیل در آن اختلاف داشتند، بر ایشان بیان می کند). [النمل: ۷۶].

قرآن کریم دارای دلایل و براهین است، که بخاطر حجت بالای مردم، حقیقتهای شناخت الله متعال و دین او و پاداش آن را بیان می کند، الله متعال می فرماید: (و به راستی برای مردم در این قرآن هرگونه مثالی زده ایم تا پند بگیرند). [الزمر: ۲۷].

الله متعال می فرماید: (و کتاب را بر تو نازل کردیم که بیانگر همه چیز، و هدایت و رحمت و بشارتی برای مسلمانان است). [النحل: ۸۹].

قرآن کریم پاسخگوی تمام پرسشهای مهم است که میلیونها انسان را حیرت انگیز نموده است. و قرآن کریم در مورد چگونگی آفرینش آسمانها و زمین صحبت می کند، الله متعال می فرماید: (آیا کافران نمی دانند که آسمان ها و زمین بسته و به هم پیوسته بودند و ما، آنها را شکافتیم؟ و هر موجود زنده ای را از آب پدید آوردیم؛ پس آیا ایمان نمی آورند). [الانبیاء: ۳۰].

چگونه الله متعال انسان را آفرید، الله متعال می فرماید: (ای مردم! اگر درباره ی آخرت شک و تردید دارید، پس همانا ما، شما را از خاک و آنگاه از نطفه و به همین ترتیب از خون بسته و سپس از پاره گوشتی با آفرینش کامل یا ناتمام آفریدیم تا برای شما روشن نمایم (که ما توانایی بر انگیختن را داریم). و جنین ها را تا زمان مشخصی که خواست ماست، در رحم ها نگه می داریم و آن گاه شما را به صورت طفلی بیرون می آوریم تا به حد رشد و بلوغتان برسید. و برخی از شما (زودتر) می میرند و برخی به فرتوتی و ناتوانی عمرشان می رسند؛ چنانچه پس از علم و دانشی که داشته اند، دیگر چیزی نمی دانند. و زمین را خشک و مرده می بینی و چون آب باران بر آن نازل کنیم، به جنبش و حرکت در می آید و رشد می کند، و انواع گیاهان زیبا و باطراوت می رویاند). [الحج: ۵].

و فرجام انسان چه خواهد بود، پاداش نیکوکاران و بدکاران بعد از این زندگی چه خواهد بود، در این مورد دلایل در پراگراف شماره (۲۰) ذکر گردیده است. آیا این وجود تصادفاً آفریده شده است یا مقصد والای در عقب این آفرینش وجود دارد؟ الله متعال می فرماید: (آیا در قدرت و فرمانروایی پروردگار در آسمان ها و زمین و در انواع مخلوقات که الله آفریده است و در اینکه شاید پایان عمرشان نزدیک شده باشد، نیاندیشیده اند، پس بعد از این (قرآن) به کدامین سخن ایمان می آورند). [الأعراف: ۱۸۵].

الله متعال می فرماید: (آیا گمان برده اید که ما شما را بیهوده آفریدیم، و شما به سوی ما بازگردانده نمی شوید). [المؤمنون: ۱۱۵].

قرآن کریم به همان زبان که نازل گردیده است، تا حال نگه داری شده است،
الله متعال می فرماید: **(بی گمان ما، قرآن را نازل کرده ایم، و به طور قطع خود
نگهبان آن هستیم).** [الحجر: ۹].

يك حرف آن هم از آن کم نشده است، و ممکن نیست که در آن تناقض
کاستگی یا تغیر و تبدیل صورت گیرد، الله متعال می فرماید: **(آیا در قرآن نمی
اندیشند، اگر قرآن از نزد غیر الله می بود، به طور قطع در آن اختلاف بسیاری
می یافتند).** [النساء: ۸۲].

قرآن کریم کتاب چاپ شده و به نشر سپرده شده است، و آن کتاب بزرگ
و معجزه است، و شایسته آن است که باید خوانده و شنیده شود، و یا ترجمه
های آن خوانده شود. قسمیکه سنت پیامبر صلی الله علیه وسلم که در آن مورد
صحبت کرده اند، و آموزه های او، و سیرت او نگهداری، و از طریق سلسله
راویان ثقه و معتمد نقل گردیده است، و به زبان عربی به نشر رسیده است. و
به زبانهای زیادی ترجمه شده است. تنها قرآن کریم و سنت نبوی دو مصدر و
مرجع احکام اسلامی و تشریحات الهی می باشد. اسلام از عملکرد کسانی که به
آن منتسب می شوند گرفته نمی شود، بلکه از وحی الهی معصوم گرفته می
شود، که همانا قرآن کریم و سنت نبوی می باشد. الله متعال در مورد قرآن
کریم چنین می فرماید: **به یقین کسانی که قرآن را آنگاه که به آنان رسید، انکار
کردند (بر ما پوشیده نیستند)؛ و بی گمان قرآن، کتاب گران مایه و
ارزشمندی است باطل (تحریف و دگرگونی) از هیچ سوبه آن راه نمی یابد؛ از
سوی پروردگار حکیم و ستوده نازل شده است.** [فصلت: ۴۱ ۴۲].

الله متعال در مورد سنت نبوی فرموده که او وحی از جانب الله می باشد. (آنچه پیامبر به شما داد، آن را بگیرید و از آنچه شما را بازداشت، باز آیید و تقوا الله پیشه کنید؛ بی گمان الله، سخت کیفر است). [الحشر: ۷].

۲۸-اسلام فرزندان را امر نموده ، تا با پدر و مادر نیکویی کنند اگرچه مسلمان هم نباشند:

اسلام امر نموده تا با پدر و مادر نیکویی صورت گیرد، الله متعال می فرماید: (و پروردگارت فرمان داد که جز او را عبادت و پرستش نکنید، و به پدر و مادر نیکی نمایید. و چون یکی از آنها یا هر دوی آنها نزد تو به سن پیری رسیدند، کوچک ترین سخن ناخوشایندی به آنان مگو، و بر سرشان داد مزن، و به آنان سخن نیکی بگو). [الإسراء: ۲۳].

الله متعال می فرماید: (و به انسان درباره ی پدر و مادرش سفارش کردیم؛ مادرش در حالی که دچار ضعف روز افزون می شد، به او باردار گشت، و تا دو سال هم به او شیر می دهد. که سپاس گزار من و پدر و مادرت باش و (بدان که) بازگشت به سوی من است). [لقمان: ۱۴].

الله متعال می فرماید: (و به انسان سفارش کردیم به پدر و مادرش نیکی نماید. مادرش با تحمل رنج و سختی به او باردار شد، و با رنج و سختی او را به دنیا آورد. و کم ترین دوران بارداری و از شیرگرفتنش، سی ماه است. و چون به کمال نیرومندی و رشدش برسد، و چهل سالگی را دریابد، گوید: ای پروردگارم! توفیقم ده تا سپاس گزار نعمت باشم، که به من و پدر و مادرم ارزانی داشتی. و توفیقم ده کارشایسته ای انجام دهم که آن را می پسندی.

و فرزند نام را برایم صالح و شایسته بگردان. همانا من به سوی تورو آوردم
و به راستی من از مسلمانانم). [الأحقاف: ۱۵].

ابوهریره (رضي الله عنه) می‌گوید: شخصی نزد رسول الله صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ
وَسَلَّمَ آمد و گفت: چه کسی برای خوش رفتاری من از دیگران،
مستحق تر است؟ فرمود: «مادرت». گفت: سپس چه کسی؟ فرمود:
«مادرت». گفت: بعد از او چه کسی؟ فرمود: «باز هم مادرت». پرسید: پس از
او چه کسی؟ فرمود: «بعد از او پدرت». صحیح مسلم.

این امر توصیه عام است در مورد پدر و مادر، اگر آنها مسلمان باشند و یا غیر
مسلمان، اسماء بنت ابی بکر فرمودند: (مادرم در حال که مشرک بود، در زمان
پیمان صلح با قریش که با پیامبر صلی الله علیه وسلم بسته بودند، با فرزندش
آمد، از پیامبر صلی الله علیه وسلم پرسیدم، که مادرم آمد و از من خواهش
نیکویی دارد، و از اسلام روگردان است، آیا با او صله رحم را نگه دارم؟ فرمودند:
با مادرت صله رحمی نما). صحیح البخاری

و اگر پدر و مادر کوشش کردند تا فرزند ایشان را از اسلام بسوی کفر
بکشانند، اسلام در این حالت امر می‌کند تا از فرمانبرداری ایشان ابا ورزد، و
در ایمان خویش ثابت قدم بماند، ولی با آنها به نیکویی رفتار نماید.

الله متعال می‌فرماید: (و اگر تورا بر آن داشتند که چیزی را شریکم بسازی که
به آن دانش نداری، از آنان اطاعت مکن، و در دنیا با آنها به خوبی رفتار نما،
و راه کسی را در پیش بگیر که رو به سوی من دارد. بازگشت تان به سوی من
است، و شما را از کردارتان آگاه می‌کنم). [لقمان: ۱۵].

اسلام مانع نمی شود که مسلمان بانزدیکان و یا غیر نزدیکان مشرک خود جز آنانی که علیه اسلام و مسلمانان می جنگند نیکویی کنند، الله متعال می فرماید: (الله، شما را از نیکی کردن و رعایت عدالت نسبت به کسانی که در زمینه ی دین با شما نجنگیده اند، و شما را از شهر و دیارتان بیرون نرانده اند، باز نمی دارد. بی گمان الله دادگران را دوست دارد). [الممتحنة: ۸].

اسلام در مورد فرزندان توصیه نموده ، که بزرگترین آن این است که پدر برای فرزندان خویش حقوق پروردگار ایشان را آموزش دهد ، قسمیکه پیامبر صلی الله علیه وسلم برای پسر کاکایشان عبد الله بن عباس (رضي الله عنهما) فرموده اند: (ای پسر! و یا ای پسرک! آیا برایت چند کلمه را نیاموزانم، که الله متعال توسط آن برایت فایده خواهد رساند: گفتم بلی، فرمودند: (الله را به یاد داشته باش تا او نیز حافظ و نگهدار تو باشد؛ الله را به یاد داشته باش تا در برابر خود او را بیایی، در هنگام آسایش و آسودگی الله را به یاد داشته باش تا در موقع سختی و دشواری، حافظ و نگهدار تو باشد. هر گاه چیزی می خواهی از الله بخواه، و هر گاه یاری می جویی از الله بجوی). رواه أحمد ۴/۲۸۷.

الله متعال پدر و مادر را امر نموده تا فرزندان خویش را آنچه بیاموزانند که در آن فائده دین و دنیا آنها نهفته باشد.

الله متعال می فرماید: (ای مؤمنان! خود و خانواده ی خود را از آتشی که هیزم آن مردم و سنگ ها هستند، در امان سازید. فرشتگان خشن و سخت گیری بر آن گماشته شده اند، که از آنچه الله به آنان دستور داده، سرپیچی نمی کنند و هر چه فرمان می یابند، به اجرا درمی آورند). [سورة التحريم: ۶].

علی (رضی الله عنه) در مورد این فرموده الله متعال که می فرماید: خود و خانواده ی خود را از آتش حفظ کنید، می فرماید: (آنها را ادب و آموزش دهید). پیامبر صلی الله علیه وسلم پدر را امر نموده تا به فرزند خویش نماز را آموزش دهد؛ تا به آن تربیه شود، پیامبر صلی الله علیه وسلم فرمودند: (وقت فرزندان تا به هفت سالگی رسیدند، آنها را به نماز خواندن امر نمایید). رواه ابو داود پیامبر صلی الله علیه وسلم فرمودند: (هر کدام از شما (مانند) چوپان هستید، و مسئول افراد تحت فرمان خویش هستید؛ فرمانده و حاکم راعی است و در مورد رعیتش مسؤول است، مرد راعی خانواده ی خویش است، و مسؤول رعیتش می باشد. و زن راعی خانه شوهر خود است؛ و مسؤول رعیتش می باشد، و خادم راعی مال بادارش است، و مسؤول نگهبانی آن می باشد، پس همه ی شما مثل چوپان مسئول هستید، و از هر یک از شما از چیزی که به دست او سپرده شده است، سؤال می شود). صحیح بن حبان ۴۴۹۰

اسلام پدر را امر نموده است تا بالای فرزندان و اهل بیت خویش خرج نماید، که يك بخش این موضوع در پره گراف شماره (۱۸) یاد شده است، و پیامبر صلی الله علیه وسلم فضیلت خرج نمودن بالای فرزندان را بیان نموده، فرمودند: (بهترین دیناری که مرد خرج می کند دیناری است که بالای خانواده خویش خرج می نماید، دیناری است که بالای مرکب خویش در راه الله خرج می نماید، دیناری است که بالای یاران خویش در راه الله خرج می نماید).

ابو قلابه می گوید: به خانواده آغاز نمود، سپس ابو قلابه فرمود: از این چه بزرگتر است که شخص بالای اولادهای کوچک خویش خرج نماید؛ تا آنها با عفت بمانند، و توسط آن الله متعال آنها را فائده رساند، و ثروتمند گردند). صحیح مسلم ۹۹۴

۲۹-اسلام به عدالت در گفتار و کردار امر می نماید، اگرچه با دشمن هم باشد.

الله متعال در افعال و تدبیر بین بنده هایش به عدل و انصاف متصف است، و الله متعال در اوامر و نواهی و آفرینش و اندازه دهی در راه مستقیم قرار دارد. الله متعال می فرماید: (الله که همواره امور هستی را به عدالت تدبیر می کند، گواهی می دهد که هیچ معبود برحق جز او وجود ندارد؛ و فرشتگان و صاحبان دانش (نیز همین گونه گواهی می دهند). هیچ معبود برحق جز الله که توانای و حکیم است، وجود ندارد). [آل عمران: ۱۸].

الله متعال به عدل امر نموده است، الله متعال می فرماید: (بگو: پروردگارم مرا به عدالت فرمان داده است). [الأعراف: ۲۹].

تمام پیامبران و رسولان علیهم الصلاة والسلام با عدل فرستاده شده اند. الله متعال می فرماید: (به راستی پیامبر انمان را با نشانه های آشکار فرستادیم، و با ایشان کتاب و معیار عدل نازل کردیم؛ تا مردم به عدالت رفتار کنند). [الحدید: ۲۵].

میزان به معنی عدل در گفتار و کردار می باشد، اسلام به عدالت در گفتار و کردار امر می نماید، اگرچه با دشمن هم باشد. الله متعال می فرماید: (ای مؤمنان! به عدل و داد بپردازید و به خاطر الله (به حق) گواهی دهید؛ هرچند به زیان خودتان یا به زیان پدریا مادرو نزدیکانتان باشد. الله از کسی که درباره اش گواهی می دهید، سزاوارتر است؛ چه آن شخص فقیر باشد و چه ثروتمند. پس از خواسته های نفسانی پیروی نکنید که منحرف می شوید. و اگر به درستی گواهی ندهید یا از گواهی دادن روی بگردانید، بدانید که الله به اعمالتان آگاه است). [النساء: ۱۳۵].

الله متعال می فرماید: (ودشمنی گروهی که شما را از مسجد الحرام بازداشتند، شما را بر آن ندارد که (از حدود الهی و عدل و عدالت) تجاوز کنید. و با یکدیگر بر نیکی و پرهیزگاری همکاری نمایید، و همدیگر را بر انجام گناه و تجاوز یاری نکنید. و از الله بترسید، که به راستی مجازات الله سخت و شدید است). [المائدة: ۲].

الله متعال می فرماید: (ای مؤمنان! برای الله به داد برخیزید، و به عدالت گواهی دهید؛ و نباید دشمنی گروهی، شما را بر آن دارد که عدالت نورزید. عدالت پیشه کنید که به تقوا نزدیک تر است). [المائدة: ۸].

پس آیا در قوانین ملت ها، و آیین مردم همانند این قانون سراغ دارید؟ که گواهی دادن حق و راست باشد اگرچه بالای خود شخص یا پدر و مادر و یا نزدیکان هم باشد، و امر نمودن داد خواهی با دوست دشمن.

پیامبر صلی الله علیه وسلم در مورد عدالت بین فرزندان چنین امر نموده است: از عامر روایت است فرمودند: که از النعمان بن بشیر شنیدم، که بالای منبر نشسته بود فرمودند: «پدرم چیزی را به من هدیه کرد. عمره بنت رواحه (مادرم) گفت: تا رسول الله صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ را گواه نگیری، من راضی نخواهم شد. پدرم نزد رسول الله صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ آمد و گفت: به پسر من که از عمره بنت رواحه است، چیزی اهدا کرده ام، ولی مادرش می گوید که شما را باید گواه بگیرم. رسول الله صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فرمود: «آیا سایر فرزندان را هم، چنین هدیه ای داده یی؟» گفت: خیر. رسول الله صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فرمود: «از الله بترسید. و میان فرزندان، با عدالت رفتار کنید». نعمان می گوید: آنگاه، پدرم برگشت و بخشش خود را پس گرفت). صحیح البخاری ۲۵۸۷

تا وقت که بین مردم وکشورها عدالت بر پا نشود، هر گز دین، خون، نسل، ناموس، مال و سرزمین هایشان آرام نخواهد ماند؛ لهذا وقتی که کفار مکه سرزمین را بالای مسلمانان تنگ کردند، پیامبر صلی الله علیه وسلم آنها را امر نمود تا به سرزمین حبشه هجرت کنند؛ چرا که در آنجا پادشاه عادل بود، که نزد او بالای هیچ کس ستم نمی شود.

۳۰- اسلام به نیکویی با تمام انسانها امر می کند، و به اخلاق برگزیده، و کردار زیبا مردم را فرا می خواند.

اسلام به نیکویی با تمام انسانها امر می کند. الله متعال می فرماید: **(همانا الله به عدل و احسان و عطا و بخشش به خویشان فرمان می دهد).** [النحل: ۹۰].
الله متعال می فرماید: **(آنان که در آسایش و سختی انفاق می کنند و خشم خود را فرومی آورند، و از تقصیر مردم درمی گذرند. و الله نیکوکاران را دوست می دارد).** [آل عمران: ۱۳۴].

پیامبر صلی الله علیه وسلم فرموده اند: **«همانا الله در همه چیز و هر کاری نیکوکاری و احسان را برای شما فرض کرده است، پس وقتی می کشتید، به نیکویی بکشید. و وقتی حیوانی را ذبح کردید، به نیکویی ذبح کنید. و باید هر کدام از شما چاقویش را تیز کند، و حیوانش را به راحتی ذبح کند، و او را نیازارد.»** صحیح مسلم ۱۹۵۵.

اسلام به اخلاق برگزیده، و کردار زیبا مردم را فرا می خواند. الله متعال در کتابهای قبلی در وصف پیامبر محمد صلی الله علیه وسلم چنین می فرماید: **(کسانی که از رسولی پیروی می کنند که پیامبر درس ناخوانده ای است که نام او را نزد خویش در تورات و انجیل نوشته می یابند.**

آنان را به کارهای پسندیده فرمان می دهد، و آنان را از کارهای ناپسند بازمی دارد. و پاکیزه ها را برای آنان حلال می گرداند و ناپاکیزه ها را بر آنان حرام می شمارد و بارگرا نشان و قید و بندهایی را که برعهده آنان بود، از دوش شان برمی دارد. پس آنان که به او ایمان آوردند و او را گرامی داشتند، و او را یاری دادند، و از نوری که با او فرو فرستاده شده است پیروی کردند، آنان رستگارند). [الأعراف: ۱۵۷].

پیامبر صلی الله علیه وسلم فرموده اند: (ای عایشه الله متعال، مهربان است و نرمی و مهربانی را دوست دارد؛ و بر اثر نرمی و مهربانی چیزهایی عنایت می کند که با خشونت و استفاده از روشهای دیگر، نمی دهد). صحیح مسلم ۲۵۹۳.

پیامبر صلی الله علیه وسلم می فرماید: (الله متعال نافرمانی از مادران، زنده به گور کردن دختران، به زور گرفتن چیزی، و ندادن حق دیگران را برای شما حرام قرار داده است. همچنین سخن بیهوده گفتن، زیاد از دیگران خواستن، و ضایع کردن مال را ناپسند و مکروه دانسته است). صحیح البخاری ۲۴۰۸.

پیامبر صلی الله علیه وسلم فرمودند: (شما وارد بهشت نمی شوید تا این که ایمان نیاورید، و ایمان نخواهید داشت تا که همدیگر را دوست نداشته باشید؛ آیا شما را راهنمایی نکنم به چیزی که اگر آن را انجام دهید، همدیگر را دوست خواهید داشت؟ سلام را در میان تان پخش کنید). صحیح مسلم ۵۴

اسلام به اخلاق نیک امر می کند، مانند راستگویی، امانتداری، پاکدامنی، حیاء، شجاعت، گذشت، سخاوتمندی، همکاری با مستمندان، کمک به مصیبت زده گان، غذا دادن به گرسنه گان، نیکویی با همسایه گان، صلح رحم

(حفظ رشته نسبی)، ترحم بر چهارپایان، اسلام به اخلاق نیک امر می کند، پیامبر صلی الله علیه وسلم فرمودند: (من فرستاده شده ام تا اخلاق نیکو را تکمیل نمایم). صحیح الأدب المفرد ۲۰۷.

پیامبر صلی الله علیه وسلم فرمودند: «محبوبترین و نزدیکترین شما به همنشینی من در روز قیامت، خوش اخلاق ترین شما است؛ و مبعوضترین شما نزد من و دورترین شما در روز قیامت از من ثنارها (پرگویان متکلف)، متشدد ها (لاف زنان)، متشدد ها (متظاهران)، و متفهم ها (خودنمایان به فصاحت در کلام) (کسانی که غلیظ سخن می گویند) هستند»، صحابه گفتند: ثنار و متشدد را می دانیم، متفهمان چه کسانی هستند؟ فرمودند: «متکبران». السلسلة الصحيحة ۷۹۱

از عبدالله بن عمرو (رَضِيَ اللهُ عَنْهُمَا) روایت شده است که گفت: پیامبر صلی الله علیه وَسَلَّمَ نه بد زبان بود، و نه متکلف به زشتگویی، و می فرمود: (بهترین شما، کسی است که اخلاقش نیکوتر باشد). صحیح البخاری ۳۵۵۹. آیات و احادیث دیگر که اسلام در مورد آن بشکل عام بسوی نیکوترین اخلاق، و زیباترین کردار ترغیب و تشویق می کند.

از جمله مسایل که اسلام به آن امر نموده: راستگویی است، پیامبر صلی الله علیه وسلم فرمودند: (بر شما راستگویی لازم است؛ چرا که راستی به سوی نیکی، و نیکی به سوی بهشت رهنمایی می کند، و شخصی همیشه راست می گوید، و راستی می جوید، تا این که نزد الله شخص راستگو، نوشته می شود). صحیح مسلم ۲۶۰۷.

از جمله مسایل که اسلام به آن امر نموده: امانتداری است، الله متعال می فرماید: (الله به شما فرمان می دهد، که امانت ها را به صاحبانش تسلیم نمایید). [النساء: ۵۸].

از جمله مسایل که اسلام به آن امر نموده: پاکدامنی می باشد، پیامبر صلی الله علیه وسلم فرمودند: (سه گروهند، که الله متعال وعده همکاری را برایشان داده است: منجمله: ازدواج کننده که نیت پاکدامنی داشته باشد). سنن الترمذی ۱۶۵۵

از جمله دعای پیامبر صلی الله علیه وسلم این بود، که می فرمودند: (بارها! من هدایت، و پرهیزگاری، و پاکدامنی، و بی نیازی، را از تو مسألت می نمایم). صحیح مسلم ۲۷۲۱

از جمله مسایلی که اسلام به آن امر نموده: حیاء است، پیامبر صلی الله علیه وسلم فرمودند: (حیاء، جز خیر چیزی دیگر به بار نمی آورد). صحیح البخاری ۶۱۱۷

پیامبر صلی الله علیه وسلم فرمودند: (هر دین و آئین یک سلسله اخلاقیات دارد، و اخلاق دین اسلام حیاء می باشد). تخریج بهقی در شعب الایمان ۶/۲۶۱۹

از جمله مسایلی که اسلام به آن امر نموده: شجاعت است، از انس (رضی الله عنه) روایت شده است که فرمودند: (پیامبر صلی الله علیه وسلم بهترین، شجاعترین، سخاوتمندترین انسان بود، و وقتی که ساکنان مدینه از شنیدن صدای ترسناک احساس ترس نمودند، پیامبر صلی الله علیه وسلم از همه قبل تر به جای صدا رسیده بود). صحیح البخاری ۲۸۲۰

پیامبر صلی الله علیه وسلم از بزدلی به الله پناه برده، و می فرمودند: (ای بارها! از بزدلی به تو پناه می برم). صحیح البخاری ۶۳۷۴

از جمله مسایلی که اسلام به آن امر نموده: انفاق و سخاوت‌مندی است، الله متعال می فرماید: (مثال کسانی که اموالشان را در راه الله انفاق می کنند، همانند دانه ای است که از آن هفت خوشه به ثمر می رسد، و در هر خوشه، یکصد دانه است. و الله برای هر کس که بخواهد، چندین برابر می گرداند. و قدرت و رحمت الله فراگیر است و او بسا داناست). [البقرة: ۲۶۱].

از جمله اخلاق پیامبر صلی الله علیه وسلم سخاوت‌مندی بود، از ابن عباس، (رَضِيَ اللهُ عَنْهُمَا)، روایت شده فرمودند: (پیامبر صلی الله علیه وسلم در خیر سخاوت‌مندترین مردم بود، و در ماه رمضان موقعی که جبرئیل عَلَيْهِ السَّلَامُ او را ملاقات می کرد، از سایر اوقات سخاوت‌مندتر می بود، و جبرئیل عَلَيْهِ السَّلَامُ در هر شب از شب‌های رمضان تا پایان ماه، با او ملاقات می کرد، و قرآن را با پیامبر صلی الله علیه وسلم مدارس می نمود (با همدیگر می خواندند)، و پیامبر صلی الله علیه وسلم موقعی که جبرئیل عَلَيْهِ السَّلَامُ با ایشان ملاقات می نمود، در بخشش و خیر، از باد روان، سخاوت‌مندتر می بود). صحیح البخاری ۱۹۰۲

از جمله مسایلی که اسلام به آن امر نموده است همکاری با مستمندان، رسیده گی به مصیبت زده گان، غذا دادن به گرسنگان، نیکویی با همسایگان، صله رحم (حفظ رشته نسبی)، و ترحم بر چهارپایان می باشد. از عبدالله بن عمرو (رَضِيَ اللهُ عَنْهُمَا) روایت شده است که گفت: مردی از پیامبر (صلی الله علیه وسلم) پرسید: کدام خصلت اسلام بهتر است؟ فرمودند: (غذا دادن به دیگران، سلام دادن بر کسی که می شناسی و یا نمی شناسی). صحیح البخاری ۱۲

پیامبر صلی الله علیه وسلم فرمودند: (مردی از راهی می‌گذشت، و تشنگی شدید به او دست داده بود، آنجا چاهی یافت، به داخل چاه پایین شد و آب نوشید، سپس بیرون آمد، ناگهان متوجه سگی شد که از شدت تشنگی زبان از دهان بیرون آورده و خاک می‌خورد، (با خود) گفت: این سگ به حد تشنگی من رسیده است، و دوباره در چاه پایین شده و موزه اش را از آب پر کرد، و با دهان گرفت و از چاه بالا آمد، و سگ را سیراب کرد، الله از او خشنود شد و او را آمرزید، یارانش گفتند: ای رسول الله! آیا در نیکی با حیوانات اجر و پاداشی وجود دارد؟ فرمودند: (در سیراب کردن هر موجود زنده‌ای، اجر و پاداشی می‌باشد. صحیح ابن حبان ۵۴۴)

پیامبر صلی الله علیه وسلم فرمودند: کسی که در مورد بیوه ها و فقراء، کوشان باشد، مانند مجاهد در راه الله است، و یا مانند نمازخوان شب زنده نگهدار، و در روز روزه دار می‌باشد). صحیح البخاری ۵۳۵۳

اسلام بخاطر حفظ حقوق خویشاوندان تاکید نموده است، و حفظ رشته نسبی را لازم گردانیده است، الله متعال می‌فرماید: (پیامبر نسبت به مؤمنان از خودشان سزاوارتر است، و همسرانش مادران مؤمنان هستند. و مطابق کتاب (و فرمان) الله، خویشاوندان نسبی در ارث بردن از یکدیگر، از سایر مؤمنان و مهاجران سزاوارترند، مگر آنکه (از طریق وصیت یا احسان) به دوستانان نیکی کنید. این حکم، در لوح محفوظ نگاشته شده است). [الأحزاب: ۶].

و از قطع صله رحم در حذر داشته، و آن را برابر با فساد در روی زمین پنداشته است، الله متعال می‌فرماید: (چه بسا آنگاه که سرپرست (امور مردم) شوید،

در زمین به فساد و تمهکاری پردازید و رابطه را با خویشاوندان تان قطع نمایید). (الله، چنین کسانی را نفرین نموده و (گوش های) آنان را کرو چشمانشان را کور کرده است). [محمد: ۲۲-۲۳].

پیامبر صلی الله علیه وسلم فرمودند: (قطع کننده رابطه نسبی داخل بهشت نمی شود). صحیح مسلم ۲۵۵۶

خویشاوندان که حفظ رابطه نسبی با آنها لازم است عبارت اند از: پدر، مادر، برادران، خواهران، کاکاها (عموها)، عمه ها، ماماها، وخاله ها.

اسلام در مورد حقوق همسایه تاکید نموده است، اگرچه کافر هم باشد، الله متعال می فرماید: (الله را پرستش کنید و چیزی را با او شریک نگردانید، و به پدر و مادر و خویشاوندان، و یتیمان، و بینوایان، و همسایه ای که خویشاوند است و به همسایه بیگانه، و یار هم نشین و مسافر در راه مانده، و آن که مالکش شده اید نیکی نمایید. بی گمان الله هیچ متکبر خودستایی را دوست ندارد). [النساء: ۳۶].

پیامبر صلی الله علیه وسلم فرمودند: (جبرئیل پیوسته در مورد همسایه به من توصیه می نمود، تا اندازه ای که گمان بردم که او، به زودی همسایه را وارث همسایه قرار خواهد داد). صحیح ابي داود ۵۱۵۲

۳۲-اسلام خوراکه ها و نوشابه های پاکیزگی را روا نموده است، و به پاکی قلب، بدن، و خانه امر نموده است. و بنابرین نکاح را حلال قرار داده است چنانچه پیامبران را به آن امر نموده است، و آنها به هر چیز پاک امر می کنند.

و اسلام خوراک و نوشابه های پاکیزه را روا نموده است، پیامبر صلی الله علیه وسلم فرمودند: (ای مردم! الله پاک است و جز پاکی چیزی دیگر را قبول ندارد،

الله به آنچه که پیامبران را امر نموده مومنان را هم به آن امر نموده است، الله متعال می فرماید: (ای پیامبران! از نعمت های پاکی که نصیبتان کرده ایم، بخورید و کارهای شایسته انجام دهید؛ همانا من به کردارتان دانا هستم).

همچنان الله متعال فرموده: (ای مؤمنان! از نعمت های پاکیزه ای که نصیبتان کرده ایم، بخورید و شکر الله را به جای آورید، اگر تنها او را عبادت می کنید).

سپس پیامبر صلی الله علیه وسلم از مردی نام برد: در حالی که ژولیده و خاک آلود است، به سفری طولانی می رود، و در طول سفر دست هایش را مرتب به سوی آسمان بلند می کند و می گوید: الهی! الهی! و تضرع و زاری می کند، حال آن که خوراک و آشامیدنی و پوشاک وی، از مال حرام می باشد، و با حرام تغذیه شده است، چنین دعایی چگونه قبول خواهد شد؟! صحیح مسلم ۱۰۱۵.

الله متعال می فرماید: (بگو: چه کسی زینت الهی (و پوشیدنی هایی) را که الله برای بندگانش پدید آورده و خوراک های حلال و پاک را حرام کرده است؟ بگو: اینها در زندگی دنیا از آن مؤمنان است و روز رستاخیز ویژه ی آنان می باشد. نشانه ها و معجزات را این چنین برای کسانی که می دانند، بیان می نمایم). [الأعراف: ۳۲].

اسلام به پاکی قلب، بدن، و خانه امر نموده است. لذا نکاح و ازدواج را روا نموده، و به آن پیامبران و رسولان علیهم السلام را امر نموده است، و آنها به هر چیز پاک امر می کنند. الله متعال می فرماید: (الله از جنس خودتان همسرانی برای شما قرارداد و از همسرانتان، فرزندان و نوه هایی برایتان پدید آورد و شما را از نعمت های پاک بهره مند ساخت. آیا به باطل ایمان می آورند و نعمت های الله را انکار می کنند؟). [النحل: ۷۲].

الله متعال می فرماید: (ولباست را پاک نما)(۴). (وپلیدی را دور کن)(۵).
[المذثر: ۴-۵].

پیامبر صلی الله علیه وسلم فرمودند: «کسی که به اندازه‌ی یک ذره تکبر و خودخواهی در قلبش باشد، داخل بهشت نمی‌شود» شخصی گفت: مرد دوست دارد لباس و کفش خوب و زیبا داشته باشد؟ پیامبر صلی الله علیه وسلم فرمودند: «الله زیباست و زیبایی را دوست دارد؛ تکبر، نپذیرفتن و گردن کشی و سرپیچی از حق و کوچک شمردن و تحقیر مردم است». صحیح مسلم ۹۱
۳۳-اسلام اساسیات حرام ها را حرام قرار داده است، مانند: شرک با الله، کفر، به الله در حالت نادانی سخن گفتن، کشتن فرزندان، کشتن انسان گرامی و محترم، فساد در زمین، سحر و جادو، و تمام فواحش آشکار و پنهان، زنا، لواط، سود، خوردن حیوان مرده، و آنچه که برای بت ها ذبح شده باشد، خنزیر، و تمام پلیدی ها و نجاست ها، و خوردن مال یتیم، و در ترازو و پیمانه کم کردن، و قطع رحم. تمام پیامبران علیهم السلام به حرمت تمام محرمات مذکور اتفاق دارند.

اسلام اساسیات حرام ها را حرام قرار داده است، مانند: شرک با الله، کفر، در مورد الله در حالت نادانی حرف زدن، کشتن فرزندان، الله متعال می فرماید. (بگو: بیایید آنچه را که پروردگارتان بر شما حرام کرده است، بر ایتان بیان کنم؛ اینکه چیزی را با او شریک قرار ندهید، و به پدر و مادر نیکی کنید، و فرزندان تان را از ترس فقر نکشید؛ ما شما و آنان را روزی می دهیم، و به کارهای زشت اعم از آشکار و پنهانش نزدیک نشوید، و کسی را که الله کشتنش را حرام نموده، جز به حق نکشید. این ها همان احکامی است که (پروردگار) شما را به آن امر نموده

تا خردمند شوید). (به مال یتیم جز به بهترین شکل نزدیک نشوید، تا آنکه به سن تشخیص برسد، و پیمانانه و وزن را به عدالت و به طور کامل ادا کنید. الله، هیچ کس را جز به اندازه ی توانش مکلف نمی سازد، و چون (برای داوری) سخن گفتید، عدالت را رعایت نمایید؛ حتی اگر (در مورد) خویشاوند (تان) باشد و به پیمان الهی وفا کنید. این ها همان احکامی است که (الله) شما را به آن امر می کند تا پند بگیرید). [الأَنْعَام: ۱۵۱-۱۵۲].

الله متعال می فرماید: (بگو: پروردگارم، کارهای زشت، چه آشکار و چه پنهانش، و گناه، و تجاوز ناحق را حرام کرده است؛ و نیز اینکه چیزی را با الله شریک سازید که دلیلی بر درستی آن نازل نکرده است، و اینکه چیزی را به الله نسبت دهید که نمی دانید). [الأعراف: ۳۳].

اسلام کشتن نفس گرامی را حرام نموده است، الله متعال می فرماید: (و کسی را که الله کشتنش را حرام نموده است، جز به حق نکشید. و برای سرپرست کسی که مظلومانه کشته شود، تسلّطی (بر قاتل جهت خون خواهی و یا خون بها) قرار داده ایم؛ بنابراین نباید در خون خواهی زیاده روی کند. بی گمان وی، مورد حمایت قرار گرفته است). [الإِسْرَاء: ۳۳].

الله متعال می فرماید: (و آنان که معبودی جز الله را نمی پرستند، و کسی را که الله، خونش را حرام کرده است، جز به حق نمی کشند، و زنا نمی کنند؛ و کسی مرتکب این (اعمال) شود، مجازات سختی خواهد دید). [الفرقان: ۶۸].

اسلام فساد در روی زمین را حرام قرار داده است، الله متعال می فرماید: (وَلَا تُفْسِدُوا فِي الْأَرْضِ بَعْدَ إِصْلَاحِهَا} پس از اصلاح زمین، در آن فساد نکنید. (الأعراف: ۵۶).

الله متعال از حضرت شعیب علیه السلام خبر می دهد که برای قومش فرمود:
**[يَا قَوْمِ اعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُمْ مِنْ إِلَهٍ غَيْرُهُ قَدْ جَاءَتْكُمْ بَيِّنَةٌ مِنْ رَبِّكُمْ فَأَوْفُوا
 الْكَيْلَ وَالْمِيزَانَ وَلَا تَبْخَسُوا النَّاسَ أَشْيَاءَهُمْ وَلَا تُفْسِدُوا فِي الْأَرْضِ بَعْدَ
 إِصْلَاحِهَا ذَلِكَ خَيْرٌ لَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ]** ای قوم، الله یکتا را پرستید که
 شما را جز او الله نیست، اکنون از جانب پروردگارتان بر شما برهانی روشن
 آمد پس در سنجش، کیل و وزن را تمام دهید و به مردم کم فروشی نکنید، و
 در زمین پس از نظم و اصلاح آن، به فساد برنخیزید. این کار برای شما بسیار
 بهتر است اگر ایمان دارید. (الأعراف: ۸۵)

و اسلام، سحر را حرام قرار داده است، الله متعال می فرماید: و اینک عصابی
 که در دست داری بیفکن تا بساط سحر و ساحری اینان را فرو بلعد، که کار
 اینان حيله ساحری بیش نیست و ساحر هر جا رود (و هر چه کند) هرگز فلاح
 و پیروزی نخواهد یافت. (طه: ۶۹)

رسول الله صلی الله علیه وسلم فرموده اند: (از هفت چیز تباه کننده دوری
 بجوید، صحابه پرسیدند: آن ها کدام اند یا رسول الله؟ فرمودند: با الله همتا
 قرار دادن، سحر، کشتن نفسی که الله او را حرام نموده مگر به حق، خوردن
 سود، خوردن مال یتیم، فرار از میدان جنگ، تهمت بستن به زنان مومن
 پاکدامن و نا آگاه) صحیح البخاری ۶۸۵۷.

اسلام تمام بدکاری های آشکار و پنهان را حرام قرار داده است، مانند: زنا،
 لواطت، چنانچه در سطرهای قبلی آیت تحریم این موارد تذکر یافته است، و
 الله متعال سود را حرام نموده است، الله متعال می فرماید: **{يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا**

اتَّقُوا اللَّهَ وَذَرُوا مَا بَقِيَ مِنَ الرِّبَا إِن كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ { (۲۷۸) ای کسانی که ایمان آورده‌اید، از الله بترسید و زیادی ربا را رها کنید اگر به راستی اهل ایمانید. {فَإِن لَّمْ تَفْعَلُوا فَأْذَنُوا بِحَرْبٍ مِّنَ اللَّهِ وَرَسُولِهِ وَإِن تُبْتُمْ فَلَكُمْ رُءُوسُ أَمْوَالِكُمْ لَا تَظْلِمُونَ وَلَا تُظْلَمُونَ} (۲۷۹) پس اگر ترک ربا نکردید آگاه باشید که به جنگ الله و رسول او برخاسته‌اید. و اگر از این کار پشیمان گشتید اصل مال شما برای شماست، که در این صورت به کسی ستم نکرده‌اید و از کسی ستم نکشیده‌اید. (البقرة: ۲۷۸، ۲۷۹).

الله متعال، صاحب هیچ معصیتی را به جنگ هشدار نداده است، بجز سود خور؛ چون در تعامل سود تباهی دین، سر زمین، مال و جان نهفته است. همچنان اسلام خوردن گوشت حیوان مرده، و هر آنچه برای بت‌ها و مجسمه‌ها ذبح شده باشد، حرام قرار داده است، به همین ترتیب الله متعال گوشت خوک را نیز حرام نموده است، و می‌فرماید: {حُرِّمَتْ عَلَيْكُمُ الْمَيْتَةُ وَالِدَمُّ وَلَحْمُ الْخِنزِيرِ وَمَا أُهِّلَ لِغَيْرِ اللَّهِ بِهِ وَالْمُنْخَنِقَةُ وَالْمَوْقُوذَةُ وَالْمُتَرَدِّيَةُ وَالنَّطِيحَةُ وَمَا أَكَلَ السَّبُعُ إِلَّا مَا ذَكَّيْتُمْ وَمَا ذُبِحَ عَلَى النُّصُبِ وَأَنْ تَسْتَقْسِمُوا بِالْأَزْلَامِ ذَلِكُمْ فِسْقٌ} برای شما مؤمنان گوشت مردار و خون و گوشت خوک و آن ذبیحه‌ای که به نام غیر الله کشتند و همچنین هر حیوانی که به خفه کردن یا به چوب زدن یا از بلندی افکندن یا به شاخ زدن به هم بمیرند و نیم‌خورده درندگان جز آن را که قبلاً تذکیه کرده باشید حرام است و نیز آن را که برای بتان می‌کشند و آن را که به تیرها قسمت می‌کنید، که این کار فسق است. [المائدة: ۳].

اسلام، نوشیدن شراب، و تمام پلیدی ها و نجاست ها را حرام نموده است،
 الله متعال می فرماید: **{ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّمَا الْخَمْرُ وَالْمَيْسِرُ وَالْأَنْصَابُ
 وَالْأَزْلَامُ رَجْسٌ مِّنْ عَمَلِ الشَّيْطَانِ فَاجْتَنِبُوهُ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ }** (۹۰) ای اهل
 ایمان، شراب و قمار و بت پرستی و تیرهای گروبندی همه اینها پلید و از عمل
 شیطان است، از آن البته دوری کنید تا رستگار شوید. **{ إِنَّمَا يُرِيدُ الشَّيْطَانُ
 أَنْ يُوقِعَ بَيْنَكُمُ الْعَدَاوَةَ وَالْبَغْضَاءَ فِي الْخَمْرِ وَالْمَيْسِرِ وَيَصُدَّكُمْ عَنْ ذِكْرِ اللَّهِ
 وَعَنِ الصَّلَاةِ فَهَلْ أَنْتُمْ مُنْتَهُونَ }** (۹۱) شیطان قصد آن دارد که به وسیله
 شراب و قمار، میان شما عداوت و کینه برانگیزد و شما را از ذکر الله و نماز
 بازدارد، پس شما آیا از آن دست برمی دارید؟ **[المائدة: ۹۰-۹۱]**.

در فقره شماره (۳۱) در مورد این که الله متعال پیرامون صفات رسول الله (صلی الله
 علیه وسلم) که در تورات هم تذکر یافته است که پلیدی ها برای آنان حرام می
 باشد، الله متعال می فرماید: **{ الَّذِينَ يَتَّبِعُونَ الرَّسُولَ النَّبِيَّ الْأُمِّيَّ الَّذِي يَجِدُونَهُ
 مَكْتُوبًا عِنْدَهُمْ فِي التَّوْرَةِ وَالْإِنْجِيلِ يَأْمُرُهُمْ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَاهُمْ عَنِ الْمُنْكَرِ وَيُحِلُّ لَهُمُ
 الطَّيِّبَاتِ وَيُحَرِّمُ عَلَيْهِمُ الْخَبَائِثَ وَيَضَعُ عَنْهُمْ إِصْرَهُمْ وَالْأَغْلَالَ الَّتِي كَانَتْ عَلَيْهِمْ }**
 هم آنان که پیروی کنند از آن رسول (ختی) و پیغمبرانی که در تورات و انجیلی که
 در دست آنهاست (نام و نشان و اوصاف) او را نگاشته می یابند که آنها را امر به هر
 نیکویی و نهی از هر زشتی خواهد کرد و بر آنان هر طعام پاکیزه و مطبوع را حلال، و
 هر پلید منفور را حرام می گرداند. **[الأعراف: ۱۵۷]**.

و اسلام خوردن مال یتیم حرام قرار داده است، الله متعال می فرماید: **{ وَأَتُوا
 الْيَتَامَىٰ أَمْوَالَهُمْ وَلَا تَبْدَلُوهَا بِالْخَبِيثَاتِ بِالطَّيِّبَاتِ وَلَا تَأْكُلُوهَا أَمْوَالَهُمْ إِلَىٰ أَمْوَالِكُمْ }**

إِنَّهُ كَانَ حُوبًا كَبِيرًا] و اموال یتیمان را پس از بلوغ به دست آنها دهید، و مال بد و نامرغوب خود را به مرغوب (آنها) تبدیل نکنید و اموال آنان را به ضمیمه اموال خود مخورید، که این گناهی بس بزرگ است. (النساء: ۲).

اللّٰهُ متعال می فرماید: [إِنَّ الَّذِينَ يَأْكُلُونَ أَمْوَالَ الْيَتَامَىٰ ظُلْمًا إِنَّمَا يَأْكُلُونَ فِي بُطُونِهِمْ نَارًا ۖ وَسَيَصْلَوْنَ سَعِيرًا] آنان که اموال یتیمان را به ستمگری می خورند، در حقیقت آنها در شکم خود آتش جهنّم فرو می برند و به زودی در آتش فروزان خواهند افتاد. (النساء: ۱۰).

اسلام، کم کردن در وزن و پیمانانه را حرام قرار داده است، اللّٰهُ متعال می فرماید: وای بر کم فروشان (۱) کسانی که هرگاه از مردم پیمانانه بگیرند کامل می گیرند (۲) و هرگاه به ایشان پیمانانه دهند یا بر ایشان (کالایی را) وزن کنند، کم می گذارند (۳) آیا آنان گمان ندارند که بر انگیخته خواهند شد؟ (۴) (المطففين: ۴-۱)

همچنان اسلام قطع نمودن صلّهء رحم را حرام دانسته است، آیات و احادیث در این مورد در فقره شماره (۳۱) تذکر یافته است، و تمام پیامبران و انبیاء علیهم السلام جهت تحریم این همه محرّمات توافق نظر داشته اند:

۳۴- اسلام، اخلاق ناپسند همچو: دورغ، فریب، غدر، خیانت، نیرنگ، حسد، مکرید، دزدی، بدکاری، ستم، و تمام اخلاق مذموم و ناپسند را منع قرار داده است.

اسلام بطور عموم تمام اخلاق ناپسند را نهی نموده است: و هرگز به تکبر و ناز از مردم (اهل نیاز) رخ متاب و در زمین با غرور و تبختر قدم بر مدار، که خدا هرگز مردم متکبر خودستا را دوست نمی دارد. (لقمان: ۱۸).

رسول الله (صلى الله عليه وسلم) فرمودند: (روز قیامت، دوست داشتنی ترین شما، و نزدیک ترین شما برای همنشینی با من، با اخلاق ترین شماست، ناپسندترین و دورترین شما برای همنشینی با من در روز قیامت، کسی است که با تکلف و زیاد حرف می زند (ثرثار)، و کسی که خود را از دیگران فهیمنده ترمی داند (متشددقون)، و کسی که با کبر و غرور با دهن پُرسخن می گوید (متفهقون)، صحابه پرسیدند: یا رسول الله! ثرثاران و متشددقان را شناختیم، متفهقان چه کسانی هستند؟ فرمودند: آنها متکبران هستند. (السلسلة الصحيحة ۷۹۱).

اسلام از دروغ گفتن نهی می کند: (به تحقیق که الله مسرفان و دروغ گویان را هدایت نمی کند) [غافر: ۲۸].

رسول الله (صلى الله عليه وسلم) فرمودند: (با خبر که دروغ نگوید، چون دروغ به ارتکاب گناه هان رهنمایی می کند، و گناه هان به جهنم رهنمایی می کند، فردی که دایم دروغ بگوید و دروغ گویی را دنبال کند، تا این که نزد الله متعال دورغ گو محسوب گردد. صحیح مسلم: ۲۶۰۷)

و رسول الله صلى الله عليه وسلم فرمودند: (منافق سه نشانه دارد: هرگاه سخن بگوید، دروغ می گوید، هرگاه وعده بگذارد، وعده خلافی می کند، هرگاه برایش امانت داده شود، در آن خیانت می کند). صحیح البخاری: ۶۰۹۵)

اسلام از فریب دادن نهی نموده است: در حدیث آمده است که رسول الله (صلى الله عليه وسلم) از کنار انباری از غذا می گذشت، دست خود را در آن داخل نمود، آب انگشتانش را تر نموده، و فرمودند: این چه هست ای صاحب غذا؟ گفت: ای رسول الله! آب باران برایش رسیده است، رسول الله فرمودند: آیا

ممکن نیست آن را بالای غذاء بگذاری تا این که مردم آن را ببینند؟! کسی که مردم را فریب دهد از جمله ما نیست. صحیح مسلم: ۱۰۲

اسلام از غدر و خیانت و فریب کاری منع کرده است، الله متعال می فرماید: **يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَخُونُوا اللَّهَ وَالرَّسُولَ وَتَخُونُوا أَمَانَاتِكُمْ وَأَنْتُمْ تَعْلَمُونَ** [ای کسانی که ایمان آوردید، با الله و رسول و در امانت های خود با یکدیگر خیانت مکنید در صورتی که می دانید. [الأنفال: ۲۷].

الله متعال می فرماید: **الَّذِينَ يُوفُونَ بِعَهْدِ اللَّهِ وَلَا يَنْقُضُونَ الْمِيثَاقَ** [عاقلان آنهاییند که به عهد الله وفا می کنند و پیمان حق را نمی شکنند [الرعد: ۲۰].

هرگاه لشکر رسول الله (صلی الله علیه وسلم) بیرون می شدند، برای شان می فرمودند: (بجنگید، اما سخت گیری، غدر و خیانت، قطع اعضای بدن انسان را انجام ندهید، و نوزاد را قتل نکنید) صحیح مسلم: ۱۷۳۱

رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمودند: (هر کسی که دارای این چهار خصلت باشد، منافق محض است، و هر که یکی از این خصلت های چهار گانه را دارا باشد، یک خصلت منافق را دارا می باشد، تا این که آن را ترک نماید: هرگاه برای او امانت سپرده شود، خیانت کند، هرگاه سخن بگوید، دورغ گوید، هرگاه عهد ببندد، غدر و خیانت کند، هرگاه مشاجره و گفتگو نماید، فحش و دشنام دهد). صحیح البخاری: ۳۴

اسلام از حسد نهی می کند، الله متعال می فرماید: **{أَمْ يَحْسُدُونَ النَّاسَ عَلَىٰ مَا آتَاهُمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ فَقَدْ آتَيْنَا آلَ إِبْرَاهِيمَ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَآتَيْنَاهُمْ مُلْكًا عَظِيمًا}** بلکه حسد می ورزند با مردم (یعنی پیامبر و مسلمین) چون آنها را الله

به فضل خود برخوردار نمود. که البته ما به آل ابراهیم کتاب و حکمت دادیم و به آنها ملک و سلطنتی بزرگ عطا کردیم. [النساء: ۵۴].

الله متعال می فرماید: {وَدَّ كَثِيرٌ مِّنْ أَهْلِ الْكِتَابِ لَوْ يَرُدُّوكُمْ مِّنْ بَعْدِ إِيمَانِكُمْ كُفَّارًا حَسَدًا مِّنْ عِنْدِ أَنْفُسِهِمْ مِّنْ بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُمُ الْحَقُّ فَاعْتَصُوا وَاصْفَحُوا حَتَّىٰ يَأْتِيَ اللَّهُ بِأَمْرِهِ إِنَّ اللَّهَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ} بسیاری از اهل کتاب آرزو دارند که شما را از ایمان به کفر برگردانند به سبب رشک و حسدی که در نفس خود بر ایمان شما برند، بعد از آن که حق بر آن ها آشکار گردید، پس (اگر سستی از آنها به شما رسید) درگذرید (و مدارا کنید) تا هنگامی که فرمان الله برسد، که البته الله بر هر چیز قادر و تواناست. [البقرة: ۱۰۹].

رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمودند: (بیماری ملت های گذشته در میان شما مروج شده است: حسد و کینه، و آن حالقه (تراشنده) است، نهی گویم که موی سر را می تراشد، بلکه دین را می تراشد، سوگند به ذاتی که نفسم در اختیار اوست، به بهشت وارد نهی شوید تا این که ایمان نیاورید، و شما ایمان نهی آورید، تا این که با یکدیگر محبت نکنید، آیا به شما خبر ندهم چیزی را که که محبت را در میان تان ترسیخ کند؟ سلام را در میان تان پخش کنید). سنن الترمذی ۲۵۱۰.

اسلام از مکر حيلهء بد نهی کرده است، الله متعال می فرماید: {وَكَذَلِكَ جَعَلْنَا فِي كُلِّ قَرْيَةٍ أَكَابِرَ مُجْرِمِينَ لِّيُمْكِرُوا فِيهَا وَمَا يَمْكُرُونَ إِلَّا بِأَنْفُسِهِمْ وَمَا يَشْعُرُونَ} و همچنین ما قرار دادیم که در هر دیاری رؤسای بدکار ستمگر (با مردم آنجا) مکر اندیشند، و در حقیقت مکر جز با خویشتن نهی کنند و به این هم آگاه نیستند [الأنعام: ۱۲۳].

الله متعال خبر می دهد که یهود مکر نموده و قصد کشتن حضرت مسیح علیه السلام را نمودند، در مقابل الله متعال با آن ها مکر نمود، و الله متعال بیان نمود، مکر بد نهی رسد مگر برای صاحبش، الله متعال می فرماید: {فَلَمَّا أَحَسَّ عِيسَىٰ مِنْهُمُ الْكُفْرَ قَالَ مَنْ أَنْصَارِي إِلَى اللَّهِ قَالَ الْحَوَارِيُّونَ نَحْنُ أَنْصَارُ اللَّهِ آمَنَّا بِاللَّهِ وَآشَهِدُ بِأَنَّا مُسْلِمُونَ} (۵۲) پس چون عیسی به یقین دریافت که قوم ایمان نخواهند آورد، گفت: کیست که با من دین الله را یاری کند؟ حواریون (شاگردان خاص او) گفتند: ما یاری کنندگان دین الله هستیم، به الله ایمان آورده ایم، و گواهی ده که ما تسلیم فرمان اویمیم {رَبَّنَا آمَنَّا بِمَا أَنْزَلْتَ وَاتَّبَعْنَا الرَّسُولَ فَاكْتُبْنَا مَعَ الشَّاهِدِينَ} (۵۳) پروردگارا ما به کتابی که فرستادی ایمان آورده و از رسول تو پیروی کردیم، نام ما را در صحیفه اهل یقین ثبت فرما. وَمَكْرُؤًا وَّمَكْرَ اللَّهِ وَاللَّهُ خَبِيرُ الْمَاكِرِينَ} (۵۴) یهود با الله مکر کردند و الله هم در مقابل با آنها مکر نمود ک، و الله از همه بهتری توان مکر کرد اِذْ قَالَ اللَّهُ يَا عِيسَىٰ ابْنِ مَرْيَمَ إِنَّكَ عَلَىٰ عَيْنِنَا مُبِينٌ مَنْ يَتَّبِعْ عِيسَىٰ هَذَا دِينِي وَإِنِّي أَخْلُقُ لَهُ مِمَّا يَشَاءُ مِنَ الْفِطْرِ فَاسْتَبِعْ يَوْمَ يُخْلَقُ لَعْنَةُ الَّذِينَ آمَنُوا بِآيَاتِي الْكَاذِبَةِ كَفَرُوا} (۵۵) (به یاد آر) وقتی که الله فرمود: ای عیسی، همانا من (روح) تورا قبض نموده و به سوی (آسمان قرب) خود بالا برم و تورا پاک و منزّه از (معاشرت و آرایش) کافران گردانم و پیروان تورا بر کافران تا روز قیامت برتری دهم، آن گاه بازگشت شما به سوی من خواهد بود، پس (به حق) حکم کنم در آنچه بر سر آن با هم به نزاع برمی خاستید. [آل عمران: ۵۲-۵۵].

الله متعال خبر می دهد که قوم حضرت صالح علیه السلام، تصمیم کشتن او را گرفته و مکرری را سراغ نمودند، در مقابل الله متعال با ایشان مکر نموده، و همهء ایشان را تباه نمود، الله متعال می فرماید: **[قَالُوا تَقَاسَمُوا بِاللَّهِ لَنُبَيِّتَنَّهُ وَأَهْلَهُ ثُمَّ لَنَقُولَنَّ لِوَلِيِّهِ مَا شَهِدْنَا مَهْلِكَ أَهْلِهِ وَإِنَّا لَصَادِقُونَ]** (۴۹) آن رؤسای مفسد (به قوم صالح) گفتند که شما هم تقسیم شوید که با هم شبیخون زنیم و شبانه صالح را به قتل برسانیم، آن گاه به وارث او همه شهادت خواهیم داد که ما در مکان ارتکاب قتل (اوو) اهلش حاضر نبودیم و البته ما راستگوییم **{وَمَكْرُوا مَكْرًا وَمَكْرْنَا مَكْرًا وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ}** (۵۰) و آن کافران (در قتل صالح) مکر و حيله به کار بردند و ما هم آنها را از جایی که هیچ نئی فهمیدند به کیفر مکرشان رسانیدیم. **{فَانظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ مَكْرِهِمْ أَنَا دَمَّرْنَاهُمْ وَقَوْمَهُمْ أَجْمَعِينَ}** (۵۱) بنگر که پایان مکرشان چه شد؟ عاقبت ما همه آنان را بستگانشان هلاک کردیم. **[النمل: ۴۹-۵۱]**.

اسلام دزدی را منع نموده است، رسول الله صلی الله علیه وسلم فرموده است: (هنگام زنا، زنا کارمومن نهی باشد، هنگام دزدی، دزد مومن نهی باشد، و نوشندهء شراب هنگام شراب نوشی مومن نهی باشد، و توبه هم در دسترس است). صحیح البخاری: ۶۸۱۰

اسلام ظلم و ستم را منع نموده است، الله متعال می فرماید: **[إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُ بِالْعَدْلِ وَالْإِحْسَانِ وَإِيتَاءِ ذِي الْقُرْبَىٰ وَيَنْهَىٰ عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ وَالْبَغْيِ ۚ يَعِظُكُم لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ]** همانا الله خلق را فرمان به عدل و احسان می دهد، و به بذل و عطاء خویشاوندان امر می کند، و از افعال زشت و منکر و ظلم نهی می کند، و به شما پند می دهد، باشد که موعظهء الله را بپذیرید. **[النحل: ۹۰]**.

ورسول الله (صلى الله عليه وسلم) فرموده است: «الله بر ايم وحى نمود،
که شما فروتن باشید، تا اين که بالای یکدیگر ظلم و فخر فروشی نکنید».
صحیح أبي داود ۴۸۹۵.

اسلام ظلم و ستم را منع نموده است، الله متعال می فرماید: {وَاللَّهُ لَا يُحِبُّ
الظَّالِمِينَ} الله ستم کاران را دوست ندارد. [آل عمران: ۵۷].

الله متعال می فرماید: {إِنَّهُ لَا يُلْحِقُ الظَّالِمُونَ} به تحقیق که الله ستم کاران را
پیروزی نمی کند. [الأنعام: ۲۱].

الله متعال فرموده اند: {وَالظَّالِمِينَ أَعَدَّ لَهُمْ عَذَابًا أَلِيمًا} و برای ستمکاران
عذاب دردناک مهیا ساخته است [الإنسان: ۳۱].

رسول الله صلى الله عليه وسلم فرموده است: «دعای سه گروه رد نمی گردد:
امام (زعیم) عادل، روزه دار تا زمانی که افطار کنند، و دعای مظلوم بالای ابر
قرار می گیرد، دروازه های آسمان ها برایش گشوده شده، الله متعال می
فرماید: سوگند به عزتم انتقامت را می گیریم، حتی اگر پس از مدتی هم
باشد». تخریج مسلم (۲۷۴۹) بشکل مختصر، با اختلاف اندک، و ترمذی
(۲۵۲۶) با اختلاف اندک، و احمد (۸۰۴۳) و لفظ از او می باشد.

زمانی که رسول الله (صلى الله عليه وسلم) معاذ را بسوی یمن فرستاد، از جمله
مواردی که برای شان توصیه نمودند، چنین بود: «از دعای بد مظلوم دوری
کن، چون در میان دعای مظلوم و الله متعال حجاب و پردهء وجود ندارد».
صحیح البخاری ۱۴۹۶.

رسول الله صلى الله عليه وسلم فرمودند: کسی که بر ذمی (اهل ذمه) ظلم نماید، و یا حق او را کم دهد، و یا بیشتر از توانش او را مکلف به کاری نماید، و یا چیزی از او بگیرد، در حالی که او راضی نباشد، روز قیامت من طرف دعوای او می باشم، و از او راضی نمی باشم». سنن ابی داود ۳۰۵۲.

طوری که دیده می شود، اسلام از همه اخلاق ناپسند و معامله با ظلم و ستم، نهی نموده است.

۳۵- اسلام از معاملات مالی که در آن سود، ضرر، غرر، فریب کاری، ظلم، و یا اموری که منجر به تباهی و ضرر عام برای جوامع، ملت ها، و افراد گردد، نهی نموده است.

اسلام از معاملات مالی که در آن سود، ضرر، فریب کاری، ظلم، گول زدن، و یا اموری که منجر به تباهی و ضرر عام برای جوامع، ملت ها، و افراد گردد، نهی نموده است. در فقره نخست آیت ها و احادیث در پیوند به تحریم سود، ظلم، فریب کاری، و فساد در روی زمین، ذکر گردیده است، الله متعال می فرماید: **[وَالَّذِينَ يُؤْذُونَ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ بَغَيْرِ مَا كَتَبْنَا فَعَدِ احْتَمَلُوا بُهْتَانًا وَإِثْمًا مُّبِينًا]** و آنان که مردان و زنان با ایمان بی تقصیر و گناه را بیازارند (بترسند که) دانسته بار تهمت و گناه آشکار بزرگی را برداشته اند. [الأحزاب: ۵۸].

الله متعال می فرماید: **[مَنْ عَمِلَ صَالِحًا فَلِنَفْسِهِ وَمَنْ أَسَاءَ فَعَلَيْهَا وَمَا رَبُّكَ بِظَلَّامٍ لِّلْعَبِيدِ]** هر کس کار نیکی کند به نفع خود و هر که بد کند بر ضرر خویش کرده است و الله هیچ بر بندگان ستم نخواهد کرد. [فصلت: ۴۶].

در حدیثی آمده است: این که رسول الله (صلی الله علیه وسلم) فیصله نموده است که ضرر رساندن و ضرر را متقبل شدن وجود ندارد. سنن أبي داود.

رسول الله صلی الله علیه وسلم فرموده اند: « کسی که به الله، روز قیامت ایمان دارد، همسایه خود را اذیت نمی کند، کسی که به الله و روز آخرت ایمان دارد، پذیرایی خوبی از مهمان خود نماید، و کسی که به الله و روز آخرت ایمان دارد، سخن نیکو بگوید و یا خاموش باشد. و در روایتی: با همسایه خود نیکی کند». صحیح مسلم ۴۷.

رسول الله صلی الله علیه وسلم فرموده اند: « یک زن، گریه بی را حبس نمود، تا این که مُرد، بسبب همین کارش وارد دوزخ گردید، چون برای گریه غذا و نوشیدنی نمی داد، و او را رها هم نکرد، تا این که خودش از حشرات روی زمین بخورد». صحیح البخاری ۳۴۸۲.

این جزای کسی است که گریه را اذیت نموده بود، پس حال کسی که اذیت او برای مردم برسد، چه گونه خواهد بود؟! از ابن عمر (رضی الله عنهما) روایت شده است که فرمود: رسول الله (صلی الله علیه وسلم) بالای منبر بالا شد و با صدای بلند فرمودند: « ای کسانی که به زبان خود اسلام را قبول نموده است، و تا کنون ایمان در دل های شان استقرار نیافته است، مسلمانان را اذیت نکنید، ایشان را طعنه نزنید، راز و اسرار ایشان را جستجو نکنید، کسی که امور پنهان و راز برادر مسلمان خود را جستجو کند، الله اسرار و رازهای او را جستجو و تعقیب می کند، و اسرار کسی را که الله تعقیب کند، او را افشا و برملا می کند، حتی اگر در داخل مسکن خود باشد».

ابن عمر (رضي الله عنهما)، روزی بسوی خانه و یا خانهء کعبه نگاه کرده و گفت: چه قدر بزرگی، و حرمت تو چه قدر بزرگ است! و حرمت مومن نزد الله از حرمت تو بزرگ تر است. تخريج ترمذي (۲۰۳۲)، وابن حبان (۵۷۶۳).

رسول الله (صلى الله عليه وسلم) فرمودند: « کسی که به الله، روز قیامت ایمان دارد، همسایهء خود را اذیت نمی کند، کسی که به الله و روز آخرت ایمان دارد، مهمان خود را اکران نماید، و کسی که به الله و روز آخرت ایمان دارد، سخن نیکو بگوید و یا خاموش باشد». صحیح البخاري ۶۰۱۸

از ابو هریره (رضي الله عنه) روایت است که پیامبر (صلى الله عليه وسلم) فرمودند: آیا می دانید، مفلس کیست؟ گفتند: مفلس در میان ما کسی است که مال و متاع نداشته باشد. فرمودند: مفلس امتم کسانی اند که روز قیامت با روزه، نماز، و زکات می آیند، مگر فلان را دشنام داده، به فلان تهمت بسته، مال فلان را خورده، این شخص نشسته می شود، و برای فلان و فلان از نیکی های او گرفته می شود، هرگاه نیکی های او قبل از گرفتن حقوق دیگران تمام گردد، از گناهان صاحبان حق گرفته شده و برای او اضافه می گردد، سپس به جهنم پرتاب می شود». تخريج مسلم (۲۵۸۱)، والترمذي (۲۴۱۸)، وأحمد (۸۰۲۹) و لفظ از او است.

رسول الله (صلى الله عليه وسلم) فرمودند: « در مسیر عام شاخهء درخت وجود داشت که مردم را اذیت می نمود، مردی آن را دور نمود، به سبب همین کارش وارد بهشت گردید». تخريج بخاري (۶۵۲) با معنی آن، و مسلم (۱۹۱۴) همچنان، وابن ماجه (۳۶۸۲)، وأحمد (۱۰۴۳۲) و لفظ از هر دو می باشد.

۳۶: اسلام برای حفظ عقل و تحریم هر آنچه عقل را (مانند شراب) فاسد می سازد آمده است. مقام عقل را گرامی دانسته و آن را اساس مکلفیت می داند، و آن را از چنگ خرافات و بت پرستی رهایی بخشیده است. و در اسلام چیز پنهانی و یا احکام ویژه و طبقه مخصوص نیست، و تمام احکام و قوانین اش مطابق عقل سلیم بوده، و بر اساس عدل و حکمت پایه گذاری شده است.

اسلام، برای حفظ و گرامی دانستن عقل وضع آمده است، الله متعال می فرماید: **[إِنَّ السَّمْعَ وَالْبَصَرَ وَالْفُؤَادَ كُلُّ أُولَئِكَ كَانَ عَنْهُ مَسْئُولًا]** چشم و گوش و دل همه مسئولند. **[الإسراء: ۳۶]**.

پس انسان برای حفظ عقل اش ملزم می باشد، بنا براین اسلام شراب و مواد مخدر را حرام دانسته است. تحریم شراب در فقره (۳۴) ذکر گردیده است، و پایان آیت ها به چنین فرموده الله متعال ختم گردیده است: **{لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ}** اگر شما صاحبان عقل هستید. **[البقرة: ۲۴۲]**.

الله متعال فرموده است: **{وَمَا الْحَيَاةُ الدُّنْيَا إِلَّا لَعِبٌ وَهَوٌّ وَلِلْآخِرَةِ خَيْرٌ لِلَّذِينَ يَتَّقُونَ أَفَلَا تَعْقِلُونَ}** و زندگی دنیا جز بازی و هوسرانی هیچ نیست و همانا سرای آخرت برای اهل تقوا نیکوتر است، آیا تعقل نمی کنید؟ **[الأنعام: ۳۲]**.

الله متعال می فرماید: **{إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ قُرْآنًا عَرَبِيًّا لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ}** این قرآن مجید را ما به عربی فرستادیم، باشد که شما (به تعلیمات او) عقل و هوش یابید. **[یوسف: ۲]**.

الله متعال بیان نموده که از هدایت و حکمت تنها صاحبان عقل استفاده می نمایند، و ایشان صاحبان الباب (عقل و خرد) هستند، الله متعال می فرماید:

[يُؤْتِي الْحِكْمَةَ مَنْ يَشَاءُ وَمَنْ يُؤْتَ الْحِكْمَةَ فَقَدْ أُوتِيَ خَيْرًا كَثِيرًا وَمَا يَدْرِكُ إِلَّا أُولُو الْأَلْبَابِ] الله فیض حکمت را به هر که خواهد عطا کند، و هر که را به حکمت و دانش رسانند در باره او مرحمت و عنایت بسیار کرده‌اند، و این حقیقت را جز خردمندان متذکر نشوند. [البقرة: ۲۶۹].

بنا براین، اسلام عقل را اساس مکلفیت می‌داند، رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمودند: « قلم و یا مکلفیت از سه گروه مردم برداشته شده است: خوابیده تا این که بیدار شود، کودک تا این که بالغ شود، دیوانه تا این که صاحب عقل شود». تخریج بخاری، و بصیغهء جزم قبل از حدیث (۵۲۶۹) تعلیق نموده، و تخریجی که به ابو داود (۴۴۰۲) می‌رسد، و لفظ از ابو داود است، ترمذی (۱۴۲۳)، ونسائی در سنن الکبری (۷۳۴۶)، وأحمد (۹۵۶) باختلاف اندک، وابن ماجه (۲۰۴۲) بشکل مختصر.

و او را از قید و چنگ خرافات و بت پرستی رهایی بخشید، الله متعال از حال ملت های گذشته خبر می‌دهد که به خرافات رو آورده و از موارد حق که از سوی الله برای ایشان آمده بود، روگردان شدند: {وَكَذَلِكَ مَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ فِي قَرْيَةٍ مِّنْ نَّذِيرٍ إِلَّا قَالَ مُتْرَفُوهَا إِنَّا وَجَدْنَا آبَاءَنَا عَلَىٰ أُمَّةٍ وَإِنَّا عَلَىٰ آثَارِهِم مُّقْتَدُونَ} و همچنین ما هیچ رسولی پیش از تو در هیچ شهر و دیاری نفرستادیم جز آنکه اهل ثروت و مال آن دیار به رسولان گفتند که ما پدران خود را بر آیین و عقایدی یافتیم و از آنها البته پیروی خواهیم کرد. [الزخرف: ۲۳].

الله متعال از ابراهیم علیه السلام خبر می‌دهد که برای قومش گفت: {مَا هَذِهِ التَّمَاثِيلُ الَّتِي أَنْتُمْ لَهَا عَاكِفُونَ} (۵۲) این مجسمه‌های بی‌روح و

بتهای بی اثر چیست که شما به خدایی می پرستید و بر آن عمری متوقف شده‌اید؟ {قَالُوا وَجَدْنَا آبَاءَنَا لَهَا عَابِدِينَ} (۵۳) آنها ابراهیم را پاسخ دادند که ما پدران خود را بر پرستش این بتان یافته‌ایم (و ما پیروی آنها خواهیم کرد). [الأنبياء: ۵۲-۵۳].

اسلام آمد و مردم از به ترک بت پرستی ، بی زاری از خرافات که از پدران و اجدادشان به میراث مانده است، و پیروی از سنت و روش پیامبران علمیم السلام امر نموده است.

در اسلام رازها و یا احکام ویژه برای طبقه مشخص وجود ندارد. از علی بن ابی طالب (رضی الله عنه)، پسر کاکای رسول الله (صلی الله علیه وسلم) که خانم دخترش بود، پرسیدند: آیا رسول الله (صلی الله علیه وسلم) شما را به چیزی خاص نموده است؟ فرمود: « رسول الله (صلی الله علیه وسلم) ما را به چیزی خاص نکرده که عموم مردم را به آن دعوت نکرده باشد، مگر به چیزی که در غلاف شمشیرم وجود دارد، و اضافه نموده گفت: علی (رضی الله عنه)، ورقی را از غلاف بیرون نموده که در آن چنین نوشته بود: لعنت الله بر کسی که برای غیر الله ذبح می کند، لعنت الله بر کسی که چراغ زمین را می دزدد، و لعنت الله بر کسی که پدر خود را لعنت می کند، و لعنت الله بر کسی که برای بدعتگر پناه می دهد». صحیح مسلم ۱۹۷۸

تمام احکام و قوانین اسلام مطابق عقل سلیم و بر اساس عدل و حکمت پایه گذاری شده است.

۳۷- هرگاه پیروان ادیان باطل، مسایل را درک نتوانند، و یا اموری که عقل آن را رد نماید، بزرگان ادیان باطل برای پیروان خویش می گویند که دین ایشان بالاتر از عقل بوده، و عقل نمی تواند مسایل دینی را درک کند. اما اسلام دین را به مثابه روشنی می داند که راه را برای عقل روشن می سازد. وزمامداران ادیان باطل از مردم می خواهند از عقل فاصله گرفته، و صرفاً از ایشان پیروی نمایند. اما اسلام از انسان می خواهند، عقل خویش را بیدار نموده، تا از حقایق اموری که بر آن استوار بوده را درست بفهمد.

هرگاه پیروان ادیان باطل، مسایل را درک نتوانند، و یا اموری که با عقل در تضاد باشد، بزرگان ادیان باطل برای پیروان خویش می گویند که دین ایشان بالاتر از عقل بوده، و عقل نمی تواند مسایل دینی را درک کند. اما اسلام دین را به مثابه روشنی می داند که راه را برای عقل روشن می سازد. و زمامداران ادیان باطل از مردم می خواهند از عقل فاصله گرفته، و صرفاً از ایشان پیروی نمایند. اما اسلام از انسان می خواهند، عقل خویش را بیدار نموده، تا از حقایق اموری که بر آن استوار بوده را درست بفهمد، الله متعال فرموده اند:

[وَكَذَلِكَ أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ رُوحًا مِّنْ أَمْرِنَا مَا كُنْتَ تَدْرِي مَا الْكِتَابُ وَلَا الْإِيمَانُ وَلَكِنْ جَعَلْنَاهُ نُورًا نَّهْدِي بِهِ مَنْ نَّشَاءُ مِنْ عِبَادِنَا وَإِنَّكَ لَهْتَدِي إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ] و همین گونه ما روح (جبرئیل) خود را به فرمان خویش به تو فرستادیم، تو از آن پیش که وحی بر تو رسد ندانستی کتاب چیست و نه فهمیدی که راه ایمان و شرع کدام است، ولیکن ما آن (کتاب و شرع) را نور (وحی و معرفت) گردانیدیم که هر کس از بندگان خود را بخواهیم به آن نور

هدایت می‌کنیم، و اینک تو (که به نوری ما هدایت یافتی خلق را) به راه راست هدایت خواهی کرد. [الشوری: ۵۲].

وحی الهی دربرگیرنده دلایل و نشانه‌های هست که عقل سالم برای دریافت حقایق که دنبال آن هست و به آن باور دارد، رهنمایی می‌نماید، الله متعال می‌فرماید: {يَا أَيُّهَا النَّاسُ قَدْ جَاءَكُمْ بُرْهَانٌ مِّن رَّبِّكُمْ وَأَنْزَلْنَا إِلَيْكُمْ نُورًا مُّبِينًا} ای مردم، برای هدایت شما از جانب الله برهانی (محکم) آمد، و نوری تابان به شما فرستادیم. [النساء: ۱۷۴].

الله متعال می‌خواهد تا انسان در روشنائی هدایت، دانش، و در حقیقت زندگی کنند، اما طاغوتان می‌خواهند انسان در تاریکی‌ها، کفر، گمراهی باقی بمانند، الله متعال فرموده اند: {اللَّهُ وَلِيُّ الَّذِينَ آمَنُوا يُخْرِجُهُم مِّنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ وَالَّذِينَ كَفَرُوا أَوْلِيَاؤُهُمُ الطَّاغُوتُ يُخْرِجُونَهُم مِّنَ النُّورِ إِلَى الظُّلُمَاتِ} الله یار اهل ایمان است که آنان را از تاریکی‌های جهل بیرون آرد و به عالم نوربرد، و آنان که راه کفرگزیدند یار ایشان طاغوت‌ها اند که آنها را از عالم نور به تاریکی‌های گمراهی درافکنند. [البقرة: ۲۵۷].

۳۸- اسلام علم و دانش درست را گرامی می‌داند، و برای تحقیقات علمی که بدور از هوای نفسانی باشد دعوت می‌کند، و همچنان به تفکر و نگاه کردن در ذات خود و جهان هستی و محیط که در آن زیست می‌کنیم. و نتایج علمی درست هرگز با اسلام در تضاد نبوده است.

اسلام، دانش درست را گرامی می‌داند، الله متعال فرموده اند: [يَرْفَعِ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا مِنكُمْ وَالَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ دَرَجَاتٍ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ] الله مقام اهل ایمان و دانشمندان شما را عالی گرداند، والله به هر چه کنید به همه آگاه است. [المجادلة: ۱۱].

الله متعال گواهی علما را به گواهی خویش و ملائکه در بزرگترین گواهی،
همردیف قرار داده است، الله متعال فرموده اند: {شَهِدَ اللَّهُ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ
وَالْمَلَائِكَةُ وَأُولُو الْعِلْمِ قَائِمًا بِالْقِسْطِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ} { الله به
یکتایی خود گواهی دهد که جز ذات اقدس او که نگهبان عدل و درستی است
پروردگاری نیست، و فرشتگان و دانشمندان نیز به یکتایی او گواهی دهند؛
نیست معبودی جز او که (بر همه چیز) توانا و داناست. [آل عمران: ۱۸].

این خود نماینگر جایگاه علما را در اسلام مشخص می نماید، و الله متعال
پیامبرش محمد (صلی الله علیه وسلم) را به خواستن و افزودن چیزی فرا
نخوانده، مگر به علم و دانش، الله متعال فرموده اند: {وَقُلْ رَبِّ زِدْنِي عِلْمًا} و
دائم بگو: پروردگارا بر علم من بیفز. [طه: ۱۱۴].

و رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمودند: « کسی که راه دریافت علم را
جستجو نماید، الله متعال راه رسیدن به بهشت را برای او آسان می سازد،
و فرشتگان برای طالب علم بال های خویش را هموار می نمایند، و کسانی
که در آسمان و زمین هستند، برای طالب علم از الله متعال طلب آموزش
می نمایند، حتی ماهیان در آب این کار را می کنند. و برتریت عالم در مقابل
عابد مانند برتریت مهتاب در مقابل سایر ستاره ها می باشد. علماء وارثین
پیامبران اند، و پیامبران دینار و درهم را به میراث گذاشته اند، بلکه علم
و دانش را به میراث گذاشته اند، کسی که آن را حاصل نماید، حصه و
بهره زیادی دریافت نموده است». تخریج أبو داود (۳۶۴۱)، و ترمذی
(۲۶۸۲)، و ابن ماجه (۲۲۳) و لفظ از او است، و أحمد (۲۱۷۱۵).

اسلام برای بحث و تحقیق علمی که خالی از هوا و هوس باشد، ترغیب نموده و ما را برای تفکر در جهان هستی و نگاه کردن بسوی جسم خویش فرا می خواند، الله متعال فرموده اند: {سَنُرِيهِمْ آيَاتِنَا فِي الْأَفَاقِ وَفِي أَنْفُسِهِمْ حَتَّىٰ يَتَيَّنَ لَهُمْ أَنَّهُ الْحَقُّ ۗ أَوَلَمْ يَكْفِ بِرَبِّكَ أَنَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ} ما آیات (قدرت و حکمت) خود را در آفاق جهان و نفوس بندگان کاملاً هویدا و روشن می گردانیم تا آشکار شود که الله برحق است. آیا همین حقیقت که الله بر همه موجودات عالم پیدا و گواه است کفایت نمی کند؟ [فصلت: ۵۳].

الله متعال فرموده اند: {أَوَلَمْ يَنْظُرُوا فِي مَلَكُوتِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا خَلَقَ اللَّهُ مِنْ شَيْءٍ وَأَنْ عَسَىٰ أَنْ يَكُونَ قَدِ اقْتَرَبَ أَجَلُهُمْ فَفِئَافِي حَدِيثٍ بَعْدَهُ يُؤْمِنُونَ} آیا فکر و نظر در ملکوت آسمانها و زمین و در هر چه الله آفریده نکردند و در این که اجل و مرگ آنها بسا باشد که به آنان بسیار نزدیک شده باشد؟ پس به چه حدیثی بعد از این ایمان خواهند آورد؟ [الأعراف: ۱۸۵].

الله متعال فرموده اند: أَوَلَمْ يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَيَنْظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ ۗ كَانُوا أَشَدَّ مِنْهُمْ قُوَّةً وَأَثَارُوا الْأَرْضَ وَعَمَرُوهَا أَكْثَرَ مِمَّا عَمَرُوهَا وَجَاءَتْهُمْ رُسُلُهُم بِالْبَيِّنَاتِ ۖ فَمَا كَانَ اللَّهُ لِيَظْلِمَهُمْ وَلَكِنْ كَانُوا أَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ} آیا در زمین گردش نکرده اند تا ببینند که عاقبت کارپیشینیان شان چه شد؟ در صورتی که از این ها بسیار تواناتر بودند و بیش از اینها در زمین کشتزار ساختند و کاخ و عمارت بر افراشتند و پیامبران شان با آیات و معجزات برای آنان آمدند، والله درباره آنها هیچ ستم نکرد بلکه آنها خود درحق خویش ستم می کردند. [الروم: ۹].

نتایج درست علمی هرگز با اسلام در تعارض قرار ندارد، در این جا یک مثال قرآنی را یاد آور می شویم، که چه گونه قرآن کریم، هزار و چهارصد سال قبل تفصیل و جزئیات دقیق این موضوع را بیان نموده، در حالی که علم جدید در این اواخر به آن دست یافته است. و نتایج علمی جدید کاملا با آنچه در قرآن کریم بیان گردیده موافقت دارد، و آن تکوین جنین در شکم مادرش می باشد،

اللّٰهُ متعال فرموده اند: **وَلَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ مِنْ سُلَالَةٍ مِّنْ طِينٍ (۱۲) وَهَمَانَا مَا آدَمِي رَا از گل خالص آفریدیم ثُمَّ جَعَلْنَاهُ نُطْفَةً فِي قَرَارٍ مَّكِينٍ (۱۳)** آن گاه او را نطفه گردانیده و در جای استوار (صلب و رحم) قرار دادیم ثُمَّ خَلَقْنَا النُّطْفَةَ عَلَقَةً فَخَلَقْنَا الْعَلَقَةَ مُضْغَةً فَخَلَقْنَا الْمُضْغَةَ عِظَامًا فَكَسَوْنَا الْعِظَامَ لَحْمًا ثُمَّ أَنشَأْنَاهُ خَلْقًا آخَرَ فَتَبَارَكَ اللَّهُ أَحْسَنُ الْخَالِقِينَ (۱۴) آن گاه نطفه را علقه و علقه را گوشت پاره و باز آن گوشت را استخوان ساختیم و سپس بر استخوانها گوشت پوشانیدیم، پس از آن خلقتی دیگرش انشا نمودیم؛ آفرین بر الله که بهترین آفرینندگان است. [المؤمنون: ۱۲-۱۴].

۳۹- الله متعال عمل کسی را نهی پذیرد و در آخرت بر ایش پاداش نهی دهد، مگر این که به الله ایمان داشته باشد و از او تعالی اطاعت نموده و تمام پیامبرانش علیهم الصلاة و السلام را تصدیق نماید. و هرگز عبادات را مگر این که مطابق شریعت و احکام او تعالی باشد نهی پذیرد. پس چگونه انسان به الله کفر می ورزد و در عین حال آرزوی پاداش را هم می داشته باشد؟! و الله متعال ایمان هیچ کسی را نهی پذیرد، تا این که به تمام پیامبران علیهم السلام و به رسالت محمد (صلی الله علیه وسلم) ایمان بیاورد.

الله متعال عمل کسی را نهی پذیرد و در آخرت برایش پاداش نهی دهد، مگر این که به الله ایمان داشته باشد، از او تعالی اطاعت نموده و تمام پیامبرانش علیهم الصلاة و السلام را تصدیق نماید، الله متعال فرموده اند: **{مَنْ كَانَ يُرِيدُ**

الْعَاجِلَةَ عَجَلْنَا لَهُ فِيهَا مَا نَشَاءُ لِمَنْ نُرِيدُ ثُمَّ جَعَلْنَا لَهُ جَهَنَّمَ يَصْلَاهَا مَذْمُومًا مَدْحُورًا (۱۸) هر کس متاع عاجل و زودگذر دنیا را بخواهد متاع دنیا را به او می‌دهیم ، به هر که خواهیم و هر چه مشیت ازلی ما باشد، سپس دوزخ را نصیب او می‌کنیم که با نکوهش و مردودی به جهنم درآید وَمَنْ أَرَادَ الْآخِرَةَ وَسَعَىٰ لَهَا سَعْيَهَا وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَأُولَٰئِكَ كَانَ سَعْيُهُمْ مَشْكُورًا (۱۹) { و هر که طالب زندگی آخرت باشد و برای آن به قدر لزوم و توان بکوشد البته به شرط ایمان به الله، سعی چنین کسانی مقبول و مأجور خواهد بود. [الإسراء: ۱۸-۱۹].

الله متعال فرموده اند: { فَمَنْ يَعْمَلْ مِنَ الصَّالِحَاتِ وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَلَا كُفْرَانَ لِسَعْيِهِ وَإِنَّا لَهُ كَاتِبُونَ } پس هر کس اعمالش نیکو و دارای ایمان است سعیش ضایع نخواهد شد و ما آن را کاملاً می‌نویسیم. [الأنبياء: ۹۴].

الله متعال عبادات را نمی‌پذیرد، مگر این که مطابق شریعت او باشد، الله متعال فرموده اند: { فَمَنْ كَانَ يَرْجُوا لِقَاءَ رَبِّهِ فَلْيَعْمَلْ عَمَلًا صَالِحًا وَلَا يُشْرِكْ بِعِبَادَةِ رَبِّهِ أَحَدًا } پس هر کس به لقای (رحمت) پروردگارش امیدوار است باید نیکوکار شود و هرگز در پرستش الله هیچ کس را با او شریک نگرداند. [الکہف: ۱۱۰].

و الله متعال بیان نموده است که هیچ عملی صالح و نیکو نیست مگر آنچه او تعالی آنرا وضع نموده باشد و انجام دهنده آن در انجام آن عمل خویش مخلص بوده به الله متعال ایمان داشته باشد و تمام پیامبران علیهم السلام را تصدیق نماید. اما کسی که عملش خلاف این موارد باشد، الله متعال فرموده اند: { وَقَدِمْنَا إِلَىٰ مَا عَمِلُوا مِنْ عَمَلٍ فَجَعَلْنَاهُ هَبَاءً مَّنْثُورًا } و ما توجه به اعمال آنها کرده و همه را باطل و نابود چون غباری پراکنده می‌گردانیم. [الفرقان: ۲۳].

الله متعال فرموده اند: **وَجُوهٌ يَوْمَئِذٍ خَاشِعَةٌ (۲)** که آن روز خسار گروهی ترسناک و ذلیل باشد **عَامِلَةٌ نَّاصِبَةٌ (۳)** و همه کارشان رنج و مشقت است **تَّصَلَّى نَارًا حَامِيَةً (۴)** به آتش فروزان دوزخ درآیند. [الغاشية: ۲-۴].

پس این چهره های ذلیل و مشقت بار، بدور از ارشادات و رهنمایی الله عمل نموده اند، پس الله متعال مسکن و مصیر ایشان را جهنم قرار داده است؛ چون این گروه از مردم به شریعت الهی عمل نکرده، بلکه به عبادت های باطل رو آوردند، و سردمداران گمراهی (کسانی که برای پیروان خود ادیان را ایجاد می کردند) را دنبال نمودند. عمل پذیرفته شده نزد الله متعال آنست که مطابق آنچه که رسول الله (صلی الله علیه وسلم) بیان نموده است باشد پس چه گونه انسان به الله متعال کفر می ورزد و در عین حال آرزومند پاداش او می باشد؟!

الله متعال ایمان هیچ کسی را نمی پذیرد، مگر این که بر تمام پیامبران علمیم السلام، و محمد صلی الله علیه و سلم ایمان بیاورد، در فقره (۲۰) شماری از دلایل پیرامون این موضوع ذکر گردیده است، الله متعال فرموده اند:

{أَمَّنَ الرَّسُولُ بِمَا أُنزِلَ إِلَيْهِ مِنْ رَبِّهِ وَالْمُؤْمِنُونَ كُلٌّ آمَنَ بِاللَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ لَا نُفَرِّقُ بَيْنَ أَحَدٍ مِّنْ رُّسُلِهِ وَقَالُوا سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا غُفْرَانَكَ رَبَّنَا وَإِلَيْكَ الْمَصِيرُ} این پیامبر به آنچه الله بر او نازل کرده ایمان آورده و مؤمنان نیز همه به الله و فرشتگان الله و کتاب ها و پیغمبران الله ایمان آوردند (و گفتند) ما میان هیچ یک از پیامبران الله فرق نگذاریم، و اظهار کردند که ما شنیده و اطاعت کردیم، پروردگارا، ما آمرزش تو را خواهیم و بازگشت همه به سوی توست.. [البقرة: ۲۸۵].

الله متعال فرموده اند: {يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا آمِنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَالْكِتَابِ الَّذِي نَزَّلَ عَلَيَّ رُسُولِهِ وَالْكِتَابِ الَّذِي أَنْزَلَ مِن قَبْلُ} وَمَن يَكْفُرْ بِاللَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ وَالْيَوْمِ
الْآخِرِ فَقَدْ ضَلَّ ضَلَالًا بَعِيدًا} ای کسانی که ایمان آورده‌اید، ایمان آورید به الله و رسول او و کتابی که به رسول خود فرستاده و کتابی که پیش از او فرستاده (تورات و انجیل). و هر که به الله و فرشتگان و کتابها (ی آسمانی) و رسولان او و روز قیامت کافر شود به گمراهی سخت و دور (از سعادت) در افتاده است.. [النساء: ۱۳۶].

الله متعال فرموده اند: {وَإِذْ أَخَذَ اللَّهُ مِيثَاقَ النَّبِيِّينَ لَمَا آتَيْتُكُم مِّن كِتَابٍ وَحِكْمَةٍ ثُمَّ جَاءَكُمْ رَسُولٌ مُّصَدِّقٌ لِّمَا مَعَكُمْ لَتُؤْمِنُنَّ بِهِ وَلَتَنْصُرُنَّهُ} قَالَ أَأَقْرَضْتُمْ وَأَخَذْتُمْ عَلَيَّ ذَلِكُمْ
إِصْرِي} قَالُوا أَقْرَضْنَا} قَالَ فَاشْهَدُوا} وَأَنَا مَعَكُمْ مِنَ الشَّاهِدِينَ} و آن گاه که الله از پیغمبران پیمان گرفت که چون به شما کتاب و حکمت بخشیدم سپس بر شما رسولی از جانب الله آمد که گواهی به راستی کتاب و شریعت شما می‌داد به او ایمان آورده و یاری او کنید؛ الله فرمود: آیا اقرار داشته و پیمان مرا بر این امر پذیرفتید؟ همه گفتند: اقرار داریم. الله فرمود: گواه باشید، من هم با شما گواهم.. [آل عمران: ۸۱].

۴۰- هدف تمام پیام های الهی: بلند بردن مقام انسان توسط دین حق می باشد، تا که تنها و خالص بنده پروردگار عالمیان باشد، او را از بندگی انسان، ماده، و خرافات رهایی می بخشد. همانطوری که مشاهده می کنید، اسلام اشخاص را مقدس و منزّه نشمرده، و از جایگاهی که دارند، فراتر قرار نمی دهد و آنان را خدایان و معبودان نمی پندارد.

هدف تمام پیام های الهی: بلند بردن مقام انسان توسط دین حق می باشد، تا که تنها و خالص بنده پروردگار عالمیان باشد، او را از بندگی انسان، ماده، و

خرافات رهایی می بخشد، رسول الله صلی الله علیه وسلم فرموده اند: « هلاک باد بندهء دینار، درهم، لباسی که یک طرف آن دوخته نباشد، و لباس سیاه و یا سرخ نشانه دار، هرگاه برای او چیزی داده شود، راضی می شود، و هرگاه برایش چیزی نرسد، ناراض می باشد». صحیح البخاری ۶۴۳۵.

انسان سالم و عاقل، هرگز فروتنی نمی کند، مگر برای الله متعال، و او را ثروت، جایگاه، منصب، و قبیله در گرو بندگی خود قرار داده نمی تواند. این داستان حقیقت مردم را قبل از آمدن رسالت الهی به نمایش می گذارد، و این که آنها بعد از رسالت الهی چگونه تغیر نمودند!؟

زمانی که مسلمانان اولین به سوی حبشه هجرت نمودند، و پادشاه حبشهء آن وقت (نجاشی) از ایشان پرسید: " این چگونه دینی است که بسبب آن از قوم خود دور شده، و در دین من و دین ملت های دیگر داخل نگردیدید؟ جعفر بن ابی طالب برایش پاسخ داده و گفت: " ای پادشاه! ما قوم جاهل بودیم، بت ها را می پرستیدیم، گوشت حیوان مرده را می خوردیم، به فحشاء رو می آوردیم، صلهء رحم را قطع می کردیم، حقوق همسایه را رعایت نمی کردیم، نیرومند ما مال ضعیف و ناتوان را می خورد، ما همه در چنین حالتی قرار داشتیم، تا این که الله متعال برای ما پیامبری از خود ما فرستاد، نسب، راستگویی، امانتداری، و پاکدامنی او را خوب می دانیم، ما را بسوی الله یگانه دعوت نمود، تا او را پرستیم، و هر آنچه را که ما و پدران ما (سنگ ها و بت ها) پرستش می نمودند، رها کنیم. ما را به راستگویی در گفتار، و ادای امانت، صلهء رحم، نیکی با همسایه گان دعوت نموده، و ما را به دوری از محارم و

خون ریزی، و فحشاء و گفتن دروغ، خوردن مال یتیم، و تهمت بستن به بانوان پاکدامن فرا خواند. ما را به پرستش الله، و همتا قرار ندادن به او دعوت نمود، و ما را به نماز، زکات، و روزه امر نمود. و گفت: برخی مواردی دیگر اسلام را نیز بیان نمودند، ما همه گفته هایش را تصدیق نموده، و به آنچه آورده بود ایمان آوردیم، تنها الله را می پرستیدیم، به او همتا قرار نمی دادیم، حرام او را حرام دانستیم، و حلال او را حلال دانستیم". تخریج أحمد (۱۷۴۰) با اختلاف اندک، و أبو نعیم در حلیة الأولیاء (۱۱۵/۱) بشکل مختصر.

همانطوری که مشاهده می کنید، اسلام اشخاص را مقدس و منزّه نشمرده، و از جایگاهی که دارند، فراتر قرار نداده است و آنان را خدایان و معبودان نمی پندارد. الله متعال می فرموده اند: **{قُلْ يَا أَهْلَ الْكِتَابِ تَعَالَوْا إِلَى كَلِمَةٍ سَوَاءٍ بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ أَلَّا نَعْبُدَ إِلَّا اللَّهَ وَلَا نُشْرِكَ بِهِ شَيْئًا وَلَا يَتَّخِذَ بَعْضُنَا بَعْضًا أَرْبَابًا مِّنْ دُونِ اللَّهِ فَإِن تَوَلَّوْا فَقُولُوا اشْهَدُوا بِأَنَّا مُسْلِمُونَ}** بگو: ای اهل کتاب، بیاید از آن کلمه حق که میان ما و شما یکسان است پیروی کنیم که به جز الله یکتا را نپرستیم، و چیزی را با او شریک قرار ندهیم، و برخی ما برخی دیگر را به جای الله به ربوبیت تعظیم نکنیم. پس اگر از حق روی گردانند بگویید: شما گواه باشید که ما تسلیم فرمان الله هستیم.. [آل عمران: ۶۴].

الله متعال می فرموده اند: **{وَلَا يَأْمُرُكُمْ أَنْ تَتَّخِذُوا الْمَلَائِكَةَ وَالنَّبِيِّينَ أَرْبَابًا ۗ أَيَأْمُرُكُمْ بِالْكُفْرِ بَعْدَ إِذْ أَنْتُمْ مُسْلِمُونَ}** و هرگز الله به شما امر نکند که فرشتگان و پیامبران را معبودان خود گیرید؛ چگونه ممکن است شما را به کفر خواند پس از آنکه اسلام آورده باشید؟! [آل عمران: ۸۰].

و رسول الله صلى الله عليه وسلم فرمودند: « مرا از مقام بالاتر نشمارید، طوری که نصارا پسر مریم را به مقام بالاتر قرار داده اند، چون من بنده الله هستم، پس مرا بنده و فرستاده او خطاب کنید». صحیح البخاری ۳۴۴۵.

۴۱- الله متعال در اسلام توبه را وضع نموده است، و آن: رجوع انسان به پروردگار و ترک گناه است. اسلام گناهان قبلی را محومی کند، و توبه گناهان قبلی را پنهان می کند، و نیاز نیست در برابر گناهان برای بشر اعتراف نمود.

الله متعال در اسلام توبه را وضع نموده است، و آن: رجوع انسان به پروردگار و ترک گناه است، الله متعال فرموده اند: {وَتُوبُوا إِلَى اللَّهِ جَمِيعًا أَيَّةَ الْمُؤْمِنُونَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ} همه به درگاه الله توبه کنید، باشد که رستگار شوید. [النور: ۳۱].
الله متعال فرموده اند: {أَلَمْ يَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ هُوَ يَقْبَلُ التَّوْبَةَ عَنْ عِبَادِهِ وَيَأْخُذُ الصَّدَقَاتِ وَأَنَّ اللَّهَ هُوَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ} آیا مؤمنان هنوز ندانسته اند که محققا الله است که توبه بندگان را می پذیرد و صدقه آنها را قبول می فرماید و الله است که بسیار توبه پذیر و بر خلق مهربان است؟ [التوبة: ۱۰۴].

الله متعال فرموده اند: {وَهُوَ الَّذِي يَقْبَلُ التَّوْبَةَ عَنْ عِبَادِهِ وَيَعْفُو عَنِ السَّيِّئَاتِ وَيَعْلَمُ مَا تَفْعَلُونَ} و اوست پروردگاری که توبه بندگان را می پذیرد و گناهان را می بخشد و هر چه کنید می داند. [الشوری: ۲۵]

رسول الله صلى الله عليه وسلم فرموده اند: « الله متعال به توبه بنده مومن خویش آن چنان خرسند می شود، مانند کسی که در بیابان هلاکت بار، غذا و نوشیدنی اش بالای مرکب اش حمل باشد، و او را خواب ببرد، هرگاه از خواب بیدار شود، مرکب اش را نیابد، و برای دریافت آن تلاش نموده

تا این که تشنه شود، و با خود بگوید: دوباره بجای که بودم بر می گردم، و می خوابم تا این که مرگ سراغم بیاید. سر خود را بالای بازوی خود می گذارد تا این که بمیرد، هرگاه از خواب بلند می شود، نگاه می کند که مرکب اش با تمام توشه، غذا و نوشیدنی درکنارش قرار دارد، پس خوشحالی الله متعال بیشتر است از خوشحالی این بندهء مومن که برای مرکب و توشه اش خوشحال شده است». صحیح مسلم ۲۷۴۴.

اسلام گناهان قبلی را محو می کند، و توبه گناهان قبلی را پنهان می کند، الله متعال فرموده اند: {قُلْ لِلَّذِينَ كَفَرُوا إِنْ يَنْتَهُوا يُغْفَرْ لَهُمْ مَا قَدْ سَلَفَ وَإِنْ يَعُودُوا فَقَدْ مَضَتْ سُنَّتُ الْأَوَّلِينَ} کافران را بگو که اگر از کفر خود دست کشیده و به راه ایمان باز آیند هر چه از پیش کرده اند بخشیده شود، و اگر باز به کفر و عصیان روی آرند سنّت الهی درباره پیشینیان در گذشته است. [الأنفال: ۳۸].

الله متعال نصارا را برای توبه فرا خوانده می فرماید: {أَفَلَا يَتُوبُونَ إِلَى اللَّهِ وَيَسْتَغْفِرُونَ لَهُ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ} آیا نیاستی به سوی الله بازگشته و توبه کنند و از او طلب آمرزش نمایند؟ حال آنکه الله بخشنده و مهربان است. [المائدة: ۷۴].

الله متعال همه گناه کاران و نافرمانان را به توبه تشویق نموده می فرماید: {قُلْ يَا عِبَادِيَ الَّذِينَ أَسْرَفُوا عَلَىٰ أَنفُسِهِمْ لَا تَقْنَطُوا مِن رَّحْمَةِ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ يَغْفِرُ الذُّنُوبَ جَمِيعًا إِنَّهُ هُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ} برای بندگانم که بر نفس خود اسراف کردند بگو: هرگز از رحمت الله نا امید مباشید، البته الله همه گناهان را (چون توبه کنید) خواهد بخشید، که او الله بسیار آمرزنده و مهربان است. [الزمر: ۵۳].

زمانی که عمرو بن العاص (رضی الله عنه) تصمیم مسلمان شدن را اتخاذ نمود، ترس داشت که مبادا گناهای را که قبل از اسلام مرتکب شده بود، بخشیده نشود، عمرو بن العاص داستان را چنین حکایت می کند: « زمانی که الله متعال اسلام را در قلبم جاگزين نمود، نزد رسول الله (صلی الله علیه وسلم) آمدم تا از من بیعت بگیرد، زمانی که دست خود را بسویم دراز نمود، گفتم: با شما بیعت نمی کنم ای رسول الله تا زمانی که گناهان قبلی را نبخشی، عمرو بن العاص گفت: رسول الله (صلی الله علیه وسلم) بر ایمنم فرمود: ای عمرو! آیا نمی دانی که هجرت گناهان قبلی را محومی کند، ای عمرو! آیا نمی دانی که اسلام گناهان قبلی را از بین می برد تخریح مسلم (۱۲۱) همچنان و بشکل طولانی، وأحمد (۱۷۸۲۷) و لفظ از او است.

۴۲- در دین اسلام، پیوند انسان با الله بگونه مستقیم می باشد و برای کسی نیازیست تا میان تو و الله متعال واسطه قرار بگیرد. قرارداد بشر در مقام معبود، و یا شریک ساختن کسی با الله متعال در ربوبیت و الوهیتش را اسلام منع نموده است.

در دین اسلام نیاز نیست برای بشر در برابر گناهان خود اعتراف شود. در دین اسلام، پیوند انسان با الله بگونه مستقیم بوده، و برای کسی نیازیست تا میان تو و الله متعال واسطه قرار بگیرد، طوری که قبلا در فقره (۳۶) بیان گردید، این که الله متعال همهء مردم را به توبه و رجوع بسوی خود فرا خوانده است، و همچنان مردم را از قرار دادن پیامبران و فرشتگان بحیث واسطه در میان او و بندگانش منع نموده، الله متعال فرموده اند: **﴿وَلَا يَأْمُرُكُمْ أَنْ تَتَّخِذُوا الْمَلَائِكَةَ**

وَالنَّبِيِّينَ أَرْبَابًا أَيَأْمُرُكُمْ بِالْكَفْرِ بَعْدَ إِذْ أَنْتُمْ مُسْلِمُونَ} و هرگز الله به شما امر نکند که فرشتگان و پیامبران را معبودان خود گیرید؛ چگونه ممکن است شما را به کفر خواند پس از آنکه اسلام آورده باشید؟! [آل عمران: ۸۰].

پس طوری که مشاهده می کنید، اسلام از قرار دادن بشر منحیث معبودان و یا شریکان الله در ربوبیت و الوهیتش منع نموده است، در رابطه به نصارا الله متعال فرموده اند: {اتَّخَذُوا أَحْبَابَهُمْ وَرُهْبَانَهُمْ أَرْبَابًا مِّنْ دُونِ اللَّهِ وَالْمَسِيحَ ابْنَ مَرْيَمَ وَمَا أُمِرُوا إِلَّا لِيَعْبُدُوا إِلَهًا وَاحِدًا لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ سُبْحَانَهُ عَمَّا يُشْرِكُونَ} علماء و راهبان خود را به مقام ربوبیت شناخته و الله را نشناختند و نیز مسیح پسر مریم را به الوهیت گرفتند در صورتی که مأمور نبودند جز آنکه الله یکتایی را پرستش کنند که جز او معبودی نیست، که منزّه و برتر از آن است که با او شریک قرار می دهند. [التوبة: ۳۱].

الله متعال، این عمل کافران را که میان خود و الله متعال، واسطه قرار می دهند را انکار می نماید، و از آن منع می نماید، الله متعال می فرماید: {أَلَا لِلَّهِ الدِّينُ الْخَالِصُ وَالَّذِينَ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِهِ أَوْلِيَاءَ مَا نَعْبُدُهُمْ إِلَّا لِيُقَرِّبُونَا إِلَى اللَّهِ زُلْفَى إِنَّ اللَّهَ يَحْكُمُ بَيْنَهُمْ فِي مَا هُمْ فِيهِ يَخْتَلِفُونَ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي مَنْ هُوَ كَاذِبٌ كَفَّارٌ} آگاه باشید که دین خالص برای الله است، و آنان که غیر الله را به دوستی و پرستش برگرفتند، گفتند ما آن بتان را نمی پرستیم مگر برای اینکه ما را به درگاه الله نیک مقرب گردانند. الله البته میان آنها در آنچه اختلاف می کنند حکم خواهد کرد، که الله هرگز آن کس را که بسیار دروغگو و کافر نعمت است هدایت نخواهد کرد. [الزمر: ۳].

الله متعال بت پرستان را اهل جاهلیت خوانده است چون میان خود و الله واسطه قرار می دادند، و می گویند: این ها ما را به الله نزدیک می سازند.

هرگاه الله متعال، مردم را از قرار دادن پیامبران و فرشتگان منع نموده است پس دیگران به طریقه اولی مورد منع قرار می گیرند. پیامبران و فرستاده گان علیهم السلام برای نزدیک شدن به الله متعال نهایت سعی می نمودند، الله متعال حالت پیامبر علیهم السلام را چنین بیان می دارد:

{إِنَّهُمْ كَانُوا يُسَارِعُونَ فِي الْخَيْرَاتِ وَيَدْعُونَنَا رَغَبًا وَرَهَبًا وَكَانُوا لَنَا خَاشِعِينَ} آنها در کارهای خیر عجله می کردند و در حال بیم و امید ما را می خواندند و همیشه به درگاه ما فروتن بودند. [الأنبياء: ۹۰].

الله متعال فرموده اند: {أُولَئِكَ الَّذِينَ يَدْعُونَ يَبْتَغُونَ إِلَىٰ رَبِّهِمُ الْوَسِيلَةَ أَيُّهُمْ أَقْرَبُ وَيَرْجُونَ رَحْمَتَهُ وَيَخَافُونَ عَذَابَهُ إِنَّ عَذَابَ رَبِّكَ كَانَ مَحْذُورًا} آنهایی که (کافران به الله) می خوانند آنان خود به درگاه الله وسیله تقرب می جویند، تا که مقرب تر باشد؟ و امیدوار به رحمت و ترسان از عذاب اویند، که البته از عذاب پروردگارت باید سخت هراسان بود. [الإسراء: ۵۷].

یعنی ای کسانی که بغیر از الله (پیامبران و صالحان) را فرا می خوانید، آنها خود در راستای نزدیک شدن به الله، آرزوی رحمت او، تلاش می نمایند، و از عذاب او می هراسند، پس چگونه غیر از الله فراخوانده می شود؟!

۴۳- در پایان این رساله، باید یاد آور شد که مردم با تفاوت زمانه ها، ملیت ها، کشورها، بلکه تمام جوامع بشری در طرز تفکر و اهداف باهم در محیط و کارهای شان متفاوت هستند، و این جوامع بشری نیازمند رهنما، نظام، و زعیمی هستند که آنها را رهنمایی و حمایت کند، رسول الله (صلی الله علیه وسلم) این همه امور را توسط وحی الهی مدیریت می نمود، مردم را به سوی خیر و تعالی رهنمایی نموده، و در پرتو شریعت الهی در میان شان حکم و فیصله می نمود. بنابراین، تمام امور آنها بر اساس پذیرفتن رهنمایی پیامبران، و نزدیک بودن عصر آنها با رسالات الهی، و پایان یافتن رسالت ها به رسالت محمد (صلی الله علیه وسلم)، بشکل درست آن پیش می رفت. الله متعال رسالت محمد (صلی الله علیه وسلم) را بقا بخشید، و آن را برای مردم رهنما، رحمت، نور، و ارشاد کننده برای رسیدن به الله متعال دانسته است.

در پایان این رساله، باید یاد آور شد که مردم با تفاوت زمانه ها، ملیت ها، کشورها، بلکه تمام جوامع بشری در طرز تفکر و اهداف باهم در محیط و کارهای شان متفاوت هستند، و این جوامع بشری نیازمند رهنما، نظام، و زعیمی هستند که آنها را رهنمایی و حمایت کند، رسول الله (صلی الله علیه وسلم) این همه امور را توسط وحی الهی مدیریت می نمود، مردم را به سوی خیر و نیکویی رهنمایی نموده، و در پرتو شریعت الهی در میان شان حکم و فیصله می نمود. بنابراین، تمام امور آنها بر اساس پذیرفتن رهنمایی پیامبران، و نزدیک بودن عصر آنها با رسالت های الهی، بشکل درست آن پیش می رفت. هرگاه گمراهی افزایش یافت، و جهل فراگیر شد، و بت ها پرستش می شدند، الله متعال پیامبر خود را (محمد (صلی الله علیه وسلم)) با هدایت و دین حق فرستاد، تا مردم را از تاریکی های کفر، جهل، و بت پرستی به ایمان و هدایت سوق دهد.

۴۴- بنابراین، ای انسان! تو را به بندگی الله متعال با کمال، صدق، و خالی از هرگونه تقلید و عادت فرا می خوانم، و می دانی که پس از مرگ بسوی الله متعال برگشت می نمایی، پس در ذات خود و آفاق و جهان هستی بنگر، پس، اسلام را بپذیر، تا در دنیا و آخرت خوشبخت باشی. اگر می خواهی در اسلام داخل شوی، باید بگویی: اَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ، (گواهی می دهم که نیست معبود بر حق جز الله، و محمد فرستاده اوست)، و از همه اموری که عبادت غیر الله محسوب می شود، بی زار شده، و ایمان داشته می باشم که الله متعال کسانی را که در قبرها اند، زنده می سازد، و این که حساب و جزا حق است. هرگاه این گواهی را انجام دادی، شما مسلمان محسوب می شوید، پس از آن الله متعال را مطابق شریعت او (از قبیل نماز، زکات، روزه، حج بیت الله - در حال توان-) پرستش کن.

بنابر این، ای انسان! تو را به بندگی الله متعال با کمال، صدق، و خالی از هرگونه تقلید و عادت فرا می خوانم، همان طوری که الله متعال تو را فرا می خواند: قُلْ إِنَّمَا أَعِظُكُمْ بِوَاحِدَةٍ أَنْ تَقُومُوا لِلَّهِ مَثْنَىٰ وَفُرَادَىٰ ثُمَّ تَتَفَكَّرُوا ۗ مَا بِصَاحِبِكُمْ مِّنْ جِنَّةٍ ۗ إِنْ هُوَ إِلَّا نَذِيرٌ لَّكُمْ بَيْنَ يَدَيْ عَذَابٍ شَدِيدٍ { بگو که من به یک سخن شما را پند می دهم و آن سخن این است که شما خالص برای الله دو نفر دو نفر با هم یا هریک تنها قیام کنید و (درباره من) عقل و فکر به کار بندید تا به خوبی دریابید که صاحب شما را جنون نیست، او جز این نیست که رسول الله است و از عذاب سخت روز قیامت که شما را در پیش است می ترساند. [سبأ: ۶۶].

و می دانی که پس از مرگ بسوی الله متعال بر می گردی، الله متعال فرموده اند: **وَأَنْ لَّيْسَ لِلْإِنْسَانِ إِلَّا مَا سَعَى (۳۹)** و (نمی داند) این که برای آدمی جز آنچه به سعی و عمل خود انجام داده (ثواب و جزایی) نخواهد بود؟ **وَأَنَّ سَعْيَهُ سَوْفَ يُرَى (۴۰)** و این که البته پاداش سعی و عمل او را (در دنیا و برزخ) به وی بنمایند **ثُمَّ يُجْزَاهُ الْجَزَاءَ الْأَوْفَى (۴۱)** سپس (در آخرت) پاداش کامل آن را به او بدهند. **وَأَنَّ إِلَىٰ رَبِّكَ الْمُنتَهَى (۴۲)** { و این که کار خلق عالم به سوی الله منتهی می شود. [النجم: ۳۹-۴۲].

در ذات خود و آفاق و جهان هستی بنگر، الله متعال فرموده اند: **{أَوَلَمْ يَنْظُرُوا فِي مَلَكُوتِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا خَلَقَ اللَّهُ مِنْ شَيْءٍ وَأَنْ عَسَىٰ أَنْ يَكُونَ قَدِ اقْتَرَبَ أَجَلُهُمْ فَبِأَيِّ حَدِيثٍ بَعْدَهُ يُؤْمِنُونَ}** آیا فکر و نظر نکرده اند، در ملکوت آسمانها و زمین و در هر چه الله آفریده، و در این که اجل و مرگ آنها بسا باشد که به آنان بسیار نزدیک شده باشد؟ پس به چه حدیثی بعد از این ایمان خواهند آورد؟ [الأعراف: ۱۸۵].

پس، اسلام را بپذیرید، تا در دنیا و آخرت خوشبخت باشید. اگر می خواهی در اسلام داخل شوید، باید بگویید: **اشهد ان لا اله الا الله وأن محمداً رسول الله**، (گواهی می دهم که نیست معبود بر حق جز الله، و محمد فرستاده اوست).

زمانی که رسول الله (صلی الله علیه وسلم) معاذ را به سرزمین یمن جهت دعوت مردم بسوی اسلام فرستاد، برایش چنین گفت: **« تو بسوی مردم اهل کتاب می روی، آنها را به گواهی دادن بر این که نیست معبود بر حق جز الله، و محمد فرستاده اوست، فرا بخوان. اگر از تو پیروی کردند، برای آنها بگو که الله**

متعال در یک شبانه روز بر شما پنج وقت نماز را فرض گردانیده، اگر در این مورد از تو پیروی کردند، برای آنها بگو که الله متعال بر شما زکات را فرض گردانیده است که از ثروتمندان گرفته شده و برای فقیران برگشته می شود، اگر در این مورد از تو پیروی کردند، هرگز به مال های که نزد آنها عزیز و با ارزش است نزدیک نشوید». صحیح مسلم ۱۹.

و از هرآنچه عبادت غیر الله است، بی زار باش، و بی زاری از عبادت غیر الله در واقع همانا دین امت ابراهیم علیه السلام می باشد، الله متعال چنین فرموده اند: { قَدْ كَانَتْ لَكُمْ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ فِي إِبْرَاهِيمَ وَالَّذِينَ مَعَهُ إِذْ قَالُوا لِقَوْمِهِمْ إِنَّا بُرَاءٌ مِنْكُمْ وَمِمَّا تَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ كَفَرْنَا بِكُمْ وَبَدَا بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمُ الْعَدَاوَةُ وَالْبَغْضَاءُ أَبَدًا حَتَّى تُؤْمِنُوا بِاللَّهِ وَحَدُّهُ } برای شما مؤمنان بسیار پسندیده و نیکوست که به ابراهیم و اصحابش اقتدا کنید که آنها به قوم خود گفتند: ما از شما و بت های شما که به جای الله می پرستید به کلی بی زاریم، ما مخالف و منکر شمایم و همیشه میان ما و شما کینه و دشمنی خواهد بود تا وقتی که تنها به الله یگانه ایمان آرید. [الممتحنة: ۴].

و این که الله متعال کسانی را که در قبرها هستند، دو باره زنده می گرداند، الله متعال فرموده اند: ذَلِكَ بَأَنَّ اللَّهَ هُوَ الْحَقُّ وَأَنَّهُ يُحْيِي الْمَوْتَى وَأَنَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ (۶) این (اثار قدرت) دلیل است که الله حق است و هم او البته مردگان را زنده خواهد کرد و او محققا بر هر چیزی تواناست. وَأَنَّ السَّاعَةَ آتِيَةٌ لَا رَيْبَ فِيهَا وَأَنَّ اللَّهَ يَبْعَثُ مَنْ فِي الْقُبُورِ (۷) و محققا ساعت قیامت بی هیچ شک بیاید و الله به یقین مردگان را از قبرها برانگیزد. [الحج: ۶-۷].

و این که حساب و جزا حق است، الله متعال فرموده اند: {وَحَلَقَ اللَّهُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ بِالْحَقِّ وَلِتُجْزَىٰ كُلُّ نَفْسٍ بِمَا كَسَبَتْ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ} و الله آسمانها و زمین را به حق آفریده است و عاقبت هر نفسی بی هیچ ستمی پاداش هر عملی که کرده است خواهد یافت. [الجاثیة: ۲۲].

هرگاه این گواهی را انجام دادید، شما مسلمان محسوب می شوید، پس از آن الله متعال را مطابق شریعت او (از قبیل نماز، زکات، روزه، حج بیت الله -در حال توان-) پرستش کن.

نوشته شده بتاريخ ۱۴۴۱-۱۱-۱۹

نویسنده: استاذ دكتور محمد بن عبد الله السحيم

استاد اسبق عقیده در دیپارتمنت دراسات اسلامی

فاکولته تربیت، دانشگاه ملک سعود

ریاض، کشور عربستان سعودی

محتویات

- 1- اسلام پیام الهی برای عموم انسانها است، و پیام جاویدان الله متعال است که پیام های الهی به آن پایان یافته است..... ۵
- ۲- اسلام دین مختص به هیچ گروه و نژاد نیست بلکه دین الله برای عموم انسانها است: ۵
- ۳- اسلام همان پیام الهی است که بخاطر تکمیل رسالتهای پیامبران گذشته برای اقوام ایشان فرستاده شده است..... ۶
- ۴- دین پیامبران علیهم السلام یکی است و احکام تشریحی آنها باهم تفاوت دارد: ۷
- ۵- اسلام به آنچه دعوت میکند که پیامبران گذشته به آن دعوت نموده بودند: مانند نوح، ابراهیم، موسی، سلیمان، داود، و عیسی علیهم السلام - و آن دعوت بسوی ایمان به الله متعال که او پروردگار، آفریدگار، روزی دهنده، زنده کننده، و میراننده، صاحب هستی، مدبر امور، رؤوف و مهربان است. ۸
- ۶- الله متعال آفریدگار و تنها مستحق پرستش می باشد که هیچ کس دیگری با او پرستش نشود: ۱۲

- ۷- تمام آنچه که در جهان هست، و هر آنچه قابل مشاهده هست و یا نیست، خالق آن الله متعال است، و تمام اشیاء جز الله متعال از آفرینش او است، و الله متعال آسمانها و زمین را در شش روز آفرید. ۱۶
- ۸- الله متعال در فرمانروایی آفرینش تدبیر و پرستش اش هیچ شریک ندارد. ۱۷
- ۹- الله متعال نه [فرزند] زاده و نه زاده شده است و او را همتا و همانند نیست. ۱۹
- ۱۰- الله (متعال) در هیچ چیزی حلول نمی کند، و در هیچ چیز از مخلوقاتش مجسم نمی گردد: ۲۰
- ۱۱- الله (سبحانه و تعالی) بر بندگانش بخشنده و مهربان است بنابراین پیامبران را فرستاد و کتاب ها را نازل نمود. ۲۱
- ۱۲- الله (متعال) پروردگار مهربان است و او تنها کسی است که مخلوقات را زمانی که در روز قیامت از قبرهای شان بر می خیزاند محاسبه می نماید، پس هر شخص را مطابق آنچه عمل نیک و یا زشت انجام داده است پاداش می دهد، کسی که اعمال نیک انجام داده است در حالی که مومن باشد برایش نعمت های جاویدان است، و کسی که کفر ورزیده و اعمال ناشایسته انجام داده است او را عذاب بزرگی در آخرت است. ۲۲

- ۱۳- الله (متعال) آدم (عليه السلام) را از خاک آفرید، و اولاد او را بعد از وی گسترش داد ، پس مردم همه نظربه اصل شان برابر اند، هیچ نژادی را بر نژاد دیگری و هیچ قومی را بر قوم دیگری برتری نیست مگر بر اساس تقوا. ۲۵ .....
- ۱۴- هر نوزادی بر فطرت زاده می شود..... ۲۶ .....
- ۱۵- هیچ بشر خطا کار تولد نمی شود، و نه گناه دیگران را به میراث می برد. ۲۷ .....
- ۱۶- هدف آفرینش انسانها : تنها پرستش الله متعال می باشد:..... ۲۸ .....
- ۱۷- اسلام انسان را گرامی داشته است - اعم از مرد و زن - و ضمانت تمام حقوق وی را نموده، و او را مسول تمام اختیارات ، کردارها ، و عملکردها قرار داده است ، و همچنان او مسول هر زیان که به شخص وی و یا به دیگران می رسد می باشد. ۲۹ .....
- ۱۸- اسلام مرد و زن را در عملکرد، مسئولیت، پاداش و مجازات یکسان قرار داده است. .... ۳۲ .....
- ۱۹- اسلام زن را گرامی داشته است، و زنان را همسوان مردان قرار داده است، مرد را در حد توان مکلف به نفقه نموده است، قسمیکه نفقه دختر را بالای پدر، و مادر بالای پسر بالغ تو انمند، و همسر بالای شوهر لازم نموده است. ۳۳

۲۰- مرگ بمعنی نابودی همیشگی نیست بلکه انتقال از مرحله عمل به مرحله پاداش می باشد. مرگ سراغ روح و جسد می رسد، مرگ روح جدا شدن از جسد است ، که بعد از برانگیختن در روز قیامت دوباره به او برمی گردد. و روح بعد از مرگ به جسد شخص دیگر انتقال نمی کند، و نه در جسد دیگر داخل می شود. ۳۵

۲۱- اسلام ما را به ایمان داشتن به اساسات بزرگ ایمان فرا می خواند، که آن ایمان داشتن به الله و فرشتگان او، و ایمان به کتاب های الهی مانند تورات، انجیل، زبور- قبل از تحریف و دستخورد این کتابها- و ایمان به قرآن ، و ایمان به همه پیامبران و رسولان علیهم السلام، و ایمان داشتن بر اینکه محمد صلی الله علیه وسلم آخرین پیامبران و رسولان می باشد، و ایمان بر روز قیامت ، و ایمان داشتن به قضاء و قدر. و یقین داریم اگر زندگی دنیا مرحله پایانی می بود؛ زندگی وجود ما بی ارزش و بیهوده می بود. ۳۷

۲۲- پیامبران علیهم السلام در آنچه از پروردگارانیشان تبلیغ می کنند معصوم هستند، و از هر آنچه که خلاف عقل و اخلاق سلیم باشد همچنان معصوم هستند. و پیامبران مکلف هستند تا احکام الهی را به مردم برسانند، و پیامبران هرگز ویژگی ربوبیت والوهیت را ندارند، بلکه آنها همانند دیگران بشراند، که به اساس رسالتهای الهی برایشان وحی می شود. ۴۸

۲۳- بزرگترین ویژگیهای عبادات در اسلام این است، که الله متعال چگونه، اوقات ، و شروط آن را بیان نموده است، و پیامبر صلی الله علیه وسلم آنرا فقط

تبلیغ کرده است. و تا امروز هیچ بشر در آن زیادی و کاستکی نیاورده است. این همان عبادات بزرگی است که تمام پیامبران بسوی آن دعوت نموده اند... ۵۷

۲۴- پیامبر اسلام محمد بن عبدالله از نسل اسماعیل بن ابراهیم علیهم السلام می باشد، در مکه سال ۵۷۱ م تولد گردید، و در آنجا مبعوث گردید، و از آنجا بسوی مدینه هجرت نمود، با قومش در امور بت پرستی سهم نگرفت، فقط در کارهای خوب با آنها سهیم می بود، قبل از بعثتش دارای اخلاق نیکوی بزرگی بود، قومش او را بنام امین یاد می کردند، هنگامی به چهل سالگی رسید، الله متعال او را به پیامبری مبعوث نمود، و او را به نشان ها و معجزات بزرگ تایید ویاری نمود، که بزرگترین آن قرآن کریم می باشد، و آن بزرگترین نشانه پیامبران است که تا امروز باقی مانده و موجود است، وقت الله متعال دین خویش را تکمیل نمود، و پیامبر صلی الله علیه وسلم آنرا تبلیغ نمود، سپس در عمر شصت و سه سالگی از دنیا چشم پوشید، و در مدینه منوره دفن گردید، صلی الله علیه وسلم. ۵۸

محمد صلی الله علیه وسلم خاتم انبیاء و مرسلین می باشد، الله متعال او را به هدایت و دین حق مبعوث نمود؛ تا مردم را از تاریکی های بت پرستی و کفر و نادانی بیرون آورد، و در نور یکتا پرستی و ایمان داخل سازد، والله متعال گواهی می دهد که او را به امر و اجازه اش دعوت کننده بسوی الله فرستاده است. ۵۸

۲۵- شریعت اسلام که محمد (ﷺ) آنرا آورده است، پایان رسالت‌های الهی، و شرائع ربانی می باشد. و این کاملترین شریعت است، که ضمانت دین و زندگی مردم را نموده است، و نخست از همه: حفظ دین جان مال عقل و نسل مردم را می کند، و این شریعت تمام شرائع قبلی را نسخ نموده است، قسمیکه شرائع قبلی یکدیگر را نسخ می نمودند..... ۶۲

۲۶- الله متعال هیچ دین جز اسلام که آنرا محمد (ﷺ) آورده است نمی پذیرد، اگر کسی جز اسلام به دین دیگری رو آورد هرگز از او پذیرفته نمی شود. ۶۳

۲۷- قرآن کریم کلام الله متعال است، که آن را بالای پیامبر (ﷺ) نازل نموده است، توسط آن به انسانها و جنیبات چالش داد؛ تا همانند آن و یا يك سوره آن را بیاورند، و این چالش تا امروز با برجاست، و قرآن کریم پاسخگوی تمام پاسخ های شگفت انگیز است، و قرآن کریم به همان زبان عربی که نازل گردیده و نگهداری شده است، که يك حرف آن هم از آن کم نشده است، که به همان شیوه چاب و نشر گردیده است، و آن کتاب بزرگ است که باید آن و یا ترجمه و معانی آن خوانده شود، همچنان آموزه ها و سیرت پیامبر (ﷺ) نگهداری شده است، و توسط راویان موثق نقل و روایت گردیده است، و به زبان عربی که به آن پیامبر (ﷺ) صحبت می کرد پخش و نشر گردیده است، و به زبانهای زیادی ترجمه گردیده است. قرآن کریم و سنت نبوی دو مصدر تشریحی و احکام اسلامی می باشد، اسلام از روشهای اسلام نماها گرفته نمی شود، بلکه از وحی الهی که قرآن و سنت نبوی است اخذ می گردد. ۶۴

- ۲۸-اسلام فرزندان را امر نموده ، تا با پدر و مادر نیکویی کنند اگرچه مسلمان هم نباشند:..... ۶۸
- ۲۹-اسلام به عدالت در گفتار و کردار امر می نماید، اگرچه با دشمن هم باشد. ۷۲
- ۳۰- اسلام به نیکویی با تمام انسانها امر می کند، و به اخلاق برگزیده، و کردار زیبا مردم را فرامی خواند. ۷۴
- ۳۲-اسلام خوراکی ها و نوشابه های پاکیزگی را روا نموده است، و به پاکي قلب، بدن، و خانه امر نموده است. و بنابراین نکاح را حلال قرار داده است چنانچه پیامبران را به آن امر نموده است، و آنها به هر چیز پاک امر می کنند. ۸۰
- ۳۳-اسلام اساسیات حرام ها را حرام قرار داده است، مانند: شرک با الله ، کفر، به الله در حالت نادانی سخن گفتن، کشتن فرزندان، کشتن انسان گرامی و محترم، فساد در زمین، سحر و جادو، و تمام فواحش آشکار و پنهان، زنا، لواط، سود، خوردن حیوان مرده، و آنچه که برای بت ها ذبح شده باشد، خنزیر، و تمام پلیدی ها و نجاست ها، و خوردن مال یتیم، و در ترازو و پیمانه کم کردن، و قطع رحم. تمام پیامبران علیهم السلام به حرمت تمام محرمات مذکور اتفاق دارند. ۸۲

۳۴- اسلام، اخلاق ناپسند همچو: دورغ، فریب، غدر، خیانت، نیرنگ، حسد، مکرید، دزدی، بدکاری، ستم، و تمام اخلاق مذموم و ناپسند را منع قراردادده است. ۸۷

۳۵- اسلام از معاملات مالی که در آن سود، ضرر، غرر، فریب کاری، ظلم، و یا اموری که منجر به تباهی و ضرر عام برای جوامع، ملت ها، و افراد گردد، نهی نموده است. ۹۴

۳۶: اسلام برای حفظ عقل و تحریم هر آنچه عقل را (مانند شراب) فاسد می سازد آمده است. مقام عقل را گرامی دانسته و آن را اساس مکلفیت می داند، و آن را از چنگ خرافات و بت پرستی رهایی بخشیده است. و در اسلام چیز پنهانی و یا احکام ویژهء طبقهء مخصوص نیست، و تمام احکام و قوانین اش مطابق عقل سلیم بوده، و بر اساس عدل و حکمت پایه گذاری شده است. ۹۷

۳۷- هرگاه پیروان ادیان باطل، مسایل را درک نتوانند، و یا اموری که عقل آن را رد نماید، بزرگان ادیان باطل برای پیروان خویش می گویند که دین ایشان بالاتر از عقل بوده، و عقل نمی تواند مسایل دینی را درک کند. اما اسلام دین را به مثابهء روشنی می داند که راه را برای عقل روشن می سازد. و زمامداران ادیان باطل از مردم می خواهند از عقل فاصله گرفته، و صرفاً از ایشان پیروی نمایند. اما اسلام از انسان می خواهند، عقل خویش را بیدار نموده، تا از حقایق اموری که بر آن استوار بوده را درست بفهمد. ۱۰۰

۳۸- اسلام علم و دانش درست را گرامی می داند، و برای تحقیقات علمی که بدور از هوای نفسانی باشد دعوت می کند، و همچنان به تفکر و نگاه کردن در ذات خود و جهان هستی و محیط که در آن زیست می کنیم. و نتایج علمی درست هرگز با اسلام در تضاد نبوده است. ۱۰۱

۳۹- الله متعال عمل کسی را نمی پذیرد و در آخرت بر ایش پاداش نمی دهد، مگر این که به الله ایمان داشته باشد و از او تعالی اطاعت نموده و تمام پیامبرانش علیهم الصلاة و السلام را تصدیق نماید. و هرگز عبادات را مگر این که مطابق شریعت و احکام او تعالی باشد نمی پذیرد. پس چگونه انسان به الله کفر می ورزد و در عین حال آرزوی پاداش را هم می داشته باشد؟! و الله متعال ایمان هیچ کسی را نمی پذیرد، تا این که به تمام پیامبران علیهم السلام و به رسالت محمد (صلی الله علیه وسلم) ایمان بیاورد... ۱۰۴

۴۰- هدف تمام پیام های الهی: بلند بردن مقام انسان توسط دین حق می باشد، تا که تنها و خالص بنده پروردگار عالمیان باشد، او را از بندگی انسان، ماده، و خرافات رهایی می بخشد. همانطوری که مشاهده می کنید، اسلام اشخاص را مقدس و منزّه نشمرده، و از جایگاهی که دارند، فراتر قرار نمی دهد و آنان را خدایان و معبودان نمی پندارد. ۱۰۷

۴۱- الله متعال در اسلام توبه را وضع نموده است، و آن: رجوع انسان به پروردگار و ترک گناه است. اسلام گناهان قبلی را محومی کند، و توبه گناهان قبلی را پنهان می کند، و نیاز نیست در برابر گناهان برای بشر اعتراف نمود. ۱۱۰

۴۲- در دین اسلام، پیوند انسان با الله بگونهء مستقیم می باشد و برای کسی نیازیست تا میان تو و الله متعال واسطه قرار بگیرد. قرارداد بشر در مقام معبود، و یا شریک ساختن کسی با الله متعال در ربوبیت و الوهیتش را اسلام منع نموده است. ۱۱۲

۴۳- در پایان این رساله، باید یاد آور شد که مردم با تفاوت زمانه ها، ملیت ها، کشورها، بلکه تمام جوامع بشری در طرز تفکر و اهداف باهم در محیط و کارهای شان متفاوت هستند، و این جوامع بشری نیازمند رهنما، نظام، و زعیمی هستند که آنها را رهنمایی و حمایت کند، رسول الله (صلی الله علیه وسلم) این همه امور را توسط وحی الهی مدیریت می نمود، مردم را به سوی خیر و تعالی رهنمایی نموده، و در پرتو شریعت الهی در میان شان حکم و فیصله می نمود. بنابراین، تمام امور آنها بر اساس پذیرفتن رهنمایی پیامبران، و نزدیک بودن عصر آنها با رسالات الهی، و پایان یافتن رسالت ها به رسالت محمد (صلی الله علیه وسلم)، بشکل درست آن پیش می رفت. الله متعال رسالت محمد (صلی الله علیه وسلم) را بقا بخشید، و آن را برای مردم رهنما، رحمت، نور، و ارشاد کننده برای رسیدن به الله متعال دانسته است. ۱۱۵

۴۴- بنابراین، ای انسان! تو را به بندگی الله متعال با کمال، صدق، و خالی از هرگونه تقلید و عادت فرا می خوانم، و می دانی که پس از مرگ بسوی الله متعال برگشت می نمایی، پس در ذات خود و آفاق و جهان هستی بنگر،

پس، اسلام را بپذیر، تا در دنیا و آخرت خوشبخت باشی. اگر می خواهی در اسلام داخل شوی، باید بگویی: اشهد ان لا إله إلا الله وأن محمداً رسول الله، (گواهی می دهم که نیست معبود بر حق جز الله، و محمد فرستاده اوست)، و از همه اموری که عبادت غیر الله محسوب می شود، بی زار شده، و ایمان داشته می باشم که الله متعال کسانی را که در قبرها اند، زنده می سازد، و این که حساب و جزا حق است. هرگاه این گواهی را انجام دادی، شما مسلمان محسوب می شوید، پس از آن الله متعال را مطابق شریعت او (از قبیل نماز، زکات، روزه، حج بیت الله -در حال توان-) پرستش کن.

۱۱۶.....

اسلام را با بیش از

۱۰۰ زبان بشناسید

موسوعة الأحاديث النبوية
HadeethEnc.com

ترجمه های دقیق از احادیث
نبوی و شرح های آن به بیش
از (۶۰) زبان.

بيان الإسلام
byenah.com

مواد انتخاب شده برای
معرفی و آموزش اسلام
به بیش از (۱۲۰) زبان.

موسوعة القرآن الكريم
QuranEnc.com

ترجمه های دقیق معانی قرآن
کریم به بیش از (۷۵) زبان.

موسوعات وخدمات إسلامية باللغات
s.islamenc.com

برای سایت های بیشتر به
زبان های جهان
(s.islamcontent.com)

محتوى المحتوى الإسلامي المتنوع و جامع به
islamcontent.com

مواد اسلامی متنوع و جامع به
بیش از (۱۲۵) زبان .

ما لا يسع أطفال المسلمين جهله
kids.islamenc.com

پرسش ها و پاسخ ها برای
کودکان و عموم مسلمانان
به بیش از (۴۰) زبان.

جمعية خدمة المحتوى
الإسلامي باللغات

جمعية الدعوة
وتوعية الجاليات بالربوة

Prs180

978-603-8412-01-5